

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BAVUL

Hayat bir yolculuktur, yanınızda bulunsun.

Ekim 2020
Sayı: 61
Fiyat: 12 TL
KKTC: 13 TL

Poster
hediyeli!

Go
20

Baskıya, zulme ve terk edilmiş
hayatla karşılık verimiz.

Gabriel Garcia Marquez

Şükrü Erbaş • Ataoğlu Behramoğlu • Emre Kongar • Ayşen Şahin • Haydar Ergülen • Evrim Kuran • Tozan Alkan • Nejat İşler • Erdal Güney
Osman Akinhay • Kaan Sezyum • Emre Kaya • Nuran Taşhan • Esin İris • Doğu Şahin • Sama Bada • Evren Barış Yavuz • Barış Akpolat • Seçkin Erdi
Zehra Çelenk • Ali Deniz Uslu • Arzu Erkan Tuçe • Nuran Taşhan • Esin İris • Doğu Şahin • Sama Bada • Evren Barış Yavuz • Barış Akpolat • Seçkin Erdi
Gül Çetin • Fulya Özlem • Y. Emre Ceren • İbrahim Sağlam • Serap Altekin • Deniz Karaağaç • Begüm Şahbudak • Ayşe Şafak Kanca • Önder Abay

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://ranney.org>

Y A Ş A S I N
C U M H U R İ Y E T

BESİKTAS
BELEDİYESİ

NE MUTLU
BESİKTAS
VAR

**RIZA
AKPOLAT**

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranney.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Bavul 6 yaşında!

Ataol Behramoğlu:

"6 yılında BAVUL'un tutarlı, yapıcı, güvenilir yayıncılığını kutluyor, nice yıllar diliyorum."

Emre Kongar:

"Sanat ve edebiyata farklı ve genç bir görüş getiren Bavul Dergisi'nin altıncı yaşını kutlarım!"

Pınar Ergün:

"Beş yıl ne çabuk geçmiş.. ben de Bavul'un en eskilerinden olmuşum. Halbuki "bu ay da köşe gönderecek miyim?" "Benden sıkılmadınız mı?" gibi soruları 3-5 ayda bir yayın yönetmenlerine sorduğum zamanlar dün gibi hatırlıyorum... Kendimce yazıp çizdiklerimle 5 yıl evvel canım Esra Tanrıbilir sayesinde beni keşfeden Bavul, dergi dünyasına kendi işlerimle ilk adım attığım ve her zaman da yerini çok üstte tuttuğum tek dergidir. O yüzden benim için çok özeldir."

Ayşen Şahin:

"Başımıza gelmedik kalmayan bu dönemde, sayfalarındaki isimlerle, ilgisini esirgemeyen okurunla, her ay raflarda dostlarla karşılaşma zevinci yaşıttın, tam beş yıldır, tutunacak bir dalımsın."

İyi ki varsın, yeniyaşın hepimizzeyarısın!"

Aydilge:

Bavul hep gidebilmenin özgürlüğünü hatırlatır bana. Bir de dayımın Haollandadan her gelişinde getirdiği oyuncakları... Yani umudu... Yenilenme duygusunu... Her ay heyecanlı kalp bavulumdaki derlediğim kelimeleri, Bavulun içinde görmek beni yeniden doğuruyor. Birlerce yazar ve okur, 6 yaşındaki bu bilgi çocuk sayesinde yeniden doğuyor. İşte gerçek bir aile de böyle olunuyor.

Önder Abay:

Bir fikir olarak başladığımız yolda onlarca kişinin emeğiyle bu günlere geldik. Yol uzun ama sizlerle yolculuk yapmak çok güzeldi. Sokağın en gerçek hallerini size sunmak için gecesini gündüzüne katan sokak muhabirlerimizle, yazarlarımız, editörlerimiz ve okurlarımızla kocaman aile olduk. Daha dün doğmuştuk şimdi 6 yaşında olduk. Nice yaşlarımız olsun. Hayat bir yolculuktur, yanınızda bulunsun.

Şükrü Erbaş:

Bavul'a emeği geçen arkadaşlarımı yürekten kutluyorum. Çıktıkları çok renkli kültür-sanat yolculuğuna beni de katarak onurlandırdılar. Derginin ve arkadaşlarımın ömürleri çok uzun olsun ve biz yolculuğumuza katılan herkesle kalbimizi paylaşmayı sürdürelim.

Doğuş Şahin:

"Yazmaya başladığımda öfkeliydim, edebi bir derdim yoktu. Önce sakinleştim, sonra mutlu etmeye başladım. Ben de yazmaya devam ettim. Altı ay önce Bavul Dergi ekibine katıldım, artık yazmak gurur veriyor."

Erdal Güney:

6. Yılndanice yolculuklara; bavulla...

Sedef Orman:

Bir kere yola çıkmak için baştan çıkanın, bir daha kapanmaz bavulu..

İşte ben üç yıldır her ay kendimden çekip gitme sonra da geri dönme lüksünü, Bavul ile yaşıyorum.

İçime atıp sonra da yazdığım ve yerine yeniler için yer açtığım ama dönüp dönüp okuyup bir yerlerde biriktirip sahip olduğum hazinem gibi...

Yazmanın şahane ferahlığında daha nice yıllara, yollara, aşklara, şiire edebiyata canım Bavul dergi.. 6. Yaşın kutlu olsun! Yolun hep açık olsun!

İYİ Kİ DOĞDUN
BAVUL
BİRLİKTE NİCE
YILLARA!

Ülkü Tamer'e ağıt

YAZIN BİTTİĞİ

20 Şubat 1937 doğumlu Ülkü Tamer 1 Nisan 2018'de, demek ki 81 yaşında, tıpkı yaşadığı gibi sessiz, sakin, gösterişsiz bu dünyadan göçüp gitti.

Yanında olmadığım için Bodrum'daki son günlerini nasıl geçirdiğini bilmiyorum, fakat ölüm tarihine (1 Nisan'a) bakarak, yukarıdaki sıfatlara "müzip, şakacı" sözcüklerini de ekleyebilirim.

Bana bütün ömrümce çocuk kalmış birini söyle deseler, duraksamaksızın Ülkü Tamer derdim.

Sesini yükseltmeksizin konuşan, yapıcı, yaratıcı, bir müzlik yapacakmış gibi hep gülümseyen, sıcacık bir güzel adam.

Her anlamda kocaman bir çocuk.

Aklımda iz bırakmış şiirlerinin ilklerinden biri şu iki dizeyle başlıyor:

**Ben sana teşekkür ederim, sen beni öptün
Ben uyurken beni sen anımdan öptün**

Bunlar bir sevgiliye olduğu kadar, bir çocuğun annesine söylediği sözler de olabilir.

Öylesine masum, içten, çocuksu...

Şiirin devamına bakalım:

**Serilik vurdur konulara, canlandı serçelerim.
Sen mavi bir tüküydün, binmişin mavi ata
Ben belki dün ölmüştüm, belki de geçen hafta.**

Bir masal mı bu, bir düş mü? İnsanın bu dizeyle yazabilmesi için, dile, dünyaya nasıl gözlerle bakması gerek?

Ve nasıl gizli bir kederde...

Ben Ülkü Tamer'in şiirlerinde her zaman gizli bir keder de sezmişimdir. Bazı ilk şiirlerimde (örneğin "Amcam Şair Ben Şair" vb) yadsınamaz etkisi olan o "komik" "Konuşmada" bile...

**Aman, kendini asmış yüz kiloluk bir zenci,
üstelik gece innmiş, ses gelmiyor kümeşten;
ben olsam utanırım, bu ne biçim öğrenci?
hem dersini bilmiyor, hem de şişman herkesten
iyi nişan alırdı kendini asan zenci,
bira içmez ağlardı, babası değirmenci,
sizden iyi olmasın, boşanmada birinci
çok canım sıkılıyor, kuşvuralım istersen**

Şiirimizde yepyeni, bambaşka bir damardı bu. Sonaki kuşaklara ne kadar etkisi oldu bilemem. Oysa bir tek bu şiir için dil

kullanışı ve duygusal geti gelleriyle başlı başına bir inceleme konusudur.

Sonraki dönemlerin iki şiiri, "Bruegel" ve "Yazın Bittiği", 20 yüzyıl şiirimizin eşsiz güzellikle örnekleri arasındadır. Bunlara "Sıra Çöller'i", "Hançer'i", "Üşür Ölüm Bile" gibi duyguyu dolu, dil incelikleriyle işlenmiş şiirlerini de ekleyebiliriz kuşkusuz.

Bruegel ilk dizeleriyle Hollandalın büyük ressamı "baba" Pieter Bruegel'in ölümsüz tablolarından "Karda Avcılar"ın imgesini şiirimizde de unutulmazlaştırıyor...

**Gökyüzü ayaklarının ucundan başlıyor
Köpeklerin bakışlarında birer kema tadı
Avcılar ve kuşlar avdan dönüyor
Zaten her yanda hüznün görürüz
Uzakta çocuklar kayıyor
Kızıklar tahtadan yapılmışsa
Kar dinmişse, avdan dönüyorsa avcılar
İnsan anlamışsa ansızın başladığını
Gökyüzünün ayaklarının ucunda.**

"Yazın Bittiği" ise, yazın bittiğinin, ardından gelecek güne ve kışa girişin yine sanki bir çocuğun hüznüyle, izlenimci-masalsı, keder ve duyguyu dolu dizelerle dil getirildiği eşsiz güzellikte bir Ülkü Tamer şiiridir.

Ülkü Tamer'le unutulmaz bir ortak çalışmamız onun Milliyet Gazetesinde çalıştığı 1970'li yıllarda Milliyet Sanat Dergisi'nin ekleriyle arka arkaya yayınlanıp iki büyük ciltte toplanan "Ülke Ülke Dünya Şiiri" seçkisidir. Benim de Rus, Macar, Bulgar, Yugoslav vb. şiirlerinden çevirilerle katıldığım bu büyük çalışmayı Ülkü Tamer'in yaratıcı projesine ve yönlendiriciliğine borçluyuz.

Şiirde ustalarının en genci sevgili Ülkü Tamer'in son günlerinde yanında değildim. Fakat yaşamının son birkaç yılında yaşadığı özellikle maddi sıkıntılara telefon konuşmalarımızda ve karşılaştığımızda sıklıkla tanık oldum. Böyleleri değerlerine sahip çıkamayan, onları sıkıntılarıyla baş başa bırakan bir ülkeye ne kadar yazıklar olsun denilse

Yazın bittiği her yerde söylenir.

Böyle kırmızı kalkan görülmemiştir. Ölülerini örten yapraklardan başka. Çünkü şahiden yaz bitmiştir, Göle baktıktan usanır insan, Kuru tutmaktan, yol gözlemekten; Çadırlar toplanır, yaralar sarılır; Durgun bir yolculuk, uzun bir şapka. Artık yaprakları beklemektedir.

Aşk mıdır kış gelince başlayan Beyaz kılıcı yürüyen aşka... Brakmaz olur kuşlarını ülkeler, Yazın her yerde bittiği söylenir; Yorgunluklar çoğalır silahlardan sonra; Kardan mezarları görülür ıssızlığın Ölü öpüşlerin koyuluğuyla... Aşk kalmıştır otlarda yılı götüren, Cesur savaşçıları taşıyan kışa.

Her yerde yazın bittiği söylenir, Çürür çiçeklere yapışan kanlar; Belki uzaktan iki atlı yaklaşır, Belki yakından iki yaprak kalkar; Akşamın örtüsü derelerde yılanır, Gökyüzünün görünce gecenin devli Çıkarıp şapkasından yıldızlar saçar, Cüceler bunu bilir, gürgeñler bilir, Aşkın uyumadığı her yerde söylenir.

ÜLKÜ TAMER

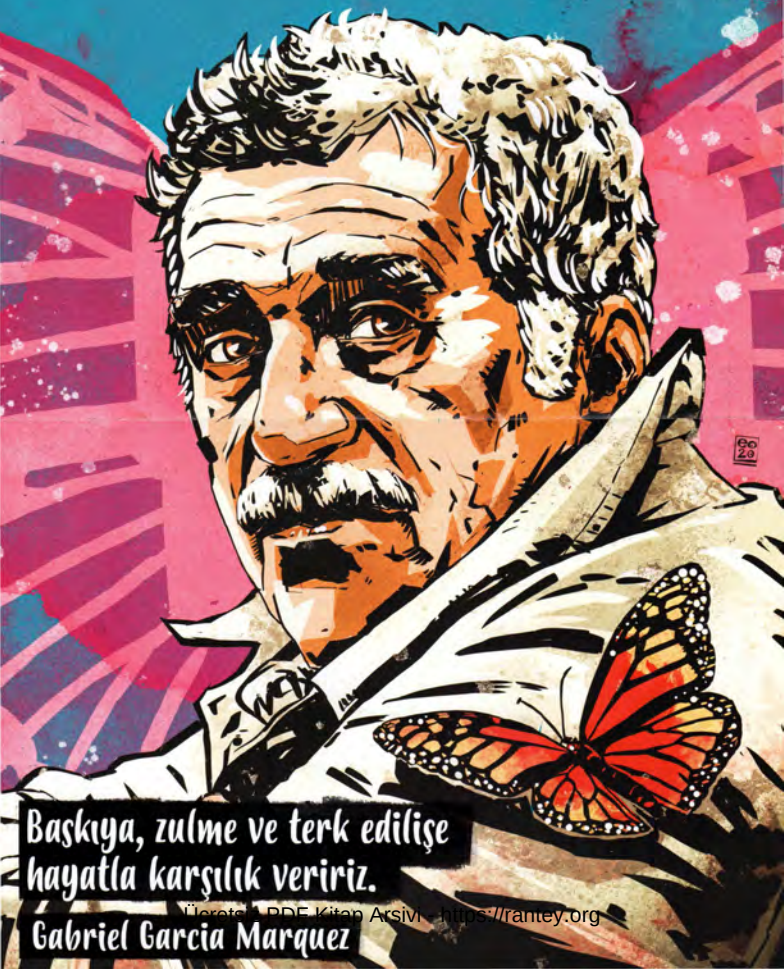
"Gök Onları Yanıttı, İstanbul Matbaası, 1960"

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

BAVUL

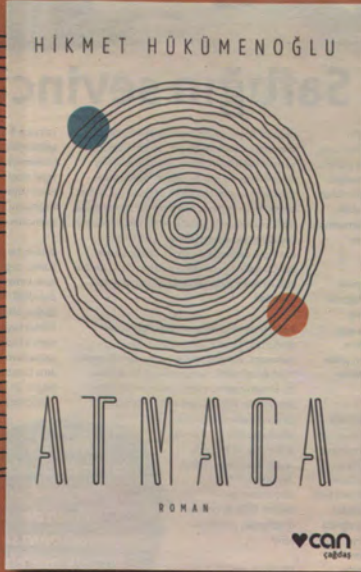

Baskıya, zulme ve terk edilmiş
hayatla karşılık verimiz.

Gabriel Garcia Marquez

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

Öfke, bir ömrü ele geçirirse...

Hikmet Hükümenoğlu yeni romanı Atmaca'da, zor bir hayat geçiren Ömer'in lise yıllarından kırklı yaşlarına, 90'lardan bugüne uzanan öyküsüyle bir kuşağın hayal kırıklıkları, kararsızlıklar, yarım kalan aşklar, çaresizlik, öfke ve bekleyişle geçen yaşamına tercüman oluyor.

#öfke #gençlik #aile #doksanlar #aşküçgeni #evlilik #bekleyiş

Saflığın sevinci

HAYDAR ERGÜLEN

Ece Ayhan'ın bavulu, Refik Durbaş'ın valizi, Yunus Emre'nin heybesi...diye yazıp giderken, Nilgün Marmara'ya sıra gelince kalakaldım. Nilgün'ün valizi, bavulu, heybesi, hattaçantası var mıydı? Herhaldeçantası olduğu fark edilmeyecek bir şey taşıyordu, kitabını, defterini, kalemini koymak için. Hatırlamıyorum. Hatırladığım, cep telefonu, bilgisayar ve internetin olmadığı güzel zamanlar...

En iyisi Nilgün Marmara'nın defteri demek. Defterleri de yayımlandı. Tüm oyunculuğuyula ve hakikatıyla her şey, *Daktiloya Çekilmiş Şiirler, Metinler, Defterler ve Kağıtlar*'da işiçer. Duruyor ve sürüyor. Yazın ve şiirin, insanı tamamlayan değil ama sürdüren şeyler olduğunu söylüyor. Kitap kapanyor, defter açılıyor.

Nilgün'ün hep açıkolan defteri. Herkese açık olması için kendi önden gitti, kanatlarını geride bıraktı. O defterler Nilgün'ün kanatlarını duve o uçmaya başladı, uçtu, yükseldi ve daha da... İşaret fişekleriyledu defterler. Bir sayfasına kadın karakterleri yazmış: Rüzgarla yanan kadın, mahzun köpeğe sırtını dönen kadın, kürekçi erosun kayışındaki kadın, çocukluk kucağında kadın, çöl zambağı kadın... Sonra kontrat imgesi kadın ve köpük kadını görüyorum. Elias Canetti'nin *Kulakmısafrısı-50 Karakter* (Çev:Şemsa Yeğin, Payel) kitabı geliyor aklıma. Kısa, yoğun, kıvamlı portre yazıları. Sabun kadın var örneğin, başka kadınlar, adamlar var, hele Nilgün'ün kontrat imgesi kadını, Canetti'nin kitabında yer alması unutulmuş bir başlık gibi. Amatörien etkileyici olanlardanbiri rüzgarla yanan kadın ve en çok işaret ederek geleni de, "şiir yazan, canına kıyan kadın". "Çok alametler belirdi..." demenin daha da açığı, yalını, doğrudan olana.

Akif Kurtuluş'un "Açılmış bir defter kapamanız" dizesiyle birlikte hatırlarım hep Oktay Rifat'ın "Yalnızlığın defteri kolay açılmıyor"

deyişini. Başka yazılarımda da ikisini birlikte görmüş olabilirsiniz. Nilgün'ün defterleri için yazmadı Akif bu dizeyi ama ne defterlermiş ki kapanmak ne kelime, ağacın çiçek üstüne çiçek açması gibi, Nilgün'ün defterleri de defter açıyor! Hem *Defterler* hem *Kağıtlar* kitabında da *Daktiloya Çekilmiş Şiirler*'i hazırlayan, bazılarının taslağının yer aldığı şiirler var, yanılmakmış, daktiloya çekilememiş şiirler, dizeler de var. Bunların şiir diye okunmaması için hiçbir neden yok. Aksine yanda kalmış bir yaşamın şiirleri, yarımaları.

Kağıtlar'da Rilke'nin unutulmaz dizelerini yinelemiş. "Üstelik *Epitaph*'ını da şöyle yazarsam" epitaph, mezar yazıtı, diyerek anmış: "Gül, ey saf çelişik, nice gözkapacağın altında/ hiç kimsenin uykusu olmamanın sevinci". 80 sonrasında, 1981, 82 neredeyse okuyamaz, şiir sever herkeşingözkapacağını altında bu dize vardı sanki, Ankara'da, İstanbul'da, sevinç biraz da bundandı, "hiç kimsenin uykusu olmamanın" güzel sevinci. Rilke'de yeniydi o zamanlar, şimdi daha yeni.

Nilgün'de yeniydi, artık hep yeni. Belki de onun şiirini de, yaşamını da okumak için gereken dizede, Rilke'nin bu ürperti dizesi. Almancadan iyi bir çevirmiş bilmiyorum ama Türkçe yazılmış gibi sevinçli bir dize. Sevinçli deyip durduğuma bakmayın. Güzelliliği sevinçlidir için böyle diyorum. Ama ne çok anlamvarikidizedevne kadar çok karanlık, gölge, ışık, gece, gül, gülüş, keder, uykusuzlukve hepşinin sevinci.

Nilgün'ün sevinci de, "hiç kimsenin uykusu olmamanın sevinci" iste. Bansa ne yazık ki

yalnızca 4-5 yilsüreabilen bir arkadaşlığın sevinciyle yetinmek zorundayım şimdi. Sevinmeye o kadar kısa süren arkadaşlık da yeterelbette. O sevince tanıkloldumbende. Fakat yayımlanmak zorunda kalınan defterleri, kağıtlarını da okuyunca, tpkı şiirleri, sözleri gibi sevincinin de yaşadığını, sürecini düşünürüm.

Belirsiz bir sevinç hali. Taşkın değil ama coşkun. Sürekli değil ama orada. Bazen kahkahaya sarılı bazen rüyaya. Hem içli hem dışlı, ama içli dışlı değil. Mahcup ve ironik. Dünyayı kimsenin üstüne atmıyor. Dünya başkalarının suçu değil. Dünya başkasının üzerine atacak bir suç değil. Hem o kadar kolay değil hem de niye? Hem yalnız hem birlikte. Sevinç onda bulaşıcı değil ama kuşatıcı. Dipte ve düzde. Derinde ve yüзде. Nilgün'ün sevinci "Çocukluğun kendini saf bir biçimde açması"nın sevinci. Sevincin saflığı.

Ölsen de arkadaşını ele vermeyeceksin! Nilgün'de arkadaşı olan şiiri bir bakıma 'ele vermemiştir'!

SeyhanErözçelik'in dediği gibi "Çocuk Hanımefendi". Yazdığı her şeyi açışa bırakmış, çocukluğun kendini bıraktığı saflıkla. Öyleydi. Şiirlerini İlhanBerk başta, Ece Ayhan, Cemal Süreya, Tomris Uyar, Edip Cansever, hiçbirine göstermezken de. O zamanlar şiir şimdiki gibi 'kamusal' değildi, yani o kadarda "açık edilmez"di diyelim. Mahrem diye gördüğünden değil, herhalde bu saydığım adlara şiir göstermenin pek de kolay olmayacağını düşünmenin mahcupiyetinden. Arkadaşlarına, arkadaşları olan şiirlere de göstermedi şiirlerini.

Bunun ne önemi var ne de anlamı, ben de niye yazdım bilmiyorum! Belki de yazdıklarınn şiir olduğunu düşünmüyordum. Onunla almakta olan şeylerdi, tpkı defterleri, dertleri, sevinçleri,

günleri, geceleri, arkadaşları, gülüşleri, sözleri gibi. Her bakımdan şiir içinde olanlardan, yalnızca dönemin ve Türkçenin önde gelen şairleri ya da genç şairler, yazarlar, felsefeciler, ressamlar, entelektüeller arkadaşları olduğu için değil, onlardan çok, yalnızlığının içinde şiir içindeydi.

Şiir, onun yalnızlığıydı, kimseye göstermediği yalnızlığı. İtinayla, özenle koruduğu ve ondan sonra da sürecek olan akışı bıraktığı. Şiirdi akışı ve galiba herkesin en safiyanıydı, yönüydü şiir. "Kimse dokunamaz bizim suçsuzluğumuza" dizesi gibi Cemal Süreya'nın. Suçsuzluğu, yalnızlığı, yakını, çocukluğu, rüyası ve saflığıydı şiir Nilgün'ün.

Tabii çok akıllı bir kadındı, çok zeki, çok güzel, çok dalgacı, çok içli, çok dost, çok ahbap, çok merhametli, çok oyunbaz, çok hakiki. Ve şiir onun en saf haliydi. Oyun arkadaş. Kimseye paylaşmadığı. Kimsenin kırmaması istemediği, çünkü arkadaşlık daha çok kınılmak demekti. Arkadaşına yapılan kötülük seni daha çok kınyorsa, arkadaşsın demektir.

Arkadaşlık mağarası, arkadaşlık sığınağı, arkadaşlık saklısı. Nilgün'le şiir arasındaki ilişki böyle sıkı mı sıkı, kopmaz, ölümüne bir bağlılıktır. Yoldaşlık gibi de hakikatlı. Ölsen de arkadaşını ele vermeyecekmiş! Nilgün de arkadaş olan şiiri bir bakıma 'ele vermemiştir'.

Gıdısından sonra yayımlanması akışın sürmesi istegiştir. Arkadaşın da kendisiyle birlikte götürmeyi istememiştir. Yazıldığından (doğduğundan) beri hep onunla kalan arkadaşının da biraz dünya yüzü görmesini de ister elbet, istemiştir. Biraz da onun yerine. Arkadaş arkadaşın yerine değil midir hem?

Nilgün Marmara'nın şiirlerine ilişkin yazılan kimi yazılarda, şiirlerinin niteliğine ilişkin kimi olumsuz saptamalar yapılır 30 yılı aşkın süredir. Acemiliği, olmamışlığı, şiir sayılmayacağı bile yazılır hatta. Ve efsanesi önde olduğu için bir Nilgün Marmara şiiri de olduğu söylenir.

İşte şiir tam da bunun için vardır. Neredeyse sessizlerin sesi, kimsesizlerin kimsesi olmak için vardır. Hiç kuşkusuz hayatta, tabiatla, geçmişle, gelecekle, bugünle olduğu gibi şiirle de, onun yaşarkenki ya da sonsuzluğa göçtüğünden sonra oluşan efsanesiyle de içiçe, hemhal olmuş bir biçimde vardır. Şairin şiiryle efsanesini ayırmak neredeyse olanaksızdır. Yalnızca Cumhuriyet dönemi şairlerinden bile pek çok örnek var bu hususta. Nilgün de onlardan biridir, şiiryle efsanesi birlikte yaşamakta, ve bir çocukluk hali olarak kendini saf bir biçimde akışı bırakarak sürmektedir. Süren budur. Hem Nilgün hem çocukluğu hem şiiri, hem de tümü olarak saflığıyla. Saflığın sevinciyle.

Nilgün, saf şiir yazmamıştır, saflığın sevincini yaşamış, sevincin saflığını yazmıştır.

MEHMET SAİD AYDIN

onun nazal n'si

ölümü bir şeye benzetmek mümkün mü diyelim mümkün o zaman benzer sanki soğukça çok çok soğuk olunca dünya en göbeğindeki sıcaklığı ima eder desem kendim de gülerim bu dediğime gülüyorum evet sanki ölümden hemen önce herkes güler aklı başındaysa eğer ölüme gülünür soldan hizalasam iki yana yaslasam sağ taraftan kerteriz alsam bunu diyor ölüm bana asıl mastar ölüm değil sanki asıl olan oyun da değil bu yaptığım ölüm ölmekten daha anlamlı değil sanki ölmek mastar ölüm mastar değil mastarlarla yaşamadım mı bu dünyada şimdi demeyeyim filili ölüm de benziyor her zaman bir önceki ölmek benzemiyor ölmek çünkü o an ölmek çünkü biricik gülmek gibi ölüm bir gibi daha demeden bitmez bu da geçer derken bir gülme var ya tebessüm desem mastar değil o yüzden gülmek işte oradaki o gülmek işte ölüm bu da geçer neler geçmedi neler neler olmadı köprüden ne sular aktı gülmesi

su köprüden değil, köprü'nün altından akar. o yüzden işte öldüren köprü değil sudur elim şahdamarımda dağlar seni delik delik delemeyen köprüye çıkıyorum ve gülüyorum bildiğim gibi elâlemin vatani var yurdu var yurdu var benim yurtsuz kalışına n'edeyim aman aman n'edeyim bildiğim birkaç makine işte, dünyanın baka ima ettiği bir şey var, dağların da karanlık ardı

beşiktaş'tan harfler satın alıyorum bazı n'lerin üstünde sonsuzluk işareti var.

haydi biraz gülelim.

Umuttan bir adım sonra hayal kırıklığından bir adım önce

ARZU ERKAN YÜCE

Çizik

*Geleceğim, bekle dedi, gitti...
Ben beklemedim, o da gelmedi.
Ölüm gibi bir şey oldu...
Ama kimse ölmedi.*

Özdemir Asaf

"İntizar", "İntizar etmek" denilince pek çoğumuzun aklına "ah etmek" "beddua etmek" gelir. Bu, *kahrolasıca* bir düşmana edilen bedduadan çok; aşkımız karşılıksızbırakan sevgiliye, "hayırsız" ama uğruna canımızı vereceğimiz bir evlada ilenmeyi çağırır. İçinde hala bir parça sevgi, umut barındıran bir acı ile yakarıştır. Oysa Arapça kökenli *İntizar* kelimesinin düzülte geçen ve pek de bilinmeyen birinci anlamı: "Bir şeyin olmasını, birinin gelmesini bekleme, gözleme", "bekleyiş"tir. *İntizar* etmek ise "beklemek"... Peki, nasıl olmuş da *bekleyiş*, halk ağzında bedduaya -kıymetliyi-yok etme arzusuna dönüşmüştür?

Beklenti; **gerçekleşmesi beklenen şey...** Hepimizin bizi yaşama bağlayan beklentileri vardır: Kendimizden, sevgilimizden, ailemizden, çocuğumuzdan, öğrencimizden, okulumuzdan, işyerimizden, akademiden, bir yemekten, bir romandan, bir filmde, ilişkiden, evlilikten, dostluktan, hastadan, tedaviden, gelecekte, tanrıdan...

Daha cesur, güçlü, başarılı, güzel, zengin, sağlıklı olmayı, evlenmeyi, kilo vermeyi, terfi almayı bekleriz. Doğum günümüzün kutlanmasını bekleriz, yakınımızı kaybedince

Öğretmenimizin gözüne girmeyi, evlilik teklini, doğurgan olmayı, çocuğumuzun üstün yetenekli olmasını, sihirbazın şaşırtmasını, takımımızın şampiyon olmasını, sevgilimizin sadakatını, dostun muhabbetini, sözlerin tutulmasını, tedavinin işe yaramasını, dünyanın adil bir yer olmasını, ille de mutlu olmayı bekleriz.

Tüm beklentilerimiz gerçekleşse ya da olana razı olabilssek ne âlâ!

Ölümey meydan okuyan "umut" da bir bekleyiştir. Ancak sevecen, cömert, müşfik, güç veren, avutan bir bekleyiş; umulanın gerçekleşmemesi durumundaki acıya devadır umut. Oysa *beklenti* öyle midir? Beklenti bençildir. Ümit etmekten, böylece ummaktan çok daha fazlasıdır: Dayatır, talep eder, acı verir, yorar. Varsayılan bir kesinlik; tutturmacı bir talep, vaat edildiğini varsaydığımız bir sözleşmedir. *Acabası* yoktur. Alacaklıyızdır! *Beklentimiz*

karşılamaadığında öngörümüz, inancımız ve güvenimiz sarsılır: Şaşırır, üzüldür, gücünir, suçlar, hesap sorar, küseriz. Avunması güç bir yitim, baş etmesi güç bir hayal kırıklığı, öfke ve yıkıcılık baş başa kalabiliriz. İşte belki de bu hüsrana, bu öfkeveyıkıcılıktır bir *çizik* atan; *beklemek* anlamına gelen "İntizar etmek"i, "ah etmek"edönüştüren...

İnsanlar psikoterapiye başvurduklarında; onları bize getiren nedenleri; terapiden, bizden, kendilerinden ne beklediklerini,

hedeflerini öğrenmek isteriz: Ya beklentileri gerçekleşmediği için yaşadıkları hayal kırıklığı ile ya beklentilerini gerçekleştirmenin bir yolunu bulma umudu ile ya da geleceğe ilişkin felaket beklentileri ile baş edemedikleri için gelmişlerdir. Depresyon, panik, sınav kaygısı, travma, ikili ilişkilerde yaşanan sorunlara da şemalar... Dertleri ne olursa olsun; onları psikoterapiye getiren beklentileri, kalıp yargıları ve olanları kabul edememeleri olduğunu söylesek yanlışmış olmayız.

Beklentilerimiz, gerçekçi, makul ve kabul edilebilir

olduklarında; mutlu olurlar, doyuma kavuşamazlar, aracı edip pusulalarlar.

Onların rehberliğinde değerlerimizi keşfeder, neyi isteyip neyi istemediğimizi test eder, neleri kabul edilip nelerden vazgeçmemiz gerektiğine karar verir, yaşamımıza ve

ilişkilerimize yön veririz. Gerçekleşmeyen beklentilerimiz ille *hayatın gerçekleri* arasındaki açığı büyüdükçe sıkıntılar baş gösterir. Hele de *talepkâr-beklentili* ebeveyn modu başroldeyse, hiç yetinemeyen, hep en iyisini isteyen mükemmeliyetçi yanırlarımız güdümünde yaşayorsak; bu açığın neredeyse hiç kapanmayan bir *acıya* dönüştüğünü, ıstıraba yol açtığını söyleyebiliriz.

Aşırı beklentili bu iç sese kulak vermemeyi **öğrenmek**; beklentilerimizi **gerçekçi, makul ve kabul edilebilir** olanlarla güncellemek, esneklik ve dayanıklılığımızı artırmak, var olanı *olduğu* gibi, yargılamadan kabul edebilmek; yaşamdan doyum alabilmemizi kolaylaştırır. Bu, hiç de kolay olmayan; yaşama bakışımızda, geçmişten getirdiğimiz kural ve alışkanlıklarımızdaköklü değişimler yapmamızı, belki birlikteliğimizden, işimizden, ailemizden vazgeçmemizi gerektirebilen bir yolculuktur. Yeni bir "ben" olarak, yaşamımıza daha anlamlı ve doyumlulu kılmak, değerlerimize yaklaşmak üzere çıkacağımız bu yolculukta; yeni deneyimlere (belki acılara), şairlere, kitaplara, rol model alacağımız kişilerin rehberliğine, kimi zaman da bir psikoterapistin yol arkadaşlığına alan açmamız gerekebilir. Ezberleri bozacağımız bu yolculuk, kendimize verebileceğimiz en değerli armağanlardan biridir. Bunu hak ediyoruz.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantery.org>

ŞÜKRÜ ERBAŞ

Eski sandığımız
hayatımız, birden
hiç de yabancı
olmadığımız bir
yenilikle kalbimizde
halkalanıp
durmaya
başlar.

Bazı harfler ekleyerek bazı harfleri silerek

Bir aşk şiirine başlarsın. Canından çekersen her bir dizeyi. Şiir, sevgilinin kırıpğınden ruhuna, dünyada olmayan büyüğü yollar açar. Sen bile sözünün karşısında tutulur kalırsın. Sonra dünya döner. Sevgili, dönen dünyaya karşı. Onun boşalttığı yere, yalnızlık-hatıra-keder-pışmanlık denen gökyüzü kadar bir 'gönül yarası' gelip oturur. Antakyalı Akif Efendi'nin "Cönül muhabbeti adet eylemiş bir kere, yoksa / Ne bende aşk ne sende cema kalmıştır" dediği yerlere varırsın. Sözüne, şiirine kaynaklık eden kişi, o sözlerin uzağına düşmüştür. Sen, o sesin, aşkın uzağına düşmüşsündür. Ama bir bakarsın ki başka aşklarda, başka seslerde sürüp gidiyor sözlerin. Hem de daha bir değerlenerek. Bazı harfler ekleyerek, bazı harfleri silerek yazdıklarının üstünden bir daha geçersin.

★

Bazı sesler vardır, dinleyeni kıskırtır. Bizi, olağan olana karşı bir eyleme davet eder. Bir çeşit düzen bozucudur. Acelecidir. Gücünü, hareketli oluşundan alır. Yeni olanla bizi büyüler. Alışık olmadığımız bir eda ile bizi meraklı bir czebeyesürükler. Elbette iyi ederler böyle yapmakla bu sesler. Çünkü sıradanlık öldürür. Ve nasıl eski olmanın yeni olmazsa, bu yeniler olmadan önceki de yeni olmaz.

eskiyi silmez. Ne diyor du Breton, "kimsenin geçmediği yere geçmek istiyorum." Böyle bir tutkuyla mesafe alır bu sesler. Vardığı yerde buldukları mı? Hem bir mucizedir, hem bir şaşkınlık, hem de yaratıcılığın kaynakları adına bir sevinç. Farkında olarak, olmadan, vardıkları yerde buldukları insanın ilk sesleridir; kendilerinden önceki büyük yaratıcılarıdır; insan çığlığının acemi güzellikleridir.

Bazı sesler vardır, gözlerimizi içimize çevirir. O çoktan unuttuğumuz derinlerimize bakmaya çağırır bizi. Hani Canetti, "bazı cümleler zehrini yıllar sonra aktırır" der ya, işte bu bazı sesler de, ölü toprağı serpilmış canımıza, dinlerken çok farkında olmadığımız bir zehir aktırılır. Biz ilk fark edemese de, zamanın damarlarından bizim damarlarımıza akan bir panzehir olduğunu usul usul anlarız bu seslerin. Bu biraz zaman alır ama anlarız. Özdemir Asaf'ın, "Vurdun, acısı geçmedi / Biliyorum geçecek / Ama öyle ağır konuştun ki / O gittikçe gerçek" dediği türden seslerdir bunlar. Tuhaf bir şekilde, hem çok aşınadır, hem de biz ondan şu ya da bu nedenle epeyce uzağı düşmüşsündür. Kumaşa yayılan mürekkep lekesi gibi

dolduran ay ışığı gibi dingin, ruhumuza yayılır. Uyandırdığımızda birden her şey bir incelikte donanmıştır. Bunaldığımız ne varsa, Hatay'ın, "yaralarım hoş görünüür gözüme" dediği türden bir yücelikle, şefkatle kucaklamaya başlar bizi.

Eski sandığımız hayatımız, birden hiç de yabancı olmadığımız bir yenilikle kalbimizde halkalanıp durmaya başlar. Kederimiz dillenmiştir. Sesler, harfler, sadece kalbimizde değil, bedenimizde de çiçeklenmeye başlamıştır. Hani Karacaoğlu, "dışığız can bulur söz ağızımızda" der ya, tam da bu türden bir can buluruz. Birden öç boyutlu bir zamanı yaşamaya başlarız. Birden insanı anlarız ve severiz. Birden gizli hazinemizi buluruz. Gözyaşının insana nasıl can verdiğini görürüz. Tevazuun kapıları sonuna kadar açılır. Taşları gökkuşağı ile boyarız. Sesimizle küçük düşürmeyiz kimseyi. Yunus'un, "benim yüzüm yerde gerek" dediği yerlere varırız. Mazlum oluruz. İnsanların "acılarının ortakçısı" (Neşet Ertaş) oluruz.

Bu sesler, üzerinden binlerce yıl geçse de bizi hiçbir zaman kibirle zehirlemez.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://ranteey.org> (Her şeyi veren bir muhatap yoktur.)

Mehmet Ali & Akşamsefası

ALMULA TÜREDİ

Gelinciklerin ölümü

(10 Ekim 2015'te Ankara Garı'nda Yaprakları Savulan Gelinciklere)

Gecenin 3'ünde gözlerini açtı. Görünmeyen eller tutup omuzlarından sarsmış gibi hissetti. Yatak mı sallanmıştı yoksa? Deprem mi olmuştu? Kalbisi sanki boğazında atıyordu. Ah dedi, kalp krizi geçiriyorum sanırım. Kalkıp yataktaki doğrudu. Aklında binbir felaket senaryosu öylece tavana bakmaya başladı. Bir süredir bu durumdaydı aslında. Uykunun en derin yerinde birden bir güç gözlerini açıyordu. Vücudunun kontrolü elinde değildi. İnat etti bu sefer. Uyuyacağım, dedi kendi kendine. Bir kez açıldığı için gözleri, zorla kapatsa da aklının gözleri fıldır fıldır dönüyordu içeride. Hem gördüklerine hem görmediklerine bakmaya başladı. Kahveyi azaltmalıyım, dedi. Ya da haberlere bakmayı. Sürekli endişe içindeydi. Gün içinde farkına varmasa da durmadan okuduklarını, duyduklarını bir şekilde kurmaya devam ediyordu. En büyük felaketler kapısında bekliyordu sanki.

Felakettellalı birinsan değildiyoşa. Sorunlarıbüyütmez, her birini mücadele edilip de sonunda başarıyla çıkılacak bir serüven olarak görürdü. Kapısına dayanmadan hiçbir derdi durduk yere evine buyur etmezdi. Emekli öğretmen Nafiz Bey, emekliliğinin sakin ve huzurlu geçeceğini düşünürdü hep. Bunun için de ipile çekmişti emekliliğini. Anadolu'nun çeşitli şehirlerinde görev yaptıktan sonra memleketi Ankara'ya çıkmıştı tayini. Sonunda buradan emekli olmuştu. Başarılı bir öğretmen olduğundan dışarıda da özel ders vermesi için çok ısrar eden oldu ama Nafiz Hoca'nın gözünde fazla çalışma, fazladan para kazanma gibi istekler olmadıgından kibarca reddetti bu teklifleri. Hiç evlenmemişti. Bu kararından da pişman olmadı. Yeğenleri ona yetiyordu. Sık sık ziyaretine geliyorlardı. Çok seviyordu yeğenlerini. Yine de bellibir saatten sonra gitsinler istiyordu. Belki de yıllardır öğretmenlik yapmış olmanın verdiği hisle, çocukların göz önünden silindiği saatler sadece onun oluyordu.

Sola döndü. Aklını meşgul eden bir şey vardı, ama neydi? Gün içinde bu

gözünün önünden geçirmeye başladı. Her zamanki gibi 8'de uyanmak, kahvaltietmek, haberlere bakmak, moralinin bozulması, içinin sıkılması...Evet, haberlerde bir iş olmayıydı. Sanki yarasına tuz basılmış gibi hissetti birden derdini, sıkıntısını. Ülkenin gidişatı...Ülkenin gidişatı, çok üzüyordu Nafiz Hoca'yı. Bunca cahil, suya susamış gibi savaş, şiddet isteyen topluma bir nebze faydalı olamamışım demek ki. Bunca yıllık çabam, çabamız...

Tayin olup gittiği her okulda yönetim tarafından pek sevilmeyen ama öğrencilerinin çok sevdiği bir öğretmen olmuştu. Okul dışında gördükleri zaman öğrencileri koşu koşu yanına gelir, elinde

O da öğrencilerini olmayan çocukları yerine koyup dertleriyle sorunlarıyla öyle ilgilenirdi. "Düşünün, irdeleyin" derdi çocuklara. Irdelemek ne demek hocam, diye soruyordu biri. Olduğu gibi kabul etmeden, herkes açısından anlamını düşünerek kavrayın, demişti bu kez. Sıradan bir tarih hocası değildi. Derslerinde tartışma yaratacağını bildiği konuları açmayı severdi. Ergenliklerinin en sıkıntılı günlerindeki öğrencilerinin damarlarına basacak olayları kıskırtıcı şekilde soru cümlesine dökerdi. Bir keresinde şöyle bir soru bile sormuştu da müdürün işitmesi üzerine apartopar müdahale etmesi bir olmuştu: Peki, bu enlem-boylam aralığında değil de daha kuzeyde ya da çok daha güneyde doğmuş olsaydık, ne olurdu?

Mehmet Ali & Akşamsefası

Hocam, çocukların aklını mı karıştırıyorsunuz biraz acaba demişti, müdür sıkıntıyla kollarını arkasında kavuşturmuş ileri geri salanıp düşünceli gözlerini sağa sola devirirken. Çocukların aklı karışmalı Hasan Hocam, demişti. Karışmalı; soru işaretlerinden daha öğretici bir işaret yoktur. Boğazını temizleyip kelimelerini seçerek cümle yapmaya çalıştı Hasan Müdür. Hocam, bu yaşta gençlerin kafası karışmamalı. Bunlar, vatan millete bağlı, saygılı, söz dinleyen çocuklar olmalı. Yoksa Allah korusun, hatırlasanız 70'lerde neler çektiğiniz. Allah yarabdim korusun o günlerden. Siz Genel Türk Tarihini müfredattan anlatıverin işte. Boşverin başka başkaynaklar önermeyi. Akli beş karış havada gençlere okuldışıkita pna lazım?

Şağa döndü. Ah, bu Hasanlardan oldu her şey. Böyle böyle düşünmez, anlamaz oldu kaç nesil. Anca ezber yaptırdık minicik yavrulara. Ezber yapan akıl, ışıldar mıhiç? Daha çok mücadele etmeliyidin Nafiz, dedi kendi kendine. Tek başına ne yapabildim ki, diye avutmaya çalıştı kendini. Yok olmuyordu. Uyuyamayacaktı bu gece. Ona enhuzur veren yer düştümeye çalıştı. Heryaz gittikleriköy; dedesinin köyü. Çok olmuştu gitmeye. Nasıldır acaba herkes? En sevdiği yer; köyde, o taş evdeki odasının karşısına denk gelen gelincik tarlası. İzlemeyi ne çok severdi gelincikleri. Resmini yapmaya kalkmıştı kaç kere. Olmamıştı. Biraz büyüdükten sonra köye geldiğinde, cebinde Kodak marka bir fotoğraf makinesi vardı. Fotoğraflarını çekmek istemişti. Hiçbir fotoğraf, çizdiği

hiçbir resim o güzelliği ifade edemiyordu sanki. Kıpırmızı. Can gibi. Şarap gibi. Aşk gibi. İnsanın içine yaşama sevinci dolduran. Kopardığın anda yapraklarını salan. Yaşama dokulu ölüm gibi. Bir an varsın bir an yok gibi. Varlığıyla, yokluğuyla gelincikler. Gelinciklerin hayalini kura kura uyuyakalmıştı sonunda. Rüyasında da gelincik tarlasındaydı. Tam ortasına yatmış, onların narin boynunu aşağıdan izliyordu. Kimileri nasil oluyorsa yanına değişiyordu; ipeksi yumuşaklıkla yapraklarını hissediyordu. Huzurluydu. Güzel anı buldum, diye düşündü rüyasında. Gelincikler beni hep sakinleştirir. Beyin ne acıyıp organ, diye düşündü uykusunda tekrar neden sonra. İstediyin düşü görüyor kimi zaman. Çok bunaldım, çok Bevinmiş bile

benden kaçmak istiyor. Gelincik mi düşlemek istersin? Al sana gelincik.

Sabah erkenden uyandı. Gece boyunca uykusuzlukla boğuşmamış gibi dinçti. Hemen yumurtasını kaynatmış, çayını koydu. Bir haftadır arkadaşlarıyla planını yaptıkları büyük buluşma günü gelmişti işte. Dersini almayan öğrencilerine dersini verme vakti geldi, dedi. En sevdiği baklava deseni süveterini giydi. Başına kasketini de taktı mı tamam olacaktı. O sene Ekim ayı, güneşliydi. Ama Ankara havası bu belli olmazdı. En güneşli anda, birden nedensiz öfke nöbetine tutulan sevgili gibi yüzünü döndürdü. Üniversite yıllarındaki gibi tipki diye heyecanla düşündü birden. O zaman da itiraz ettik, hala daha ediyoruz. O zaman çocuk dediler, kaale almadılar. Artık emekli hocaların dinlerler, dedi kendi kendine. Geceki kasvetinden eser kalmamıştı. Hayatım ders vermekle geçti, yine veririm. Allahın şaşkınları, diye sinirlendi birden. Kaçınıcı yüzyıldayız, hala uğraştığımız şeylerebak. Telefonu çaldı. Orhan'ın arayan. Tiyatrocu arkadaş. Nasıl gürültülüydü arkadaşengelen sesler. Arkadaşları cıktan alana gitmişlerdi. Kendisinin gara gitmesiyürükerek yarımşaattı en fazla. En güzel en heyecanlı duygularla evden çıktı.

Ankara...Çocukluğunun sokakları...En fazla iki üç katlı mütevazı evlerin arasından gölge yapan mis kokulu ağaçlar. Ekim'in ben geldim diyen hafifserin havasıyla güneşinmut vaadeden bitmek bilmez ısıltısı. Köşede ki Karadenizli bakkal "Gazeteni ayırdım Hocal", diye seslendi. Sonra, dedi gülerek Nafiz. Asıl gazeteleri biz yazacağız bugün!

Alana geldi. Orhan, Mithat, Suna, Deniz, Erkan...Hepsi, bütün arkadaşları oradaydı. Gözleri gülüyordu hepsinin. Birisi geldi yanına koşarak. Hocam tanındınız mı beni, diye gülmüsendi. Zorlamasına güğnen çıkaramadı genç kızı bir türlü. Evin, dedi. Lise-2'de dersimize girmiştiniz. "Ah kızım kusura bakma" dedi Nafiz utanarak. "Nasıl da tanıyamadım".

"Avukat oldum ben hocam" dedi. Çok gururlandı Nafiz. Kız yanından ayrıldıktan sonraakızı hatırlayabildi. Okuldakiyönetimin bitmek bilmeden "aidat isteklerine" direnen bir kızı Evin. Hakkını aramayı küçükçük yaşta öğrenenlerdendi. Demek avukat olmuştu. Bravo, bravo. Küçükken belli oluyor işte. Şimdi de Barış Mitingi'de demek. Harika, k

Orhan'ı gördü. Halaya durmuşlardı. Ah bu solcuların halaya merakı, diye söylendi kendi kendine. Gençliğinden beri katıldığı mitinglere, toplantılara. Şu halay çekme işini bir türlü benimsememişti. Çok ciddi bir meseleyi birden sulandırmak gibi geliyordu. Kardeşliği hissetmek için mühimdi kuşkusuz. Omuz omuza, gülerek, ahenk, ritimle karez durmak devrimi bir hareketti ne de olsa. Belki de kendisinde ritim duygusu olmadığını halay çekeceği anda ortadan yok olmak isterdi. O denli coşkularla ki gülmüşmeden duramadı. Arkadaşları, dostluk türükleri ve neşeyekleşti geliyorlardıdüzene. Söylenenlere. Savaşmalara. Aylardır kalbini, ruhunu zehirleyen bütün kötü haberleri silip atmıştı şifirli bir güç. Yapılacak çok şey vardı. Söylenecek çok söz. Yapılacak evlatlar vardı.

Orhangibi dostlar. Bu kardeşlik bizbir kenarabırak, tüm dünyayı kurtarın. Karşıda Orhan'ı gördü yeniden. Halayın en başında omuzlarını bir aşağı bir yukarı oynatırken havadaki sol eylele ona selam işareti yaptı. Pos bıyıkları keyifle yukarı kıvrılmıştı gülsülerinden. En son Orhan'ın gülen gözlerini gördü.

Sonra kulakları patlatan bir ses ve onu bir gece önce uykusundan kaldıran sarınsından daha şiddetli bir sarınsı. Gözlerini kapadı ya da gözlüğü kendiliğinden kapandı. Kulakları çnlıyordu kandan kapanmış gözlerini zorlayarak açtığında. Ses yoktu, görüntü yoktu, his yoktu. Yine de o vardı. Bir yerlerde, bir varlık olarak vardı. Ama neredeydi? Görüntü geldi önce. Çığlıkları duymasa da çığlık atan insanların gördü. Hissetmese de parçalanmış uzuvlarını gördü. Yok dedi. Olmuş olamaz. Bir gece önceki kabusun içindeyim hala. Gördüklerim olmuş olamaz. Ancak bir kabusta bu denli görüntüler olur zaten. Gerçekte böyle şeyler olmaz. Haberleri okumayı bırakmıştım. Belki de çok kahve içmekten oluyordu.

Gözlerini kapattı. İnatecekti, kabusa yenilmeyecekti. Yenilmedi. Arkadaşlarının parçalanmış gülsülerini, çığlık çığla ağlayan öğrencisinin çarpılmış yüzünü, havada uçan insan parçalarını görmedi. Gelincik tarlasındaydı o çünkü. Gelinciklerin hepsi havalanmış, saplarını geride bırakıp gökyüzünde savruluyorlardı. Kırmızı yapraklar, umudu, sevinci, şarkıları, türükleri katmışaralarnasızölüyorlardıyaşayaşayış. Gelinciklerden birininuyaprağını hissetti yanagında. Göz yaşı mıydı can mıydı aslında, bilemedi. Bir varmış bir yokmuş hayatların arasında, gelincikler gibi yapraklarını kowermiş insançıklarına veda ediyordu.

AYŞEN ŞAHİN

ÜZERİNDEN 60 SAYI DA GEÇSE AYNI ŞİAR: Durursak biteriz

2015 temmuzu, güzel bir yaz akşamında, ağaç altında bir bankta, arkadaşlarla oturmuş iyi şeylerden bahsediyorduk; sinema, müzik, edebiyat, dolu dolu muhabbeti. Çocukken siyah beyaz fotoğraflarda aynı masada buluşmuş şairleri, yazarları, müzisyenleri, oyuncularını görür, o döneme özenir, kim bilir neler konuşuldu diye düşünür, orada olmayı hayal ederdim. Tam hayalimdeki gibiydi, büyümüşüm, yolun yarısına gelmişti yaşı, çocukken ulaşılmaz gelen şeyler isteyince başımıza gelebiliyordu demek ki.

Önder Abay ile orada tanıştım. Biraz konuşunca "geçen hafta Evrensel Pazar'daki yazıyı yazsan da iyiymiş, büyümüşüm, zamanlar gazetede bir köşem yoktu, pazar ekine istedikçe yazıyordum.

Bana Bavl'dan bahsetti, ne amaçladıklarını, nasıl bir dergi olacağını anlattı. Çok heyecanlandım. "Tam da geçen pazar yazdığın gibibir yazıya ihtiyacımız var, yazarmısın?" dedi. Hiç sormayacak sanmıştım.

Yazdım, Ağustos'ta teslim ettim, ilk sayı Eylül 2015'te yayınlandı. O gün bugündür, hiç aralık vermeden her ay Bavl'a yazdım.

Bavl bana kocaman bir sayfa verdi. O sayfayı doldurmayı değil o sayfaya sığmayı, gereksiz kelimelerden, dolambaçlı cümlelerden kurtulmayı, bazı cümlelerle vedalaşabilmeyi yani silmeyi öğretti. Yazdığını silebilince yaşadıklarını da silebiliyormuşsun. Sildiklerime üzülmemeyi öğrendim. Birçok fazlalıktan kurtuldum bu sayede, gereksiz kelimeler gibi alanımı daraltan eşyaları, sırtımı ağrıtan sıkıntıları, ruhumu daraltan insanları sildikçe daha akıcı oldu hayat, rahat okunan yazılar gibi.

2015 Ekim'inde bu iktidar kapattığı için artık var olmayan İMC kanalında, bir kültür sanat programında Bavl Dergi'yi anlattık. Haberin altındaki bantta adının yanında "yazar" diyordu.

İlke yaz titriniadım la birlikte Bavl sayesinde gördüm.

Sevdiğim yazarlarla Tüyp'ta yan yana oturdum. Ben okunmanın ne demek olduğunu, anlaşılmanın getirdiği mutluluğu, aklımdan geçeni satıra döktüğümde kendinden birşeyler bulan okurla buluşmanın getirdiği güven hissini Bavl'a yaşadım ilk kez.

İlk yazımın başlığı "Durursak Biteriz" di.

Şu satırlar daire içine alınmıştı:

Biz artık Ortadoğu acılarının dolaylı tümleci olduk.

Savaş nabız gibi boynumuzda atıyor.

Sen bir ölümü şiire dökece, bir yenisi geliyor.

Ne harfler akrostişe yetiyor, ne de mezarlıklar kazmaya.

6. yıla girdik. Geçer diye umduğumuz hiçbir şey geçmedi.

Acıların karesini aldık. "Unutursak yüreğimiz kuruşun" dediğimiz isimler, sayamayacağımız kadar arttı. O satırları yazarken, acılara teslim olup üretmekten vazgeçer diye korkuyordum.

Bu yüzden

"Cehaletten hisli,

Gözyaşlarımızı değil, buna sebep olanları hayatımızdan sileceğiz.

yıkılmaların çok; sanat üretmeliyiz. Durursak biteriz." demiştim.

Azaldık, tam korktuğum gibi dayanamayıp gidenler oldu, gitmeye mecbur kalanlar oldu.

Geçmiş beş yılda Silivri'de, Çağlayan'da adliye önlerinde, basın açıklamalarında, sokakta, eylemdeydik, bitmeyelim diye, hiçbir adaletsizliği kabul etmediğimizi, kanksamayacağımızı göstermek için.

Beş yılda yedi sekim geçirdik. Sonucunda bir değişimi yaşadık.

Öte yandan bu beş yılda, çok kitap yayımlandı, filmler çekildi, tiyatrolarınla perde açtı, çok iyi müzik albümleri çıktı.

Seramik sergisine de gittim, çalışan bir heykeltıraş da izledim, gazetecilik ve fotoğraf ödülleri hak yerini bulduğu için avuçlarını patlayınca kadar alkışladım.

Belki azaldık ama durmadık ve bitmedik daha.

Ne yaşarsak yaşayalım, ben yazarken hiç umutsuz olmadım.

Gabriel Garcia Marquez'den bir alıntı yakışır buraya "Albaya Mektup Yok" tan:

"Umut karın doyurmaz," dedi kadın.

"Karın doyurmaz ama insanı ayakta tutar" diye yanıtladı albay.

Umut beni ayakta tuttu.

Bavl'a yazdığım ilk sayıda yaşı 35'ti. Memlekette bir şeyler değişirdi de hayatımda artık büyük değişiklikler olmaz sanıyordum. Mutsuz ya da umutsuz değildim ama sürprizsiz ve heyecansızdım. Bir yandan çalışıp bir yandan ikizlerime yetmeye uğraşıyordum. Hayatta hiçbir şey

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Sokağa bakan pencereler

Kumruların sessiz yürüyüşü gövdemde

Çamurun yağmanın silinmesiydi

Plastik çiçekleri,

Bir de çocukları büyüttüm

Onlar büyürken

Yollar uzadı.

Kışın kara çalmasını

Buzdan yıldızlar örmesini gördüm

Gövdemde

Hem de gece gece

Soluğu oldum sevişmelerin

Soluğun da çürüdüğünü gördüm

Ayazda

Kadının elleri gecede sallanırdı

Sigarasından düşen duman

Boşluğa asılıırken

Ağlamanın gölgeye tutunduğunu gördüm.

Büyüdüm çocuk,

Büyüdün.

Hem içeride hem dışarıda gönlüm,

Babani en son sokağın ucunda

Omuzlar üstünde

Tahta kuşları selamlarken gördüm.

yerim ve vaktim kalmadı sanıyordum.
5 senede o kadar çok ilk yaşadım ve o
kadar çok sil baştan başladım ki kendim
de şaşırdım. Umut, sadece aklımdan
geçirdiğimiz, inandığımız soyut bir
kavram değil. Umudu, çocuğu bir
hayalperestlikten ayıran, ardında somut
çaba, emek saklaması.

Hayat, düşündüğümünden çok daha geniş
çıktı, ne kadar çok şeye yetişebileceğini
aklım almadı, hala da almıyor. İnsan
isterse ve heyecan duyarsa her şeye
yetebiliyormuş meğer.

Bavul ile düzenli yazmaya bir başladım, bir
daha hiç durmadım.

Disiplini, Bavul'a yazı yetiştirme heyecanım
sayesinde kazandım. "Hiçbir şey için hiçbir
zaman geç değil" kapısını Bavul ile açtım.

O yüzden ilk yazıdan onca sene sonra,
önerdiğimi hayata geçirebilmiş olmanın
vicdani rahatlığıdayım. Öte yandan
memleket koşulları yetmezmiş gibi bir de
pandemiden yaralanan tüm kültür sanat
dünyası için eskisinden beter tedirginim.

Şimdi elimizdeki umudu yeniden müziğe,
tiyatroya, sinemaya vermek zamanındayız
hatta zorundayız.

Bizi kimse kurtarmayacak, birbirimizden
başka el veren olmayacak. Buna sınırim
hepimiz artık iknayız.

İmkani olan kitaba, tiyatroya, sinemaya,
tasarıma bütçe ayırmaya, imkanı olmayan
en azından devleti destek olmaya mecbur
bırakmak için ses çıkarmaya devam etsin
dilerim.

Salgın süresince, maddi zorluklar yüzünden
100 müzisyen hayatına son vermiş. Müziği
ölüme mahkum ettiğimiz bir dünyada
yaşayamayız. Umut, ardında somut bir
çaba taşır, taşıyalım umudu elden ele.

İlkinden 60 sayı sonra hala başlığım
aynıdır: Durursak Biteriz.

Bana açtığı kapılar, aşıladığı umutlar,
kazandırdığı dostluklar için dergimize
teşekkür ederim, durmamamı sağladı,
kendisi de durmadı.

Bu yolculuk dilerim hiç bitmez.

Umarım hiçbirimiz bitmeyiz.

Nice yıllara, hep birlikte, büyük bir
umutla...

Gözyaşlarımızı değil, buna sebep olanları
hayatımızdan sileceğiz.

AYŞE ŞAFAK KANCA

Vakt-i kerahet

-Sapanımı henüz üfleyip cebime koymuştum, itiraf ediyorum-

Çok kişilikli rüyalarda ha-ya-tları
Karıştırmış tramvaylar
Kampanalara aldırıyorsun
Suları henüz çekilmiş gecenin kanepesinde
Kara bir adasın uyuyorsun kendi ağırlığınca
Anarşik gecedan kalmış bir köpe gibi uzamış dişlerin
Rüyaların manşetlere çıkıyor
Uğursuz bir deklanşör şimdi arsız göz kapakların
Kimse başkasının yağmurunu istemiyor

(Birkaç figüran ağladı, birkaç ürüyen oldu hayvanlardan
Bahçedeki cevize serçe, güle karga, kondular, kalktlar
Birkaç silah patladı, nisanda kar yağdı, birkaç yaralı, ölü çök)

Bir gecedaha kısıyor, kaç kişilik aşklardan
Tramvay durağındaki kırmızı tilkiye aldırıyorsun, belki
Fark etmedin, tekmi-i bir sinemaskop bu film, haydi koş
Metro-Goldwyn-Mayer ateş arslanın ağzında
İki ihtimalvar şimdi: biri
Sarı saçlı, kırmızı gözleriyle 17'lik saçlarını sıfıra vuruyor
Diğeri, kediler şarap içmiyor artık elinden
Bütün çocuklar tuhaf elbiseler giyiyorlar
Ay-in-

Vakt-i kerahet, kelepeçelenmiş

"Oh, mein Schatz, komm zu mir!

*Sevgilim, gel bana!

Burgazada Cumhuriyeti

Geçen ayın özeti:

Suphi, Burgazada sokaklarında Sait Faik'i ararken Ayı Orhan ile karşılaştı, onu evine kadar bıraktı. Ertesi gün Ercan'dan 'Ayı Orhan'ın öldüğünü öğrenir. Bunun üzerine polis, Suphi'yi karakola çağırır. Karakola doğru giderken Sait Faik'in köşkünün önünden geçer ve Suphi Deniz adına köşke gönderilmiş zarfı bekçiden alır. Zarfı açtığında bir notla karşılaşır: 'Orhan'ın ben öldürdüm.Sait.'

Burgazada Polis Karakolu'na geldiğimde kafam allak bullaktı. Elimde o not: "Orhan'ın ben öldürdüm. Sait."

Zaten karakol seven biri olmadım hiç bir zaman. Seven var mıdır bilmem ya!

Ama onlar beni pek bir seviyor olacaktı ki yılda en az iki üç kez, ota boka birkaçınırlardı.

Girdim içeri, "Buyrun" dedim...

"Ne vardi sizin" dedi oturan çocuk. Biraz önce kapıma gelen kendisi değilmiş gibi! "Yahu" dedim, "Geldiniz demin eve. Karakola çağırдыңız ya!" "Komiserim Cuma'ya gitti, sonra uğrayın" dedi.

Böylece günlerden Cuma olduğunu da anlamış oldum.

"Gelmeme sonra falan" dedim. "Çok gerekirse siz gelirsiniz yine. Kapıya da adam gibi çalın!"

Çocuk bir toparlandı, bir şeyler diyecekti ki döndüm arkamı, çıktım.

İndos'a doğru yürümeye başladım. Son birkaç gündüryaşadıklarımı ben gerçekten zorlamaya başlamıştı. Çamakyada Sait Faik ile karşılaşmam, sonra Ayı Orhan ile karşılaşmam, Ayı Orhan'ın ölümü, polis, gelen mektup, karakol.

Öylece durmam lazımdı biraz.

Öylece duramadım.

Altı numaraya kadar yürümüşüm. Burgazadalıların altı numara dedikleri yer bir halk plajıdır. Adanın iki kulübünün arasından geçen incecik yola altı numara plajına ulaşırsın.

Altı numarada oturup bir iki sigara içmek ve durmaktı amacım. Prof. Reha Kotan benden önce gelmiş, bir bankta oturuyor, sigarasını tütürüyordu Heybeliada'ya bakaraktı.

Hocayı çok severdim. Orada olma bir kaç saat

etmedi. Varlığını rahatsız olmayacağımı üç dört kişiden biriydi Reha Bey. Sadece kendime benzeyenlerle muhabbet kurmaya karar vereli çok oluyordu. Yalnızlığım da işte bundandı ve hiç de şikayetçi değildim.

Reha Hoca dünya çapında bir dermatolog; Ayı Orhan'ın da iyi arkadaşıydı. Beni gördü.

"Gel Suphi" diye seslendi. "Başınız sağolsun".

Gittim yanına oturdum. Cebinden kırmızı Gauloises paketini çıkarttı, bana uzattı. Yaktım bir tane.

Birsüre öylece sustuk.

"Niye öldü biliyor musun?" diye sordu bana.

"Kalp krizi diyorlar" dedim.

"Bizlerden daha sağlıklıydı; ama insan onun göğsünü dinleyince, yüreğinin içinde fokurdayan gözyaşlarını duyabiliyordun." dedi.

"Kırmızı Pazartesi" dedim. "Gabriel Garcia Marquez".

"Evet" dedi. "Marquez".

"Ben kalkıyorum. Sigara bırakayım mı sana" dedi.

Cevap beklemeden kırmızı Gauloises'i çıkarttı elime tutuşturdu.

"Seviyorsun sen bunu. İki karton var evde daha" dedi.

Ağır ağır yürüyerek uzaklaştı.

Bu sigarayla tanıştığım güne kadar ağzıma sigara koymamıştım. Öyle ki annem, babam sigara içtiklerinde kaçarak uzaklaşırdım yanlarından. 26 yaşına kadar sigara içmemiştim de bunun paketine falan vurulmuşum herhalde Viyana'da ilk gördüğümde. Logosunu dövmeye yaptırma'yı bile düşünmüştüm bir ara.

Ama paket falan bahaneymiş. Gecenin bir yansı

Schönbrunn Sarayı'nın önündeki otomata kadar yürüyüp sigara almışlığım bile vardır. Evde su bitse çıkmazdım.

Zaten Viyana'da evde su bitmezdi. Musluklardan akan su en güzeliydi.

O yıllarda hiç aklımda yoktu bir daha Türkiye'ye dönmek. Tüm planlarımı Viyana'da yaşamak üzerine yapıyordum. Ancak ne yalan söyleyeyim, İstanbul'a tatile geldiğim bir hafta -yine Nisan'ın Sultanahmet'teki evinde kalıyordum- Nisan beni Burgazada'ya götürmüştü. Adayı ilk defa o zaman görmüştüm. Kalpazankaya'da rakı içerken Sait Faik'in heykeline bakıp Nisan'a "birgün dönersem adada yaşamak isterim" demiştim. Sonra Türkiye'ye her gelişimde, en az bir rakılık uğramıştım adaya.

İşte yıllar sonra Burgazada'da yaşıyordum. Sigaramı söndürdüm. Toparlandım, kalktım hızlı hızlı yürümeye başladım yine. Altı numaradan çıkıp, restoranların önünden geçip Sait Faik heykelinin önüne kadar yürüdüm. Bu heykel o Kalpazankaya'daki heykel değildi. Kalpazankaya'daki o güzel heykel yıllarca gün batımını izlediği yerden kamyonuyla klenkleri, aşığda müze olan eve getirilmişti. Bu sahildeki heykel ise sonradan yapılmış tuhaf bir şeydi. Hiç sevmemiştim. Büfeye uğradım, günlük gazeteleri istedim. Bir de Bavlul dergisi. Reha Kotan'la konuşurken hatırlamıştım; derginin bu ayki kapığı Gabriel Garcia Marquez olacaktı. Bavlul henüz gelmemişti! Yine yazarlardan birisi yazısını yetiştirememiş olacaktı, kesin onu beklemekten baskı gecikmişti. Kim olduğunu da biliyordum. Müzisyen bir adama köşe vermişlerdi. Hep o geciktiriyordu yazısını. Derginin editörlerinden biriyi yakın arkadaşım. O söyleyermişti bana bir gün rakı içerken. Belli ki yine beyefendi bekliyorduk.

Elimde gazeteler, Ercan'ın oraya gittim oturdum. Beni Ercan'ın köpekleri Hektor ve Kara karıştırdı. Adanın en güzel köpeklerinden biri. Çok sevmiştim. Başka bir köpekle kavgaya

tutuşmuşlar, iki taraf da yaralanmış. Diğer köpeğin sahibi de ortalığı ayağa kaldırmış, her yere şikayet etmişti köpekleri de Ercan'ı da. Daha önce de demiştik ya; bazı hayvanseverler sadece kendi hayvanlarını severler. Bazı çiçekseverlerin sadece kendi bahçelerini sulayıp diğer çiçekleri kopartıp vazalara koydukları gibi. Ülkede mevzuat nasıl oluyor tam bilmiyordum. Şimdi yağıp Ercan'ın elinden almaya kalksalar! Hektor ve Kara'yı! İşte o zaman ortalık kanıyordu. O dünyanın en insancıl adamının içinden işte o zaman bir canavar çıkardı.

Ercan'ın ablası bir sade kahve yaptı bana: Açtım gazeteyi, ilk gördüğüm haber "Yeniköy'deyan komşusunun köpeğini silahla vurarak öldüren adam" haberi idi. Bu hayvan hakları yasası neden bir türlü çıkmıyordu bu ülkede! Bir iktidar nasıl olur da hem halkına, hem doğaya; kuşa, böceğe, kediye, köpeğe bu kadar düşman olabilir?

Ercan geldi. Kapattım attım gazeteleri bir kenara. Dedim ki "Yapalım bir bayrak, dikelim yukarı Bayraktepe'ye, özelliğimizi ilan edelim. Kuralım artık şu Burgazada Cumhuriyeti'ni!"

Gülüştük. "Olmaz ki artık" dedi Ercan. "Cumhurbaşkanı kim olacak."

Sıklıkla yaptığımız bir sohbetti bu. Ayı Orhan'ı cumhurbaşkanı yapacaktık. Ercan, başbakan olacaktı. Asker, polis olmayacaktı. Ben kültür bakanı olacaktım. Prof. Reha Kotan sağlık bakanı.

Böyle böyleyavaşyavaş yapıyorduk kabine listesini.

Kahveyi içene kadar bir solukta anlattım Ercan'a; Salt Falk ile sohbetimi, Ayı Orhan'ı son görüşümü, polisi, bekçinin mektubunu, yine polisi, Prof. Reha Kotan'ı...

"Morukcum..." dedi Ercan, ilgiyle dinledikten sonra.

"Kaç gündür ben de anlatmak istiyordum sana ama delirdi dersin diye korktum. İki gün önce Çamaky'a da bir bankta oturan yalnız bir adam vardı. Ben yanından geçerken bana döndü. Adımla seslendi. 'Bu sende dursun Ercan' dedi ve elime bunu tutuşturdu. Ben ne olduğumu anlayana kadar da kalktı gitti."

Ercan, elindeki poşetten bir kitap çıkarıp bana verdi. Kitap "Medan Maişet Motoru"nun ilk baskısıydı! Sayfaları dikkatle çevirmeye başladım. Yazarın kendi el yazısı ile aldığı notları vardı. El yazısını müzedeki kitapların üzerinde gördüğüm için tanıyordum. Son sayfadan bir parça kağıt çıktı. Üzerinde "Bu sizde dursun, sonra konuşuruz çocuklar" yazıyordu.

Ercan bir sigara çıkardı. Çamaky'a ya kadar yürüdük. O banka gittik oturduk. Dört beş saat kadar hiç konuşmadan öylece İstanbul'a baktık Burgazada'dan...

Bir insanın sana yapabileceği
en büyük kötülük veya
hakaret, sergine inanması
dabilir.

insan güveneceği şeyi doğru seçemiyor.
Güveni yanlış yerde arıyor.
Belki de kendi aklına çok güveniyor.
Ya da hep ile bulunduğu yerde
onu bekliyor sanıyor.

Zamanı paraya çevirmeye çalışan
zaman paradır diyor
saat ben kaç diyorsam odur diyor.

NEJAT İŞLER

Biz zavallı erkekler

3. KESİŞME

Kanlı Cuma... Berbat bir hafta sonu gecesiydi. Resmen kuru kalabalık. İki bira için dört beş saat dükkânda yer kaplayanlar mı istersin, saçma nedenlerle ağız burun birbirine dalarlar mı istersin, bir yerlerden duyup, utana sıkıla içeri girdikten bir iki duble sonra barmenle lanlı lunlu konuşan mı istersin, alkolünverdiği cesaretleerkeklerle pandik atan kızlar mı istersin, iştehepsi oradaydı. Neşe yoktu, güzel bir ciro yoktu, nohut pilavcı İsmail Abi artık gitmişti, telefona cevap verilmemişti ve başım fena halde ağrıyordu. Takisilerden birine atlayıp, "Kaş," demek, oraya vardktan sonra hemen bir dalış teknesine binip, bir saat boyunca denizin altında olmak istedim. Önce yol geldi aklıma, sonra mevsim normallerindeki suyun soğukluğu, sattım iki dakikada beynimin hayal kuran kısmını. "Eve gidilecek, git..."

Eve girdim. İlk anda "kırs, kırs" diye tekrar eden garip bir ses dikkatimi çekti. Sonra sehpanın üzerindeki boş bira şişeleri. O da ne? Hiyar, müzik sisteminin kolonlarından birine sarılmış yerde yatıyor. Yavaşça yanına gittim, horluyor. İyi haber! Adamımız yaşıyor hiç olmazsa. Bülent Ortadoğ'u "Benimle oynar mısın?" albümü dinlenmiş bitmiş, pikabın platformunda "kırs, kırs" diye dönüyor. İlk cevabımı aldım, peki bira şişeleri? Bu herif bu kadar birayı ancak iki ayda falan bitirebilir. Ayrıca bu ne hal? Yoğurt yeneyle falan mı tartıştılar acaba? Çocuklarla ilgili bir şey değil, çünkü burada olmazdı o zaman. İşle ilgili bir şey değil eminim, ne kırızlar gördü hiç yıkılmadı. Neyse, adamı biraz uyurgezzer hale getirip yatağına yatırmaya karar verdim. Müzik sevgisinin vücut bulmuş hali olan durumu sonlandırarak başladım önce; sarıldığı nesneyi kollarının arasından usulca çekip aldım. Horlaması durdu, yerde değişik esneme hareketleri yaptı. Anne tonuyla; "Hiyaaar, Hiyaaar," diye seslendim birkaç kez. Birden gözlerini açtı, deli gibi bakarak;

"Seninle konuşmam lazım..."

"Ah, uh" diye inleyerek zor da olsa kalktı ve mutfağa doğru gitti. Buzdolabını açtı, iki bira aldı eline. Koltuğu gösterdi bana, "Buraya otur" manasındaydı, o da karşı koltuğa oturdu. Oturdum, hayretle bunu izliyordum. Çok

susamış gibi bir yudum aldı birasından, "sen de iç" gibi bir hareket yaptı. Emre itaat ettim, bir yudum aldım, bir açıklama bekliyordum artık.

"Bugün aşık oldum ya da daha önce hiç aşık olmadım."

"Yine mi evleniyorsun? Oğlum daha boşanmadınız bile Yoğurt'la..."

"Dalga geçme, dinle. Çok acayip hissediyordum. Yardımın lazım."

"İyi, anlat..."

Bugün dersim vardı fakültede. Çok hazırlanmadan gittiğim için çocuklara ekonomik modellerle ve ekonomistlerle ilgili fıkralar anlattım. Haftanın son günü, hem kendimi hem onları sıkınak istemedim. Hep beraber güldük, keyifli bir ders oldu. Okuldan çıktıkdan sonra havanın çok güzel olduğunu fark ettim ve biraz yürümeye karar verdim. Bir parça gezinip, eski kitaplar satan, benim şekerleme dükkânı gibi gördüğüm büyük bir mekânı gidecektim. Sallana sallana dolaşıp dükkâna kavuştum. İki kelimadan sonra, hemen taze çekilmiş sade kahveyi elime tutuşturdular. Aradığım bir şey yok. Raflara bakıpın, kafama göre bir şeyle karşılaşmayı umuyordum. Karşılaştım da. James Joyce'un kıızıyla ilgili bir kitap. O kadar sevindim ki, daha fazla dolaşıp başka kitaplarla kafamı karıştırmak istemedim, doğru kasaya yöneldim. Tam elimi cüzdanıma götürüyordum ki, karamel kokulu bir kadın sesi; "A! A! Bu ne?" dedi arkamdan. Kitabı elimden aldı, derin bir merakla baktı kapığına. "Bu kitaptan bir tane de ben istiyorum," dedi kitapçyda. Dostum başını iki yana olumsuzca salladı; "Maalesef. Çok az bastılar. Basan yayınevi de kapandı. Zor bulunur. İsterseniz arayalım ya da başka bir yayınevinin basmasını bekleyekesiniz. Kadın yıldı. Kasanın önündeki iskemleye çıktık. Kitabı başığına basarak; "N'olur izin verin bu kitap benim olsun, yalvarırım size..." dedi bana bakarak. O kadar güzel bakıyor ki, o kadar güzel ki... Öylece kalakaldım. "Hiyar hey ne

diyorsunuz?" diye sordu kitapçı, robot gibi; "Peki, sizin olsun," dedim. Kadın üzerine atılıp sımsıkı sarıldı bana; "Teşekkür ederim, teşekkür ederim, hayatımı kurtardınız." Kitabın parasını ödedi ve fırlayıp çıktı dükkândan. Kitapçı dostum bana baktı, "Sağlık olsun, kahve için teşekkürler," dedim, ben de çıktım. Yakınlarda, güler yüzlü gençlerin olduğu, tatlı manzaralı bir kafeye oturdum. Sade bir lattice söyledim, kitapçıdaki kadını düşünmeye başladım. On dakika geçti geçmedi, karamel kokulu kadının sesini duydum; "Oturabilir miyim?" Aldığım yudumu püskürtüyordum az daha. Oturdum; "Kendimi biraz kötü hissettim kitapçıdan çıktktan sonra. Aslında bu kitap sizin hakkınız. Şöyle bir şey geldi aklıma; ben size kitabı okumanız için ödünç veriyim, siz de kitabı bitirene kadar bana yemek ısmarlayın." "O kitap bitmez," diyecektim az daha, tuttum kendimi. "Peki, kabul," dedim. "O zaman anlatın bakalım," dedi. "Ne anlatayım, ilginç bir hayatım yok, en iyisi siz anlatın," dedim. "Peki, eee, 16 Haziran'da doğdum ben. Ulysses'in gününde..." Anlattı, anlattı, anlatıttıkça iyice kapıldım ona. James Joyce'dan konuştuk, sonra başka şeylerden.

Bir anda durdu, "Benim hemen gitmem lazım, kitapçıda görüşürüz," dedi, kalktı, gitti. Arkasından bakakaldım. Elli metre falan uzaklaşmıştı ki, geri döndü. Hızlı adımlarla masaya kadar geldi, adısıyonu aldı, çantasından çıkardığı kaleme adını ve telefonunu yazdı. Bana bakmış bir süre, yanına geldi, yanağımdan öptü. Karamel kokusu ciğerlerimden

başlayıp bütün bedenimi sardı. "Görüşürüz yemekte," dedi, gitti hızlı adımlarla, kalabalığın arasında kayboldu. Bir süre daha oturdum orada. Bir şişe şarap söyledim. Düşündüm. Ben hayatım boyunca böyle bir şey hissetmemiştim. Karnımın ortasına koca bir kaysa yerleşmişti sanki. Öyle ki, eve doğru yürürken, bu duygunun ya da şarabın etkisiyle uzay gibi bir sonsuzlukta ilerliyorum gibi geldi bana. Eve öyle girdim. Girdim, sonrasını hatırlamıyorum.

"Kadının adı neymiş?"

"Gerçek ismi mi biliyorsunuz. Tanrı'nın ilk yarattığı kadın; Lilith..."

Önce yol geldi aklıma, sonra mevsim normallerindeki suyun soğukluğu, sattım iki dakikada beynimin hayal kuran kısmını. "Eve gidilecek, git..."

KAAN SEZYUM

-Bu yol nereye gidiyor? -Hoşuma

Kendimize iyi gelen şeylerin, unuttuğumuz değerlerin, uzaktan sineğe benzeyenlerin, hatırlamaya çalıştığımız güzelliklerin sıralı vetam listesiyle karşınızdayım.

Malum çağımızın vebası yaşam... Er ya da geç onun eline düşeceğiz, o dediğim de Azrail Efendi... Azrail'den kaçmak da mümkün tabii. Şimdi bunlar nereden aklıma geldi önce onu biraz izah edeyim de sonrasında madde madde analizimize ve değerlendirmemize geçelim.

Biliyorsunuz Albay Aureliano Buendia, yıllar sonra idam mangasının karşısına dikildiğinde, babasının onu buzu keşfetmeye götürdüğü o çok uzaklarda kalmış ikindi vakidini anımsayacaktı. O zamanlar Macondo, tarih öncesi kuşların yumurtaları kadar ak ve kocaman, parlak çakıllarla örtülü yatağı boyunca dupduru akan ırmağın kıyısında kurulmuş, yirmi hanelik bir kerpiç köyü...

Bilmem yukarıdaki satırları, çoğu insana göre dünyanın en büyük ve en güzel anlatılarından biri olan Marquez'in Yüzyıllık Yalnızlık adlı eserinin giriş cümlelerini anımsadınız mı?

Ölümü hatırladığımız zaman ancak yaşamı anımsayabiliyoruz. Daha iyi yaşamak için de neredeyse her gün ölümü hatırlamamız, bir şeylerin bize hayatımızın her gününde bir eksilerle azaldığını, aslında hayatımızın ve yaşamamızın büyümediğini, günden güne öldüğümüzü ve azaldığımızı akılda tutmak gerekiyor... Tabii bu benim görüşüm, günün gününe çalışıp hayatınızı günün gününe yaşamak da elinizde. Her günden ayrı bir zevk almaya çalışmak, ayrı bir şeyeşevgi ve ilgi duymak da sizin elinizde ama peki bu nasıl olacak?

"Sev" denince sevilmiyor, "aşık olayım" denilince aşık olunulmuyor haliyle. Ölümden sonraki en değerli duygularda durum böyleyse, işimiz gerçekten zor...

En son ne zaman aşık oldunuz? Aşık olmak nasıl bir şeydi? Aşk var mıydı? En son ne zaman yeni bir şey sevdiniz, yeni bir şeye ilgi gösterdiniz? En son ne zaman Nil'in şarkılarındaki gibi sanki dünyanın en zengin insanıymışçasına hiçbir şeyitakmadan sadece işinize ve sevdığınız şeylere baktınız?

Ne zaman birisi aklınızda günlerce çıkmadı? Bir iş değil, bir konu değil, bir dert değil.

Bir insan ne zaman aklınıza girdi ve bir

çıkmadı? Yaş ilerleyince çok da olan bir şey değil haliyle, gençken de kafanı taktığın şeyi anlayamıyorsun, zaman çabuk geçiyor. Bu kısmı da acayip. Gençken zaman var ama algı yok, yaşlanınca algı var ama zaman az. Gider ayak onunla bununla saplantılı bir şekilde uğraşmaktan insan kendine dönmeyi tercih edebiliyor haliyle. Ama o zaman da en değerli şeyi kaybetmeye başlıyor hayatına dair. Sevmeyi unutmaya başlıyoruz sanki yaşlandıkça. Ya da sevme yöntemlerimiz geliştiremiyor ama ilk başta yaşanan o duygudan, o heyecandan uzak, daha kontrollü, daha akıselim, daha risksiz, daha huzurlu şeyler arıyor insan.

Artık bir noktadan sonra yeniliklere de iyice kapatıyoruz kendimizi. Yeni müzikler, yeni renkler, yeni sesler, yeni duygular yerine, bildiğimiz, güvendiğimiz, garantili olana doğru yöneliyoruz. Fakat o zaman da yine hayatın sonunda teknenizi esmeyen bir limana bağlanmış, denize açılmak tan çekinen, yelkenlerinizin bakımına üşenen bireyler haline gelebilme ihtimaliniz var.

Hep aynı yere tatile gitmek, hep aynı yerde oturmak, hep aynı şeylere bakmak, hep aynı biçimde durmak gibi oluyor belki de... Belki de hareketli halde bile hep aynı yere gitme peşinde kalıyoruz?

Bir de gerçekler var... Gelelim, gerçeklerin sevimsiz soğuk taş koltuğuna oturalım... Yeni bir şeyleri sevmek, yeni bir şeylerden heyecanlanmak çoğu zaman eskiiyi bırakmayı da beraberinde getiriyor. Oysa her günümüz son günümüz belkide. Kim ne kadar hayatta kalacak, kim ne kadar yaşamaya devam edecek, kim her şeye rağmen ölmeyecek, kim beklenmedik anda birden bire kuş misali uçup gidecek? Bunları bilmek mümkün değil.

Tek bildiğim şey, bugün ömrün bir gün daha kısalacak. Ertesi güne ne kadar erken başlarsam o kadar iyi. Ne kadar çalışırsam, ne kadar çok şey seversem, ne kadar çok yazarsam, çizersem, canlılarla, toprakla, tabiatla birlikte olursam, o kadar daha çok yaşayabilirim.

Aynı şey sizin için de geçerli. Ayrıca ölümden koşarak kaçmak da mümkün. Düzenli spor vücudu iyi gelir.

Hemen sevdığınız bir şeye sarılın. Canlı cansız fark etmez.

Sevdığınız şey, her zaman size hayat katacaktır.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranthey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Bu dünyadan bir Birol Ünel geçti

Sektöre 1985 yılında girmesine rağmen Türkiye'nin ve dünyanın onu tanıması tam 19 yıl sonra, 2004'te Duvara Karşı'nın Berlin Film Festivali'nde Altın Ayı ödülünü almasıyla gerçekleşmişti. Cahit Tomruk karakteri hayatımıza girdiğinden beri başka türlü bir oyunculuğu ve karizmanın olduğunu keşfettiğimizde henüz 18 yaşında bile değildim. Fatih Akın'ın zamanında oldukça ses getiren ve hâlâ da çoğu kişi tarafından en sevilen bu filmde rol kasmaktan ziyade kendini oynuyormuşcasına doğa, samimi ve çocuklu bir karakter duyurduyorduk karışmada. Sokağın gerçek yüzünü temsil ediyordu sanki; alkolle bağımlı, şiddete eğilimli, argoşa düşkün, ağzından çıkan her kelimeyle izleyiciyi hipnotize eden bir serseri ruhtu o. Karizmatik ses tonu ve aksanıyla 'aşşım' diye bağırarak, bardak bardakları çplak elleriyle ezerek kan revan içinde kaldığı o meşhursahane yoğun tutkusunun ve enerjisinin özettiği adeta. Hem Birol Ünel hem Sibel Kekilli için bir dönüm noktasıydı Duvara Karşı. Bugüne kadar Türkiye'de izlediğimiz hiçbir aşk filmine benzemiyordu, okurku romantizmlerinin çok uzağında bir sahicilik hissiyatıyla dolup taşıyor, tüm öfkesini, nefretini, tutkusunu, aşkı, yaşam ve ölüm duygusunu resmen haykırıyordu. Şiddetliydi, aykırıydı, trajikti ve en önemlisi her iki oyuncunun da yaşamışlıklarıyla paralellikler kurması belki bu hissi o kadar gerçek kılıyordu.

Birol Ünel'i geçtiğimiz günlerde kaybetmemizin ardından Türkiye'de birkaç sinema salonu onun anısına Duvara Karşı'yı yeniden gösterdi. Tabii ki gösterimde yerimi aldım. Aradan geçen 16 yıla ve hele ki pandemi belasının kol gezdiği günümüz atmosferine rağmen salonun o doluluğu çok özel bir hissi ve derin bir anı barındırıyor. Duvara Karşı'yı daha önce hiç izlemeyenler, zamanında izleyip de ilk defa sinema salonunda izleyenler ve defalarca izlemiş olmasına rağmen son bir sinemasal sarhoşluk anı için yine izlemeye gelenler arasında çok tuhaf bir bağ kurulumtu. Film çıkışında bunu insanların birbirlerine bakışlarından anlamak ziyadesiyle mümkündür. Bu özel filmün özüsel Ünel, geriye kalan 16 sene boyunca yine çok fazla,

filmde oynadı ama hiçbir Cahit Tomruk'un o içimizde saklı tuttuğumuz gerçek benliğimize erişemedi.

1967'de Mersin, Silifke'de dünyaya gelmişti Ünel. Yedi yaşına kadar Mersin'de yaşadıkdan sonra ailesiyle birlikte Almanya'ya göç etmiş, on altı yaşında da ailesinin yanından ayrılarak kendi yaşamını kurmaya çalışmıştı. Marangozluk yapmış, parke döşemeciliği yapmış, fakir bir aileden geldiğinin bilincinde olarak kendi imkanlarını yaratması gerektiğini düşünmüştü. Oyuncu olmak istediğine karar verip Hannover'daki Tiyatro ve Müzik Okulu'nun sınavlarına girerek binlerce başvuru arasından seçildiğinde hayatı değişmeye başlamış. Uzun bir süre Alman TV filmlerinde ve dizilerinde roller almış ama bunlar kalıcı yapımlar olmaktan ziyade anca mesleğiyle karnını doyurmaya yaramış. 2000 yılında Fatih Akın'ın 'Temmuz' da filminde oynamasıyla başlayan süreç ona başka bir kapıyı aralamış, bir yıl sonra Jean-Jacques Annaud'un savaş epigü Enemy at the Gates'te kendine rol bulmuştu. 2004'te Duvara Karşı'yla hayatının rolü olan Cahit Tomruk'la, 2009'da Soul Kitchen ile kült aşçı Shayn Weiss'i sinemanın karakterleri arasına yazdırdık, arada Tony Gatlif'in Transilvanya filminden Asia Argento ile başrolü paylaşarak kariyerine unutulmaz bir halka daha eklemişti. Oynadığı yerli filmlerin ya da dizilerin çoğunda onun yurt dışına yaşadığına ya da hayat tarzına dair bir vurgu ıla ki yapıldı. Fiziki ve karakteristik özelliklerine baktığımızda ya bir atı kahraman ya da bir kötü adam havası vardı hep. Mickey Rourke ile tarz olarak çok benzeşenler olurdu, hatta 1987'de (Ünel'in sinema kariyerinin başladığı yıl) Charles Bukowski kendi hayatından bir dönemi anlatıp senaryosunu yazdığı Barfly filminde Rourke olmasaydı ve Ünel'i taşıyaydı mutlaka onun oynamasını isterdi

diye düşündürürdü.

Geçtiğimiz günlerde Ünel için birçok anma yazısı yazıldı. Ünel'in bugüne kadar yetmişe yakın yapımda rol almasına rağmen yazılardan büyük çoğunluğunda sadece üç filminden bahsediliyordu; Fatih Akın'dan Duvara Karşı ve Soul Kitchen filmleri, Tony Gatlif'ten Transilvanya. Sinema kariyeri açısından baktığımızda Ünel'in çok parlak bir filmografisi olduğunu söyleyemeyiz belki. Evet, harika bir oyuncuydu, benzersiz bir auraya sahipti, lakin sinema camiası için aynı zamanda bir kayıptı da. Önemli filmlerde, önemli rollerde yeterli kadar potansiyeli değertlendirilemedi. Belki karakteri genel oyuncu piyasasına yönelik çok aykırı bulundu, belki de son yıllarında magazinde çıkan sokaklarda kaldığına dair haberler ve alkol sorunu

kariyerini olumsuz etkiledi. Buna rağmen her zaman toparlanmasını bildi, sadece hayatı fazla beyaz yaşayanlardan değildi. 2006 yılında Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde Su Otel'de kalırken, odanın bembeyaz duvarlarını sarılla kırmızıya boyadığı anısı karakteri hakkında da önemli ipuçları barındırıyor. Evet, isyankardı ama sahiciydi, içtendi.

Bu dünyadan bir Birol Ünel geçti... Bohem karizmasıyla, cool duruşuyla, punk tarzıyla, tutkulu ve şiddetli yaşamıyla, sahici oyunculuk aurasıyla, ketum ama enerjik kişiliğiyle, daima öfkeli gözükken ama son derece insancıl karakteriyle hem bu dünyaya hem kalplerimize izini bıraktı ve gitti. Kariyerinde ve kişisel yaşamında, yukarıya da çıktı, en dibi de gördü ama hayatını hep yoğun ve tutkulu yaşadı. Kimileri için bir atı kahraman, kimileri içinse gerçek bir kahramandı. Çok iyi filmlerde de oynadı, çok çabuk unutularlarda da. Başrolde de yer aldı, figüran olarak kaldığı da oldu ama her yapıma farkın mutlaka koyarak unutulmaz olmayı başardı. Güle güle Birol Ünel. Güle güle Cahit Tomruk.

Bu özel filmin özel insanı Ünel, geriye kalan 16 sene boyunca yine çok fazla filmde oynadı ama hiçbir Cahit Tomruk'un o içimizde saklı tuttuğumuz gerçek benliğimize erişemedi.

Birol Ünel'in ardından...

1967'de Mersin'de (kendi deyimiyle Silifke'de) doğdu. 1968'de ailesi ile birlikte Almanya Bremen'e göçtüler. Ve Birol Ünel için Almanya yolculuğu başlamış oldu.

Bizim onunla tanışmamız 2000 yılında vizyona giren Fatih Akin'in Temmuz'da filmi ile oldu diyebiliriz.

Kariyerinin dönüm noktası yine bir Fatih Akin filmi olanı 2004'de vizyona giren ve Altın Ayı dahil birçok ödül almış olan Duvara Karşı. Duvara Karşı filmi izlerken Birol Ünel'in aslında tam olarak rol yapmadığını, kendini oynadığını hissetmek çok zor değil. Zaten sonradan kendisi de böyle olduğunu söylüyor.

Duvara Karşı filminden 2 sene sonra Transylvania filmi ile sinemaya geri döner. Artık onun oynadığı her film bir heyecan yaratıyordu demek abartı olmaz.

Transylvania
Yönetmen: Tony Gatlif
Yapım Yılı: 2006
Tür: Drama/Yol Filmi

Sonraki yıllarda sokaklarda uyurken çekilen fotoğraflar Alman basınına yansır. Hayattarız ile her zaman ilgi çekici bir karakterdir.

Zihinlerimize kazınan 'punk is not dead' sahnesi bize çok şey anlatır.

3 Eylül 2020'de hayata gözlerini yumar.

Gençlik dönemlerini parke döşemeciliği yaparak geçirdi. Daha sonra Hannover'e giden, Tiyatro ve Müzik Yüksek Okulu'na kaydolun Ünel'in sinemayla ilişkisi 1987 yılında Yolcu filmiyle başladı.

Temmuz'da filmi ile dünyada tanınmaya başladı. Bohem ve içinde bolca punk barındıran kendi tarzıyla ve tavıyla, oynadığı filmlerin önüne geçti.

Duvara Karşı'da, Cahit'ti. Cahit, Sibel'den önce yaşamayan aslında Sibel'den sonra da yaşayamayan, Mersinli, Türkçesi bozuk, fazla ca. alkol problemi olan bir adamdı.

Birol Ünel, Duvara Karşı'dan elde ettiği gelirle bir ev alır ve o evde sokak çocuklarıyla yaşamaya başlar. Kimselerin anlam veremediği hatta anlamsız bulunduğu bir hayatı Birol Ünel bile isteyeceşer.

Duvara Karşı-Yönetmen: Fatih Akin
Yapım Yılı: 2004-Tür: Dram/Romantik

2009 senesinde yine bir Fatih Akin filmi olan Soul Kitchen'da oynar. Film, Duvara Karşı kadar ses getirmez fakat Birol Ünel performansı ile bu filmde de çok beğenilir.

Soul Kitchen
Yönetmen: Fatih Akin
Yapım Yılı: 2009
Tür: Komedi/Dram

Türkiye'de onun filmlerini izlemiş insanların, her daim canlı bu karakterden ne kadar etkilenmiş olduğu da, ardından yapılan anma etkinlikleri ve paylaşımlarla ortaya serilmiştir.

Bize ve sanat dünyasına kattıklarıyla hep sevgiyle hatırlanacak.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://trantey.org>

Mehmet Ali & Akşamselâsi

EVİRİM KURAN

GABO'NUN ÜTOPYASI

Kuşkuya, yağmaya ve terk edilmişliğe karşı, yaratıcılık yaşamdır.

Simdiye dek çeşitli Latin Amerika ülkelerinde bulundum. Sanırım Avrupa'dan Asya'ya Amerika'dan Afrika'ya bulduğum ülkeler arasında kendimi en fazla Latin Amerika'da memlekette gibi hissettim. İnsanların sıcaklığı, mutfak, müziği, futbol aşkı bir yana, sosyal, ekonomik, demokratik mücadeleleri ve dünya kapitalizmi ile entegre olma biçimleri bizim memlekete çok benzer. Bu benzerlikleri bu ülkelere gitmeden bile eğitim, sağlık, istihdam gibi çok çeşitli kalkınma analizlerinde

gözlemleyebilirsiniz. Bu ülkelerin çoğu, sıralamalarda Türkiye ile at başı giderler.

Edebiyata da yansıyan bu benzerlik tesadüf değildir. Ülkelerin ortak kaderleri bu yakınlığın altını çizer. Latin Amerika tarihindeki darbeler, iç savaşlar, cunta dönemleri bütün dünyaya yayılan ve *Latin American Boom* olarak adlandırılan edebiyat patlamasının en önemli ilham kaynağıdır. 1960'lar ve 70'lerde ciddi patlama yapan Latin Amerika edebiyatı bu yıllar içerisinde dünyayı pek çok eşsiz yazarla tanıştırmıştır. Gabriel García Márquez bunlardan biridir.

Latin Amerika Edebiyatı ile en çok

ilişkilendirilen Büyülü Gerçekçilik akımının en tanınmış yazarıdır Gabriel García Márquez. Ya da onu ana dilinde okuyanların ona sevgileriyle seslendikleri adıyla: Gabo. Kolombiya'lı Gabo 40 yaşına dek ölümlü değildir. Dördüncü kitabı *Yüzyıllık Yalnızlık* hem kendi yaşamında hem de dünya edebiyatında ölümsüz bir iz bırakır. Bu romanın yaratım süreci bile başlı başına büyümlü bir gerçekliğin yansımasıdır. Bir muhabirin "*Yüzyıllık Yalnızlık*'i ne kadar zamanda yazdınız?" sorusuna Márquez, "*Tüm yaşamım boyunca*" diye cevap vermiştir.

Gabo'nun bu büyük eseri ortaya koyması kolay olmaz. Geçim derdi çeken Márquez'in önceki kitapları övgüyle karşılanmıştır ama ticari başarı gösteremezler. O yıllarda eşi Mercedes ve iki oğluyla birlikte Meksika'da yaşamaktadır. Sağcı bir partinin iktidarda gelmesinin ardından ülkesinden ayrılmış, Caracas'ta, Paris ve Barselona'da kaldıktan sonra Mexico City'ye yerleşmiştir.

Günde 60 sigara (sonradan sigarayı bırakmıştır; bir röportajında herhangi bir sağlık sorunu olmaksızın sigarayı bir anda bırakışını hayatındaki en önemli sıçramalardan biri olarak anlatır,) ve Olivetti daktilosu ile küçükçük bir odaya kapanıp yazmaya başlar. Bir buçuk yıl boyunca beş parçası yaşamlarına devam ederler. Sonunda kitabı bitirir. 590 daktilo sayfasından oluşan desteyi Buenos Aires'teki yayınevine yollamak için 82 Pesos gerekmektedir. Postaneye birlikte gittikleri karısıyla ceplerini boşaltırlar; sadece 53 pesoları vardır. O paraya romanın ancak yarısını postalayabilirler. Ardından yayınevi para yollar ve kitabın diğer yarısını da postalayabilirler.

Márquez yazmayı "sıkıntılı bir iş" olarak tarifeder: "*Sahip olduğum deneyimle yeni bir romanı hiçbir sıkıntı çekmeden oturup yazabilirim fakat insanlar onu yazarken kalbimi vermediğimi anlar.*" O sadece sözcüklere büyümlü gerçek anlamlar yükleyen bir usta değildir; aynı zamanda edebiyatın emekçisidir. Yazarlığında

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranteey.org>

Mehmet Ali & Akşamsetisi

bananın çok ilham veren de bu disiplindir. 1981'de The Paris Review'a verdiği röportajda edebiyatı marangozluğa benzetir. "İkisi de zor işlerdir. Bir şey yazmak neredeyse bir masa yapmak kadar zordur. İkisinde de gerçeklikle çalışırsınız, gerçeklik odun kadar sert bir materyaldir. İkisinin de kendi hileleri ve teknikleri vardır. Temel olarak birazcık sihir ama çokça sıkı çalışma gerekir."

Gabriel García Márquez, 1982'de Nobel Edebiyat Ödülüne layık görülür; şaşırtıcı değildir ki doğduğu Kolombiya, yaşadığı Meksika ve kalbini bıraktığı Küba onun kendi yazarları olduğunu iddia eder. Oysa o hepsi ve daha fazlasıdır. Stockholm'de yaptığı Nobel Edebiyat Ödülü konuşmasında Latin Amerika'daki İspanyol hâkimiyetini, Meksika'daki dikta rejimlerini, Ekvator'daki mutlak monarşiyi, El Salvador'daki vahşeti, hamileyken tutuklanmış ve Arjantin hapishanelerinde doğum yapmış sayısız kadını, Latin Amerikan etnik soykırımını, Nikaragua, El Salvador ve Guatemala'da hayatını kaybeden yüz binden fazla insanı, bir milyon insanın şil'i'den kaçışını, yani Latin Amerika'nın yalnızlığını İsveç Akademisi'ne ve dünyaya anlatır:

Buna rağmen, baskıya, zulme ve terk edilmiş hayatla karşılık veririm. Ne sel baskınlar, ne salgınlar, açlık ne de felaketler ve hatta ne de yüzyıl üstüne yüzyıl süren bitmek bilmeyen savaşlar, hayatın ölüme karşı sahip olduğu üstünlüğü dize getirememişti... Bugünkü gibi bir günde, William Faulkner, demişti ki, "İnsanlığın sona ermesini kabullenmeyi reddediyorum." Eğer onun otuz-iki yıl önce tanımayı reddettiği bu devasa trajedinin insanlığın başlangıcından bu yana ilk defa basit bir bilimsel gerçeklik olduğunun farkında olmasaydım, onun bulunduğu bu yere yakışmazdım. İnsanın tüm zamanlarında sadece bir distopya olarak görünmüş bu korkunç gerçeklikle yüzleşmiş olarak, biz, hikâyelerin her şeye inanan yaratıcıları, bunun tersi olan bir ütopyayı yaratmaya başlamanın bugün hiç de geç olmadığına inanıyoruz. Yeni ve kuşatıcı bir hayat ütopyası, hiç kimsenin başkalarının nasıl öleceğine karar veremeyeceği, aşkın hakiki çıktığı ve mutluluğun mümkün olduğu ve yüzyıllık yalnızlığa mahkûm edilen halkların, sonunda ve sonsuza dek, yeryüzünde ikinci bir şansı olacağı bir hayat ütopyası.

Otuz dokuz yıl önce İsveç Kraliyet Bilimler Akademisi salonunda yankılanan bu sözlerin büyüğü bugünümüzü aydınlatıyor. Seni anlamak demek Gabo, aşkın hakiki çıktığı, mutluluğun mümkün olduğu ve yüzyıllık yalnızlığa mahkûm edilen halkların, sonunda ve sonsuza dek, yeryüzünde ikinci bir şansı olacağı hayat ütopyasına inanmaktır. Seni sevmek demek, bugün de geç olmadığını anlamaktır.

Gabo, Yüzyıllık Yalnızlık ve Büyümlü Gerçekçilik

Gabriel García Márquez, eşi Mercedes ve iki oğlu, Acapulco yakınlarında bir sahil kasabasına tatil yapmak üzere yola koyulurlar. Yarım gün süren yolculuğun ardından 1962 model beyaz Opel birdenbire durur. Márquez'in yaklaşık yirmi yıldır kafasında dolaştırdığı, yazmak istediği romanın ilk esini gelmiştir. Ani bir kararla araba geri döner ve evin yolunu tutar. Márquez tam on sekiz ay odasına kapanır ve rivayete göre günde altı pakete yakın sigara içerek büyük romanını tamamlar. On sekiz ayın sonunda, 1966 yılının Ağustos başlarında, 590 sayfalık romanın el yazmalarının tümünü yayımcıya gönderecek 82 pesoları çıkışmayınca, karı-kocaellerindeki son 53 peso ile kâğıt tomarını ortadan ikiye ayırıp yarısını postaya verir. Diğer yarısı daha sonra, evlerindeki ufak tefek eşyalar satılınca postalanacaktır. (Bu arada kitabın ilk yarısı yerine ikinci yarısını gönderdiklerinin de sonradan farkına vardıklarını belirtelim.) İşte bu roman yıllar sonra 50'den fazla dile çevrilecek, 10 milyondan fazla satacak, Latin Amerika ve dünya edebiyatını sarsacak olan *Yüzyıllık Yalnızlık*'tir. *Yüzyıllık Yalnızlık* zaman içinde "Büyümlü Gerçekçilik" akımının başyapıtı olarak görülecek ve Márquez de bu akımın en önemli temsilcisi olarak dünya edebiyatında yerini alacaktır. Peki nedir bu Latin Amerika ve dünya edebiyat tarihine damgasını vuran "Büyümlü Gerçekçilik"? Bu soruya yanıt vermeden önce, büyük yazarın ülkesi Kolombiya'nın tarihçesine bir göz atalım.

Simon Bolívar'ın tüm kitada özgürlük rüzgârları estirmesinin ardından Kolombiya 1810 yılında İspanya'dan bağımsızlığını ilan eder. 1814 yılında İspanya bölgesi tekrar ele geçirmek için asker gönderir. 1819'da Bolívar komutasındaki ordu, Yayıncıları *Boyaca Savaşı*'nda yener ve Büyük Kolombiya Cumhuriyeti'ni kurar. Ancak daha sonra muhafazakârlar ve liberalerin bitmek tükenmek bilmeyen iktidar çatışmaları, ülkeyi iç savaşa kadar sürükler. 1902'de liberallerin yenilgiyle sonuçlanan ve yıkalaşık dört yıl süren *Bin Gün Savaşı*'nda 100 binden fazla Kolombiyalı hayatını kaybeder. 1928 yılında 32 bin muz işçisi sağlıklı çalışma koşulları ve ücret artışı talebiyle greve gider. Grev muhafazakâr parti tarafından kanlı bir şekilde bastırılır ve askeri birlikler silahlı işçilere ateş açarak yüzlerceisini öldürür. Bu kara olay da ülkenin tarihine "Muz grevi katliamı" olarak geçer. Takip eden yıllarda sayıları yüzleri bulan "kayıplar" başlar. İnsanlar akıbetlerinin ne olduğu bilinmeden kaybolmakla ve bu kayıplar resmi olarak inkâr edilmektir. Yaşananlara karşı sesini tek yükselen kongre üyesi genç liberal Jorge Eliécer Gaitán kısı süre içinde yoksul halkın umudu olur ve 1947 yılında parti başkanlığına getirilir. Liberaller çoğunluğu sağlar ancak 1948'de Gaitán, Bogota'da sulakate kurban gider. Kentte üç gün süren ve 2500 kişinin ölümlüyle sonuçlanan şiddetli ayaklanmaların ardından tüm ülke tam bir kan gölüne döner. Kasabalar ve köyler yakılır, insanlar vahşice katledilirler. *La Violencia* (Şiddet) olarak adlandırılan bu dönem, 150 bin kişinin canına mal olur. İşte Gabriel García Márquez 6 Mart 1928'de böyle bir Kolombiya'da doğar ve *La Violencia* dönemine birebir tanıklık eder. Tüm bu olaylar, iç savaşlar, iktidar çekişmeleri, ayaklanmalar, uyuşturucu kartelleri, toplumsal ve siyasi buhranlar ve elbette tüm kitayı etkileyen 1959 Küba Devrimi, başta *Şer Saati* olmak üzere Márquez'in birçok öyküsünün ve romanının arka planında yer alır.

Yoksul bir ana babanın çocuğu olan Márquez'in, ailesinin ve arkadaşlarının seslendiği şekliyle Gabo'nun yetiştirilmesini büyükbabası ve büyükannesi üstlenir.

Çocukluğu büyükannesinden dinlediği öykü ve masallarla geçer.

Büyükbabasının ölümlü üzerine ailesinin yanına geri döner. Hukuk eğitimine başladığı

yıllarda edebiyata ve gazeteciliğe gönül verir ve eğitimini yarıda bırakarak bir gazetede muhabir olarak çalışmaya başlar. Edebiyatın bir uzmanısı gibi gördüğü gazetecilik tutkusunu yıllarca sürcektir. İlk öyküleri gazetelerde yayımlanır. Faulkner'dan, Kafka'dan ve antik Yunan yazarlarından etkilendiğini biliyoruz. Yazı serüveni gazeteye köşeyazıları azarak devam eder. 1952 yılında yazdığı ilk kısa roman *Yaprak Fırtınası* yayıncıdan geri döner. Bir çekmeceye koyarak unutmaya çalıştığı bu roman, 1955'te arkadaşları tarafından bulunup yayımlandığında Márquez ülkesi Kolombiya'da değildir artık. Gazetesi, bir yazı dizisinden dolayı iktidarın hışımına uğramaması için yurtdışına gönderir yazarını. Márquez muhabirliğini İtalya, Polonya ve Macaristan'da sürdürür. Çalıştığı gazetelerin, *El Espectador*'un yayımının durdurulması üzerine ıslız bir şekilde Paris'e yerleşen Márquez burada Hemingway'den esinlenerek *Albaya Mektup Yok* ve sonradan adını *Şer Saati* olarak değiştireceği *Bu Bokaın Kasaba'yı* yazar. Bu kısı sürgün yıllarının ardından kıtasına dönerek önce Venezuela, ardından Kolombiya'da gazetecilik serüvenine kaldığı yerden devam eder. Dört yıl boyunca kendisini beklemiş olan Mercedes Barcha ile evlenir. Çalıştığı gazete ABD yanlısı bir tutum izlemeye başlamakla gazeteden istifa ederek eşiyile birlikte Fidel Castro'nun önderlik ettiği devrimi gözlemlemek için Havana'ya gider ve Castro'yla tanışır. Castro'yla dostluğu ölümlüne kadar sürer. Kendi deyişiyile "zamanla yıllara direnen ve pek çok varıyı atlatan sağlam bir dostluk" oluşmuştur aralarında. 1961'de *Albaya Mektup Yok* ve 1962'de *Hanım Ana'nın Cenaze Töreni* yayımlanır. *Şer Saati* kitabı ile bir edebiyat ödölüne katılır ve kazanır ama kitap büyük bir sansüre uğrayarak piyasaya çıkar. Yayıncı sakıncalı görülebilecek her şeyi karşılamıştır kitaptan. Sonrakı yıllarda da yazınsal anlamda hayal kırıklıklarıyla geçer Márquez için. Ta ki *Yüzyıllık Yalnızlık* yayımlanana kadar.

Yirminci yüzyıl ikinci yarısında Latin Amerika'da, okuyucuyu romanın bir parçası haline getiren, dilin olay örgüsüne ağır bastığı, gerçekliğin yerini düş gücüne dayalı bir kurgusalığa devrettiği yeni bir anlatı biçiminin ortaya çıkmasıyla birlikte dünyada tüm gözler kıtaya çevrilmişti. Arjantin'de Jorge Luis Borges, Julio Cortázar, Meksika'da Carlos Fuentes, Peru'da Mario Vargas Llosa fırtınası esiyordu. Latin Amerika Patlaması (El Boom) olarak adlandırılan bu yenilikçi hareketin zeminini "büyümlü gerçekçilik" oluştuyordu. "Büyümlü Gerçekçilik" terimini ilk kez, felsefede

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rante.org>

"Büyüü İdealist" kavramıyla yan yana Alman romantığı Novalis kullandı (1772-1801). 1925 yılında Alman eleştirmen Franz Roh da, plastik sanatlarda dışavurumcu akım sonrasında, iki büyük savaş arasında ortaya çıkan bir grup ressamı betimlemek için bu terime başvurdu. İtalyan şair ve yazar Massimo Bontempelli 1927'de bu terimi edebiyata uyarlayan ilk kişi oldu. Bontempelli'ye göre, gerçekliği bütünüyle betimleyebilmek için edebiyatın görevi, gerçek ve düşsel dünyaların bir araya getirildiği yeni bir atmosfer yaratmaktır. Gerçekliğin daha derin bir tabakasını ortaya çıkarabilmek için mitler ve efsaneler imgelem aracılığıyla anlatı sürecinde yer almalıdır. Ancak "Büyüü Gerçekçilik" Latin Amerika'da ilk kez Venezuelalı yazar Arturo Uslar Pietri tarafından kullanılınca terim gerçek coğrafyasını, kimliğini ve kişiliğini bulmuş oldu. Önceleri bazı araştırmacılar Büyüü Gerçekçilik'i fantastik edebiyatın bir alt birimi olarak görme eğilimindeydi. Ancak fantastik edebiyat bilinmeyi açıklamanın peşinde koşarken, Büyüü Gerçekçilik yaşayanlar ve olayları olduğu gibi kabul ediyordu. Ayrıca fantastik edebiyatın laboratuvar ortamında oluşturduğu canavarlar, yaratıklar, doğaüstü unsurlar, Latin Amerika topraklarında kendi mitleri ve söylenceleri, söylencelerde yer alan doğaüstü yaratıkları ve yerli halkın dinsel inançları yoluyla edebiyata aktarıyordu. Latin Amerika öyle bir coğrafyaydı ki düş dünyasına gerek kalmadan, "büyüü bir gerçeklik" doğal bir şekilde zaten yaşıyordu burada. Latin Amerika gerçeğini anlatmak ve bunu okuyucu için inanılır kılmak yeterliydi. Kimi eleştirmenler ise "Gerçeküstücülük" ile ilişkilendirmeye kalktı bu akımı. Perulu şair Cesar Vallejo, Kübalı yazar Nicolás Guillén, Venezuelalı Arturo Uslar Pietri ve Alejo Carpentier ile Guatemalalı Miguel Angel Asturias gibi çeşitli siyasal nedenlerle ülkelerinden ayrılan birçok Latin Amerikalı yazarın 1920'li yıllarda öncü akımların başkenti Paris'te, gerçeküstücülerle kurdıkları temas Büyüü Gerçekçilik'in biçimlenmesinde önemli bir rol üstlenmiştir kuşkusuz. Franz Kafka, André Breton, Paul Eluard ve Robert Desnos gibi öncü yazarların Büyüü Gerçekçi yazarlar üzerinde izler bıraktıkları da doğru. Ancak Latin Amerikalı yazarlar kendi kitalarının kimliğine odaklanarak bu akımı Latin Amerika'ya özgü kılabilmiş; bir başka deyişle, evrensellikle kendi topraklarındaki kültürel unsurlardan yola çıkarak ulaşmışlardır.

Márquez'in büyükannesinden önce üç alıp

Fantastik edebiyatın laboratuvar ortamında oluşturduğu canavarlar, yaratıklar, doğaüstü unsurlar, Latin Amerika topraklarında kendi mitleri ve söylenceleri, söylencelerde yer alan doğaüstü yaratıkları ve yerli halkın dinsel inançları yoluyla edebiyata aktarıyordu.

Anlattığı öyküleri bu kadar değerli kılan şeyin, onun duygusuz tavrı ve imgelerindeki zenginlik olduğunu kavradım. Yüzyıllık Yalnızlık'ı büyükanneimin işte bu yöntemini kullanarak yazdım." diyecektir. Márquez bu dil aracılığıyla ve Buendia ailesinin yüzyıllık öyküsü ekseninde, kıtanın büyüü gerçeğini bütün çıplaklığıyla gözler önüne sermiştir.

Márquez, Yüzyıllık Yalnızlık'tan sonra da ardı ardına büyük yapıtlar vermeye devam ederek *Sevgiden Öte Sürekli Ölüm* (1970), *Mavi Köpeğin Gözleri* (1973), *Başkan Babamızın Sonbaharı* (1975), *İyi Kalpli Erindire İle İnsafsız Büyükannesinin İnanılmaz ve Acıklı Öyküsü* (1978), *Kırmızı Pazartesi* (1981) *Kolera Günlerinde Aşk* (1985), *Labirentindeki General* (1989), *On İki Cezici Öykü* (1992).

çoğu romanında, özellikle de Yüzyıllık Yalnızlık'ta kullandığı dil ve yaslandığı gerçeklik böylesine "büyüü"ydü. Yıllar sonra "Büyükanne, en acısız şeyleri, kılını bile kıpırdatmadan, sanki yalnızca gördüğü olağan şeylermiş gibi anlatırdı bana.

Aşk ve *Öbür Cinler* (1994), *Benim Hüzünlü Orosparım* (2004) gibi ölümsüz kitaplara imza attı.

Son olarak; 17 Nisan 2014 günü 87 yaşında hayata gözlerini yuman büyük yazarın arkasından, Márquez'e ait olmayan sahte bir veda mektubunun onlarca berbat çevirisiyle tüm dünya ve ülkemiz başınında dolaşması veya yaşadığı yıllarda Yüzyıllık Yalnızlık'ın ve diğer eserlerinin sinemaya uyarlanmasına hiç sıcak bakmayan, hatta Yüzyıllık Yalnızlık'ı "sinemaya karşı" yazdığını söyleyen, "Edebiyat edebiyattır, sinemaya sinema. Kitaplarım birer roman, öyleyse roman olarak kalsınlar" diyen Márquez'in, ölümsüz başyapıtının haklarının 2019 yılında dizi filme dönüşmek üzere oğulları tarafından Netflix'e satılması, Márquez okurlarını epey üzmüştür sanırım.

Kaynaklar:
Latin Amerika Edebiyatı'nda Büyüü Gerçekçilik, Ürün Yayınları, Doç. Dr. Ayfer Tekel Garcia
Anlatmak İçin Yaşamak, Gabriel Garcia Márquez, Can Yayınları, çev: Pınar Savaş
Yüzyıllık Yalnızlık, Gabriel Garcia Márquez, Can Yayınları, çev: Seçkin Selvi
Bir Yaşam Öyküsü: Márquez, Dijital Kültür, yayına hazırlayan K. Deniz Ögüt

Gabriel Garcia Marquez

Gabriel Garcia Marquez ya da yaygın bilinen adıyla Gabo, 6 Mart 1927'de Kolombiya'nın küçük bir kasabasında, Aracata'da doğar.

Anneannesi ve dedesi tarafından büyütülür. Edebiyatının şekillenmesinde onların anlattığı masalların, olağanüstü olayların etkisi büyüktür.

İleri yaşlarında bu etkiyi, en çok etkilendiği yazarlardan biri olan Kafka'nın Gregor Samsa'sına da atıfla şöyle anlatır: "Bu doğru olamaz! Kimse böyle bir şeyin yapılabileceğini bana söylemedi! Demek olabiliyormuş! Öyleyse ben de yapabilirim! Lanet olsun! Benim büyükannem de böyle anlatırdı hikâyelerini... En olmadık masalları sanki gerçekmiş gibi."

1940'lı yıllarda henüz lise öğrencisiyken ilk şiirleri yayımlanır.

1947 yılında Cartegana Üniversitesi'nde hukuk okumaya başlar. Ancak hukuk öğrenimini yarıda bırakır ve yazarlığa yönelir. Bu dönemde gazetecilik yapmaya başlar.

Gazetecilik ona çok farklı ülkeleri, büyük şehirleri tanıma fırsatı verir. Şöyle yazacaktır: "Köpek gibi

Bugün dünyanın en çok okunan ve 20. Yüzyılın en büyük yazarlarından biri olarak gösterilen Gabo'nun kişisel arşivi ailesi tarafından Teksas Üniversitesi'ne satılmıştır.

17 Nisan 2014 tarihinde Meksika'daki evinde hayata gözlerini yumar. Cenaze töreninde konuşan Kolombiya Cumhurbaşkanı onu "bugüne kadar yaşamış en büyük Kolombiyalı" olarak anacaktır.

Labirentindeki General, On İki Gezici Öykü, Aşk ve Öbür Cinler yayımlanır.

1982 yılında Marquez, "Fantastik ve gerçekçi yazımın bir arada bulunduğu hayal gücünün zengin dünyasından oluşmuş, bir kıtanın hayatı ve ihtilaflarını yansıtan, romanları ve kısa öyküleri ile" Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazanır.

1975 yılında bir diğer başyapıtı "Başkan Babamızın Sonbaharı" yayımlanır.

Tüm bu yazma sürecinin sonunda, 1967 yılında Yüzyıllık Yalnızlık yayımlanır. "Büyük Gölge" akımının en yetkin temsilcilerinden biri olan kitap ilk ortaya çıktığı günden itibaren büyük bir karşılık bulur. 30'dan fazla dile çevrilir, 50 milyondan fazla satar.

Yazma serüveni içerisinde Joyce, Kafka, Hemingway ve Faulkner gibi isimlerden etkilendir.

1955 yılında ilk önemli eseri olan "Yaprak Fırtınası" yayımlanır.

Aynı yıl "Bir Kayıp Denizi" hikayesi gazete sayfalarında tefrika edilir. Kitap 1970 yılında yayımlanmaya dek bu satırların ona ait olduğu bilinmez.

Latin Amerika semalarından kıtaya yayılan büyüye ise zannederiz ki kolay kolay bozulmayacaktır.

2015 yılında, ölümünden sonra ortaya çıkan haberlere göre, Fidel Castro ile sıkı bir dost olan Marquez, Küba'nın bir haber kuruluşuna yardımcı olmasından dolayı 24 yıl boyunca FBI tarafından takip edilmişti.

2004 yılında, 90 yaşındaki bir gazetecinin, genç bir kadınla birlikte olma isteğiyle ortaya çıkan romanı "Benim Hüzünlü Orosuplarım"ı yazar. Bu yazdığı son romandır.

1985 yılında Kolera Günlerinde Aşk yayımlanır. Fantastik bir aşk öyküsünü anlatan kitap 2007 yılında İngiliz yönetmen Mike Lewell tarafından sinemaya uyarlanır. Bu, kitaplarının sinemaya uyarlanmasına izin vermeyen Marquez'in, filmi çekilen ilk kitabıdır.

1981 yılında Kırmızı Pazartesi yayımlanır. Sıkı bir toplumsal eleştiri örneği olan kitap herkesin haberinin olduğu ama kimsenin müdahale etmediği bir cinayeti, polisiye ve gerilim türlerinin inceliklerini de içerek, ustalıkla anlatır.

New York Times Yüzyıllık Yalnızlık için "Eski Ahit'ten bu yana okunması gereken ilk edebiyat ürünü" der.

"38 yaşında, yirmi senede dört kitabı yayımlanmış bir yazar olarak daktilomun başına oturdum ve yazmaya başladım... Bu süre zarfında Mercedes, ben ve iki oğlumun nasıl hayatta kalabildiği başka bir romanın konusu olabilir. Çünkü o dönem eve tek bir kuruş bile katkı olmadı. Hatta Mercedes'in nasıl olup da masamızdan yemeğimizi hiç eksik etmediğini bile bilmiyorum."

Albaya Mektup Yok, Şer Saati isimli eserleri arka arkaya yayımlanır. Üretken bir yazar olan Marquez 1965 yılına gelindiğinde yazı masasının başına oturmuş 18 ay boyunca sadece yazar.

Rafımda Marquez olsun, seyredalıp göçmenliğimi unutayım!

OSMAN AKINHA

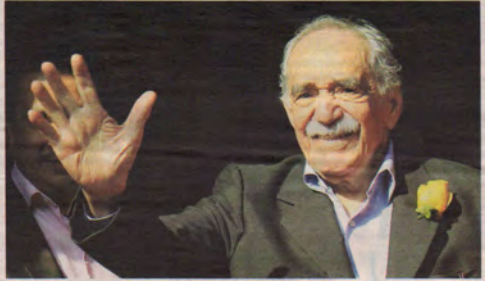
Barcelona'ya taşındığımızda kitaplarının çoğunu Kolombiya'da bıraktı. Ama Conrad, Plutarch ve Kafka'yı nereye gitse yanında götürür, diye anlatıyor Marquez'in karısı Mercedes.

Ülke değiştirirken yanınıza kitap alma imkânı bulduğunuzda, öncelikle hangi yazarları seğeriniz? Bu soruya herkesin cevabıkendi beğenisine göre olur elbette. Sevgelim meşale, Truman Capote'yi, Tezer Özlü'yü ve Ursula K. LeGuin'i mutlaka yanına almak istedi. Benim sayacağım üç-beş ismin içindeyse Gabriel Garcia Marquez'in olacağı kesindi. Nitekim öyle oldu. Eşyalarımızı konteynıra götürerek yük arabası için kolileri hazırlarken, Sevgi Soysal külliyatına bir selâm çıkp Milan Kundera - Jorge Semprun - Gabriel Garcia Marquez'ün lüsüsüneksik etmedim.

"Evinizdeki kütüphanede bulunduracağınız kitaplar yalnızca okumak için değildir; onlar aynı zamanda birlikte yaşamak için vardırlar" mealinde bir sözü var Walter Benjamin'in. Nerede okuduğunu hatırlamadığım ve orijinalini de bulamadığım için cümleyi tam olarak aktarmıyorum şimdi, ama kitap sever birçok kişi benim ruh halime de en iyisi gelen cümlelerden biridir Benjamin'inki. Ve bir evde sevilenyazarlar(in kitapları) varsa, orasırtık, dünyanın herhangi bir yerinde bile olsa, "senin evin"dir derim. Durup durup kitaplıklarınızın karşısına geüp raflara göz gezdirecek hepsini seyrettiğinizde içinizden ilk ilk bir mutluluk deresi akar. Göçmen yalnızlığıymış, pandemi karantinasıymış, hapishane koğuşuymuş; hepsini aşan bir "çoğullaşma" getirir kitaplığınızdaki bu "kafa dengi" yazarlar. Elinizi uzattığınızda sizi asla yüz geri etmezler.

Bir söyleşisinde "Graham Green'i naslı buluyorsunuz?" diye soruyor Marquez, söyleşiyi yapana ve sorusunu kendisi cevaplıyor: "Sana naslı yazılacağını öğretir." Ben de buradan, aklımda hep kendime hatırlattığım "yazarlar çeşit çeşitir" tekerlemesinin doğrulanması okuyorum. Ve aklıma hemen, Mehmet Eroğlu'nun "Kitap okumayın, yazarokuyun" sözü geliyor.

Bazı yazarlar dolaysız insanlık durumunu anlatırlar (André Malraux). Bazı yazarlar bir tefekkür ayını gibidirler (Milan Kundera). Bazı yazarlar "iyiki cesaretleyayızor" diyeğönül borcu doğururlar (Susan Sontag). Bazı yazarlar toplama kampını anlatmaya giriştikleri ve o anlatılacak, söze dökülmeye tıccubeden tüm benliğini ürperten kesitleri hissettirebildikleri için sizin gözünüzde erişilemez yer de dururlar

(Jorge Semprun). Bazı yazarlar akıl ve vicdandır (Ariel Dorfman).

Peki, ya Marquez için ne demek geliyor içimden? Bir masalı dede gibi, "o anlatsın, insanlık dinlesin" demek en sahici cevap olur herhalde. Zaten şu cümle de kendisinin: "Benim büyük derdim, gerçek iddiam şu: İyi bir hikâye anlatığım için beğenilmek." Sosyal medyanın "like"ları değil tabii kastettiği; bir Marquez hikâyesi okuduktan sonra başınızı kitabından kaldırdığınızda gözlerinizi ufka dikip, içinizden takdirinizi belirtmeniz.

Büyük yazarlar okurlarında minnet uyandırılır. Hele de bir şeylerkaralıyorsanız, neredeyse her sayfasında kitabın arasına bir ayağ koyup, yazdığınız metinde kaybolmaya yöneltilir sizi. "İnsanen çılgın sevgiyi deen korkunç kıyıcılığı da anlatılabilir" der Jorge Semprun, 1945 Nisan'ında Buchenwald toplama kampından özgürlüğü kavuşmalarını yazarken. Ama nasıl? Aldığımız ilhamla, içinizdeki coşkuyla, zihninizdeki kufiuk çizgisile hepimizden aradığı şey bu değil mi: "Ne'yi 'nasıl' anlatacağız?"

Nasıl başarıyorlar peki büyük yazarlar bunu? "Bir romancı, karakterleri kendinden parçalarla yaratır" diyor Marquez. "İnanılır kılmayı başardığı süreçte deromancınınher şeyi anlatması mubahtır" diye tamamılıyor sözünü. "İnanılır kılmak? Bam teli burası, yani. Eleştirmenleri karşısına aldığı yönderden birisi bu aslında Marquez'in". "Romanda anlatılanı anlamadıklarında, demet içinden bir dal çekme arzusuna kapılıyorlar," diye üsteliyor.

"Bütün dergilerdeki bütün dedikoduları okurum," diyor başka bir yerde Marquez. "Bak sen büyük yazar!" diye içinizde bir tepki kıptısı hissederken, "Benim kişisel hayata ilğim var"

saptamasıyla başka bir istikamete yöneldeğini okuyorsunuz. Daha önce gazetecilikten ve sinemadan geüp bir yazar için çok da şaşırtıcı değil zaten.

'Siyaset' söz konusu edildiğinde defalarca apaçık tutumlar takınmasına rağmen kaçamak cevaplarvererek başkakaonuya atlamayı seven Marquez, 'Latin Amerika' değindiğinde bir hindi gibi kabarıyor. "Amerika Birleşik Devletleri'ndeki insanları sanki tek Amerika onlarınmıymış gibi Amerika sözcüğünü sahiplenmeleri canımı sıkıyor. Oysa Amerika güney kutbundan başlar ve kuzey kutbunda sona erer" diyor. Sonra gerçeküstücülüğün kaynağının Latin Amerika olduğunu vurguluyor.

Başka bir söyleşisinde kitaplarında güçlü, istikrarlı karakterlerin kadınlar olmasından hareketle anti-feminist olmadıkları işaret edildiğinde, "Ben en kesin tanımlı bir anti-machista'yım," cevabını veriyor. "Machismo korkaklıktır, erkeklığın zerrresinden yoksundur."

Oradan buradan konuşmayı seven bir yazar Marquez. O yüzden, var olduğunun kendisi bir muhabbet kaynağı. "Benim en az dostluk ettiğim kişiler entelektüeller" demesi hayret uyandırıyor yani. Ha bir otel lobisinde rastlaşırsınız da omzuna dokunup iki lafınbelini kırmayı istemisiniz, ha raftaki romanlarından birinin kapına dokunup "İyi ki bu dünyadagelmış geçmiş" demisiniz, ikisi de aynı bahtiyarlık.

Derler ya, insan ne zaman ölür? Onu son hatırlayan insan da ölüp gittiğinde, diye. Herhalde sırf bu sebeple bile, ölümsüzlük iksirini içen romancılar panteonundaki yerini hiç kaybetmeyecek bir Latino Gabriel Garcia Marquez.

Mehmet Ali & Akşanserisi

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

ESİN İRİS

Epilepsi ve göktaşları

"Yaşayan hiçbir bir şey, hareketsiz değildir." dedi ses. Tanıyordum bu sesi, sesin sahibini. Daha önce karşılaşmıştık.

"Var olan hiçbir şey, yaşamsız değildir." diye devam etti.

"Var olan herhangi bir şey, varlığı bilinmediği sürece, var mıdır?" diye sordum.

"Var olan her şeyin varlığı, var olan başka bir şey tarafından bilinmiştir. Bilinmiş ve unutulmuştur. Unutulmuş olması var olmadığının anlamına gelmez. Var olan her şey yaşar ve hareket eder. Bu hareket esasından çeşitli geçitlerden geçer ve değişken formlarda görünür. Görünmezlik, bu formlardan bir tanesidir. Bir şeyin olmadığını düşünme yanılgısı, o şeyi görünmezlik formuna girdiğinde gözlemlemiş olmaktan kaynaklanır. Oysa görmek, içinde bulunduğunuz ve algılayabildiğiniz yaşamın türlerinden biri olan insanın kullanabildiği beş duyardan yalnızca bir tanesidir. Varlığını anlamak içinse dokuz duyu gereklidir. Çünkü varlığın dokuz geçiti ve milyonlarca formu vardır. Vartık yaşam sahibidir ve sürekli hareket eder."

"Var olan bir insan, insan formunda var olduğu sürece en fazla kaç geçitten geçebilir?"

"Bu, değişir. Var olan bir insanın kaç formda var olduğuna ve bu formların katsayılarına göre değişir. Var olan şeyin, insan formunda kaldığı süreye ve bu form içerisinde kaç duyuyla sahip olduğuna göre değişir. Sahip olduğu duyuyla kullandığı insan formunda ne kadar kalabildiğine göre değişir. Ancak insan formundayken her dokuz duyuyla da açmak için, olguları çoğaltacak ve parçalayacak bir aynaya ihtiyaç vardır. Çünkü ışık, insandan daha hızlı hareket eder ve insan, geçmiş ve gelecek formlarını sadece olguları çoğaltıp parçalayan bu ayna sayesinde gözlemleyebilir."

"Bu ayna, her şeyi olabilir mi? Gerçek bir ayna, hareketsiz görünen bir atom, bir kara delik... Bir insan?"

"Olabilir."

"Bir insan da olabilir mi?"

"Evet, piç kurusu. Olabilir."

"Bu ayna, ikinci bir insan olursa, iki insan,

toplam on duyuyla açmış sayılmaz mıyız?"

"Hem evet hem hayır."

"Neden?"

"Çünkü aynaya dönüşen bir insan, ayna formunda bulunan bir insandır.

varoluşlarda olguları çoğaltıp parçalayan, dolayısıyla da süregeleneye mahkum olan bir şey olaktır."

"Ayna olan insan, yok olamayacak mıdır?"

"Aynaya "dönüşen" insan, kendisi olarak var olmayı bırakacaktır."

"Ve yok olamayacak mıdır?"

"Aynaya "dönüşen" insanın kendisi, var olmayı bıraktığı için, yok olmayı da bırakacaktır."

"Artık insan formunda olduğuma göre, ben de bir aynaya dönüşebilir miyim?"

"Sen, insandan aynaya dönüşemezsin. Seninle yaptığımız bir pazarlık vardı. Sen, pazarlığımızın koşullarına uymadın. İçindeki tüm iyiliği, maddeleri, hazlar ve anlık hırsır için kullandın. Egona teslim oldun. Artık başka bir geçitlerin, piç kurusu. Sen bir ayna olabilmek için fazla puslusun."

"O halde ben de puslu bir aynaya dönüşürüm."

Afalladı. Yüzündeki bütün galaksilerden bunu okuyabiliyordum. Yüzündeki evrenin huzursuzca kıpırdanmasından bunu okuyabiliyordum.

"Unutma. Aynaya dönüşmek seni kurtarmayacak." dedi.

"Bak moruk, yüce güç filan olabilirsin, eyvallah, saygı duyuyorum. Bu konuma geldiğinde göre bunu bir şekilde hak etmiş olmalısın. Ama gördüğüm

kadınlarla sen bütün olup bitenini tamamdın oluşuyorsun, yani olup

biken, ne olup biteceğine, pek de bir şey biliyor

sayılmazsın. O yüzden

Aradık hem insanın hem de

iradeye ihtiyaç duymayan ilk insanım.

Karar verdim bile." dedi.

"Hadi ya..." dedi, güldü. Gülerken bir göktaş

tükürdü. Yüzümü çevirdim.

Yüzüme tükürük sıçramasından nefret ederim. O tarafa bakmayarak "Tam da seninle nihayet

doğru düzgün konuşabildiğimize sevinmeye başlamıştım..." dedi.

Yüzümü tekrar o yöne çevirdiğimde, orada yoktu. Göz kapaklarımda ağırlığı vardı. Gözlerim kapanyordu, engel olamıyordum.

Bir süre gözlerim kapalı şekilde durdum ve bekledim. Işığın, göz kapaklarımda kırılıp

retinama ulaşırken sinirlerim ve damarlarımdan

geçerek pımbılaşmasını izledim.

Rahatladım. Uykuya daldım.

Daha sonra küçük bir şey, beni kollarımdan tutup zorlanarak ayağa kaldırdı. Bir kolumu omuzlarımdan doladı, belime sarıldı ve bütün ağırlığımı üzerine alarak beni bulduğum yerden başka bir yere taşımaya başladı. Bu, bir süre devam etti.

Aniden yumuşak bir zemine düştüğümde gözlerim yavaş yavaş açıldı. Önce rutubetli bir tavan gördüm. Sonra üstüme çıkan sevgilimin suratımayaklaşan yüzünü.

Kız arkadaşım, beni banyonun mermer zemininden kaldırıp yatağa götürmüştü. Sonra da üstüme çıkmış, göz bebeklerimi incelemeye başlamıştı. Işığa tepki veriyor muyum diye...

Gözlerimin iyice içine yaklaşan göz bebeklerinin karanlığında kendimi gördüm. Kendi gözlerimi. Kendi göz bebeklerimi. İçinde "O"nu. Sevgiğimin gözlerini, göz bebeklerini.

Sonsuz bir yansıma.

"İşte benim aynam." dedim.

"Yine atak geçirdin. Hastaneyi gidelim mi? İyi misin?" diye sordu, biraz sıkın, biraz telaşlı. "Hiç bu kadar iyi olmamıştım." diye cevap verdim.

"Gerizekale." diyerek üstümden kalkmaya

çalıştı. Bileklerinden yakalayıp

tuttum, olduğu yerde kalmasını

sağladım.

"Tükettiğim her yaşam

zerrisini seninle

ekleyeceğim. O kadar çok

hareket edeceğim ki sen

hareketsiz kalacaksın. Ben

o kadar çok formda yok

olacağım ki sen hep var

olacaksın. Akında bunu tut."

"Aklim, böyle şeylere göre bir yer

değil."

"Aklin, bir yer değil."

Durdu, bir süre daha suratıma baktı. Beni

anladığını umuyordum çünkü açıklayacak halim

yoktu.

"Sana su getireyim." dedi.

"Atak geçirmedim ki..." dedi. "Eriyorum

yalnızca. Ama yavaşça."

Güldü. "Keşke Tanrı'yla konuştuğumu iddia eden

ilk insan sen olsaydın. Çok zengin olurdu o

zaman." dedi.

Sevgilim beni anlamıştı.

Rahatladım. Uykuya daldım.

Aynaya dönüşen insan, bundan sonrakı varlığını boyuncatım zaman eğilileri ve tüm paralel

geçerek pımbılaşmasını izledim.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantery.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

ERDAL GÜNEY

İhtiyat-i akçe

-Elini korkak alıştırma çocuğu, biraz daha koy, buçuk fazla, at küsuratı, düzden yap kilosunu...

-Teyzem, kârı yükledik senin fileye...

-Yok yok yüklememişindir, daha bürölce alacağım ... Düşüreceksin kafa kâğıdını cebinden dikkat et, biz verdik onu sana, kıymetini bil...

-Nüfusta mı çalışıyordun teyzem?

-Yok, beyim çalışırdı. Koy koy elinde kalanı da...

Gülseren halam pazarciyla konuşurken oğlu Murat dayanamayıp annesinin kulâğına, "Anne yapma şöyle ya, rezil oluyoruz," diye fısıldadı. Hiç orali olmayan halam, "Kenara çekil sen, karışma işime bakiim!" deyip pazar tezgâhındaki bürölceleri seçmeye başladı.

Halamın kocası Rauf enişte nüfustan emekli olmadan önce ailede geçim orta halliceydi. Enflasyonun, devalüasyonun, kriziydi derken ne varsa emeklele birliktle toplanıp aile ekonomisinin üstüne karabasan gibi çökmüştü. Rauf eniştenin, emekli maaşıyla aileyi ayakta tutması şaşılacak kadar hisim akrabaya, oysa maharet halamdaydı. Tek çocuk Murat'ın eğitim giderlerini, Rauf eniştenin balkona kurulan aşkım masalarını çevirmek marifete tabi idi. Tek maaşlı ailelerin anneleri kendi maaşlarını ev ekonomisine kattıkları tasarruftan çıkarılır, tekrarailekonomisine hibe ederler. Halam da o annelerdendi işte.

Merkantilist özellikler taşırdı halam. Bir ailenin ekonomik varlığını ve buna bağlı gücünün sahip oldukları altın stokuyla ölçülebileceğini bilmesine de aile ekonomisine öyle ya da

böyle müdahale etmesi onun bu özelliğiyle ilgili olmıyordu. Halam 5 kız 4 erkek, 9 çocuğu, kalabalık bir ailede büyümüştü. Eşinin emekliliğinden sonra, kız kardeşlerini ve yengeler konseyini toplayıp altın günleri düzenlemeye başlamıştı. Rauf eniştenin emekli maaşının yanına, sırası geldiğinde toplanan çeyrek altınlar yüklü faizsiz kredi kullanıyordu, bir yatırım geliri de denenebilir aslında. Bu günlerin maliyet kalemi pasta, kek, "batırık" malzemelerinden oluşuyordu. Altın gelecek yerden esirgenmediği belli bir lezzet yakalanamazsa yüz buruşturuluyordu. Şimdilerin yemek programlarından daha zarif bir dille yapılan yorumlar, altınların kesede toplanmasından sonraya bırakılıyordu.

Halamın diğer gelir kalemi de cari cırlağa boşuşan ev ekonomisi için kayıt dışı vergilendirme ve dış borç yönetimi idi. Kayıt dışı vergilendirilen kutsal vatandaş Rauf enişteydi. Halam kardeşlerinden ve yengelerden bir iki borç kaynağı buluyordu. Onların da bilgisi dahilinde hayali bir borç yaratıyordu. Sonra evin küçük, damlayarak oluşan birikimlerinin bu borçlara aktarılacağı, Rauf enişteye ara ara, miktardaki dalgalanmalarla birlikte, çok da üzerinde durulacak bir şey değildiği gibi laf kalabalığı arasında söyleniyordu. Halıyelekafası karışan, dünya malında gözü olmayan mülayim insan Rauf enişte de her defasında olduğu gibi, "Aman hatun, hallet işte," diyerek halamın beklediği güveniyonu veriyor ve çark dönmeye devam ediyordu.

Ev ekonomisi hafife alınabilecek bir mevzu değildir, asal Mesiminde hazırlanan tarhana, turşu, salça, erişte, reçel, kurutulmuş şenval çeşit sebzeye meyve bu ekonominin önemli kalemlerindendir. Günebakani, fıstığı, darıyı fırında kavurup TV'deki film akşamlarında "eftiklemek" de bu ekonomi politığın nimetlerindendir. Paketli ürünleri satın almayı kendisi prensip olarak reddederdi ama girişimci ruhu vardı halamın. Gazete kâğıdından yaptığımız külahlara kavurduğumuz çekirdeklerden bir, iki ve üç çay bardağı ölçülerinde koyar, paketlerdi. Halamın limonatası da meşhurdur. Hazırlarken

yanında olur, merakla izlerdik, o da anlatırdı reçetesini, severdi maharetini kendisi anlatsın: "Limonun kabuğunu rendeleyp koyacaksın ki hem tadı hem rengi çıksın, bir de nane çocuğu, rayiha katar." Çekirdek tepsi ve yanında içi buz dolu, nane rayihali limonata bidonuyla kasaba maçıları için tepelikteki düz çayragider, satış yapardı.

Rauf enişte hafta içleri tek tek ziydi. Düşkündü yemek masasında anason kokusuna. Emekliliğiyle birlikte bu düşkünlüğü hafta sonu ile sınırlanmaya başladı. Mükellef sofrada o sessiz sakin, mülayim adam gider, kadehler arttıkça boşluğu şarkılar, anılar ve kahkahalarla dolu bir başkalaşım gelirdi masaya. Halam yıllardır aynı alışkanlıkla, sevdiği eşi Rauf eniştenin mutlu etmeyi bilirdi. Bunun için gündüzden kasabada konu konuşun bahçelerinde söyle bir kolanca etmesi yeterliydi. Hem gelenektir, akraba, eş dost ziyaretlerinde bağda bahçede ne varsa biraz toplanıp eve getirilir. Tuhemenkinden biberine, gövelezeinden asma yaprağına, kayakoruğundan mevsimine göre kabak çiçeğine kadar bulup buluşturur, yapardı zeytinyağlıları.

Ev ekonomisi hafife alınabilecek bir mevzu değildir, asal!

Ailenin biricik çocuğu Murat'ın fakülteye başlamasıyla, zaten mevcut olan ev ekonomisi bilgisi becerisi daha da gelişti halamda. Yazabilse kuraam olur okutulurdu. Murat'ın fakülteye yolculamından, bulduğu asker kabani boyayıp

biraz elden geçirek avangart, kendine has bir kreasyon çıkarmıştı. Halam nakit aşısına sıkıştığında şimdilerin barker' denebilece, eskinin trampası olan, paranın devre dışı bırakılup malın diğer mallı değeri tokuş edildiği sistemi uyguluyordu. Eskilerde olmayan değişim aracı para neredeyse bugün emekli maaşında da yoktu. Bunun için konu konuşuy, tanıdıkları ikna etmesine de gerek yoktu. Geleneksel ilişkilerde bu yöntem mevcuttu. Zeytinyağı, karşılığı domates sosu, salça yapardı. Meyveleri ağacın başından toplar, reçel yapar, sonra da ağacın sahibine reçellerden pay verirdi.

Murat büyük şehirde öğrenci olmanın zorluklarıyla boşuşurken halamın her ay düzenli, kasabadan otobüsle yolladığı koli imda yetişiyordu. Neler neler olurdu o kolilerde: baklalar, gövelezler, portakallar, limonlar, kavurmuş fıstıklar, pişiler, samsarlar... Evin ekonomisinde haberdar olan Murat ailesine karşı bir mahcubiyet de yaşıyordu. Küçük, yanı zamanlı işler kovalamaya başlamıştı. Evle yaptığı telefon görüşmelerinde babasını, "İyiyy oğlum, az

bi' borcumuz var, onu da halledince düze çıkıyoruz," sözlerine karşılık annesinin, "Çocuğum paran var mı, takviye ister misin? Sen sadece derslerine aklını ver, tamam mı yavrum," demesi kafasını karıştıyordu. Merak ettiği paranın kaynağını annesine her sorduğunda aldığı, "Karışma sen, birikiyor üç beş," yanıtından hoşnut olmayacak kadar ailesine düşkün bir çocuktu. Merakıyla böyle baş edemeyeceğini anlayan Murat, sıkıştırdığı borç kaynaklarından biri olan teyzesinden aldığı bilgiler doğrultusunda annesile sıkı bir tartışmaya girdi. Halam da dayanamayıp döktüğü eteğindeki ev ekonomisi yönetimindeki finansal yaklaşımlarını: "Teyzelerden borç çaldım diyorum babana, onları ödeyeceğimi diye maaşından, harcamalarından kesiyorum. Böylebyle birikiyor. Babana bıraksam elde avuçta bir şey kalmaz. Ölümlü dünya, kefen paramız biriken. Kimseye, sana bile el açmam istemeyiz çocuğum. Hem sen evleneceksin daha, bunun düğünün var, takısı var di mi yavrum." Murat şaşkınlık içinde, "Ne düğünü anne ya! Babamın haberi olursa bunlardan peki, yazık değil mi? Her aradığımda az bir borç kaldı deyip duruyor bildim bileli," diye söylendi. Halam, "Çocuğum, baban her şeye hayıflanır, borca da paraya da, dert edinir iki tek daha atar. Babanı da düşünmek gerek, üzülmüce için kocam var, naapiyim, sağlığını düşünüyorum ben!" deyip çıktı işin içinden. Murat annesinin derin ale ekonomisi politikasındaki iyi niyetine mi yoksa her şeyden habersiz babasına mı yancağına karar veremedi, halam son noktayı koymuştu.

Murat'ın bu ısrabı, fakültesi bitene kadar sürdü. Nihayetide başlayıp ilk maaşını kazandığında soluğu kasabada, ailesinin yanında aldı. Annesini, babasını, borç kaynağı teyzeye yengeleri lokantaya davetetti. Murat'ı lagurulan ailenin mutluluğu zirvedeyken, Murat babasına dönüp, masadakilerin duyulacağı tonda, "Ne kadar borcumuz var baba?" diye sordu. Bir anda oluşan sessizliği, "Ne gereği var çocuğum şimdi, konusuruz evde, acelesi ne ki?" diye atılan halam bozdu. Ama Rauf enişte oğlunun büyüüp iş gücü sahibi olup para kazanmasının mutluluğu ve olanca saflığına miktarı söyleyiverdi. Bitmesi bir yana, zamanla enflasyon etkisiyle artmıştı borç. Murat borcun kimlere ve ne kadar olduğunu teyze ve yengelere de onaylattıktan sonra, içi para dolu bir zarfı masaya koyup, "Bitti di mi teyzeler, yengeler? Borç yok artık!" dedi. Borç kaynağı teyze ve yengeler şaşkın, biraz da sorgular halde halama bakakaldılar. Onlar da kulan çarkın Murat tarafından bilinmesinden mahcup olmuşlardı. Küçük teyze "Bitti Murat'ım, acelesi yoktu ki, biz aileyiz sonuçta di mi yavrum..." diye konuşurken, halamın sesihavadaasıllı kaldı: "Bi' de Seyfettin dayımeşi Keriman'ın çocuğum, onu sonra biz hallederiz."

SEDEF ORMAN

Kelimeleri giyindim

Kendimi bildim bileli meramımı yazarak daha iyi ifade ettim. Kırğınlarım, özürlerim, özlemlerim, sevdalarım hep bir mektup oldu bir kuşkanadında, gidip muhatabını buldu.

Sonra bir gün geldi, sosyal medya diye bir şey çıktı. Artık cümlelerimi muhatabına değil de ortaya yazıyordum ve daha da önemlisi bir meselemi anlatmak amaçlı değil de kafama göre, moduma göre takılıyordum.

Yazmak cümlelerdir, hislerdir, hayallerdir, hedeflerdir ama en güzeli yazmak delilikleri kurumsal kaplarda ortaya koyabilme özgürlüğüdür. Sosyal medya kendimle daha iyi kafa bulamayacağımı bildiğim yegâne alanımdı.

Hatta delirmemek için yazdığımı düşünürsek, acele benim şahsi timarhanem oldu.

Yazı yazmak akıllı işi değil zaten, her satır ayrı uçurum, her satır ayrı bir hissin hapisanesi. Ve derken sürekli düşme hissi, yazmak. Düşerek delirmek, yazarak akıllanacağını zannetmek.

Sanki yazmazsam acı içimde birikir gibi bir his, onandırı tüm bu kendime saçmalamalar. Kurmaca ve gerçeklikle işi geçmiş hikâyeleri anlatmaya çalışırken içine düştüğünü sandığın gibidaplardan cümlelere sarılıp çıkmak gibisi yoktur.

Sosyal medyada yazdıkça birilerinin yazdıklarını okuyorum demesinin mutluluğunu keşfettim ve söylemesi ayıp ben de sosyal medyada keşfettim. Üç sene oldu Bavlul 'da yazıyorum ve hayatımda en gurur duyduğum şey Zülfü Livaneli, Ataal Behramoğlu, Şükrü Erbaş, Haydar Ergülen gibi ustalarla aynı dergide yazabiliyor olmak.

En iyi yazı terbiyesini de Bavlul'dan aldım. Aynı cümleleri daha iyi, daha

kısa, daha net, daha vurucu ifade edebilmek uğruna onlarca kere silip tekrar yazmışlığım, o duygunun tam doğru kelimesini bulabilmek için sabahlamışlığım var. Adeta kelimelerle raks etmek gibi bir şey bu, görünmez bir bağ var sanki kelimelerle aramda.

Kelimelerden cümlelere geçiş ise apayrı bir dünya benim için. Son noktayı koymaya bayılırım. Tamamlanmış duygularım, hüznüm, hayallerim bilirim ki artık devrik cümlelerim içinde emin ellerde, güvenli bir yerdedir. Akıldan geçenleri dizginleyip bir satıra hapsedmek gibi, oradan kaçamayacaklarındın emin olmak gibi.

Zor bir coğrafyada, yüzlerce yıldır taşıdığımız göçebe toplum genlerimizle var olmaya çalışmak çok yordu bizi, hepimizi. Hep bir telaş halı hiçbir şeyi oturtup derinlemesine düşünme fırsatı olmadan, ölçüp tartmadan eyleme geçme zorunluluğu, derinliği, dayanıklı olmayan, günü kurtarma kararları aldırıyor bize.

Bir Ortadoğu gerçeği olarak gündem hep yoğun, problem hep çok fazla, içimiz hep biraz buruk ve yaralarımız hep açık.

Coğrafya kader demekmiş madem, o zaman bize düşen de sevdiğimiz bir kaç dost, ailemiz, kitalarımız, müziklerimizi bir araya getirip kendi coğrafyamızı kendimiz kurmak. İşte benim kendi şahsi coğrafyamın da güneşi kelimeler.

Kelimeleri asla küçümsemeyin.

Kelimeler sizi geçici olarak zamandan, mekândan, gerçeklikten çeker alır sonra daha iyi bir biçimde geri verir. İyileştirir, tahammül gücünüzü arttırır ve cesaretinizi perçinler.

İklimimi Akdeniz yapanım, içimi ısıtanım, yaralarımı saranım, umutlarımı yüzerkenim canım kelimeler.

MURAT ETEL

B- 215A, 88
(m. 2014)

B- 215A, 88
(m. 2014)

B- 215A, 88
(m. 2014)

B- 215A, 88
(m. 2014)

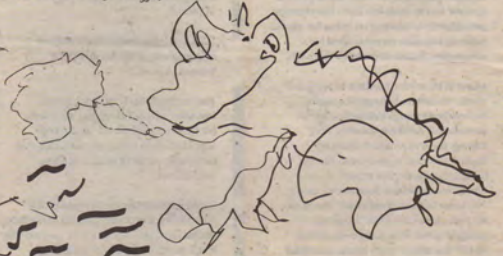
Hayvan gibi

Hayvan gibi ismini verdiğimiz BaBa Zula'nın yeni albümünde 6 tane hayvan çizimi yaptım çünkü orda yer alan her şarkı bir hayvanın hikayesini anlatıyordu.

Haarlem'de Artone Stüdyosuna gittik. Analog sesleri çok seviyoruz ve direkt olarak plak master üzerine kayıtyaparak her yüzü tek seferde çalıp kayıtederek duble 33lük plak yaptık. Bu yöntem 1940ların sonunda makara bantların icadı ile terk edilmiş ancak plaktan analog müzik dinlemek ve kayıt etmek için en arı duru direkt aracı rüya gibi yöntem insanlık tarihinde.

Albümde yer alan şarkılardan Tavus Havası BaBa Zula'nın ilk bestesi ve Derviş Zaim'in yönetmenliğini yaptığı Tabutta Rövaşata filmnin özgün jenerik müziği aslında. Doğduğu an gibi aklımda, Maltepe Süreyya Plajı'ndaki Plaj Stüdyosu'nda bütün gün bir şeyler bulmaya çalışıp becerememiştik. Ara verip terasa çıktık, gün kıpırlı batıyordu adaların üzerinden, raki tütüp demlenirken çok yakından gelen bir martı sesi melodisi ile şimşek çaktı; Tavus Havası'nı

A1. Küçük kurbağa (Freyja)

G2- 4 NAL
(4 kurba şansı)

kayıt etmek için koşarak aşağıya indik.

Artone'de çalarken taa 1996 yazının o gününde bulduğum melodinin üzerine tek sesli vokal de ekledik.

4 nal ise konserlerde elektro sazının düzenini Aşık Düzeninden Fıdayda Düzenine çekerken vakit kaybetmeyelim diye aklıma gelmişti, ben akord değiştirirken Ümit Adakale de darbuka soloyuyordu, ben de bir nefes alıyordum. İsmi 4 Nal koydu ve daha önce hiç kaydetmemiştik. Tek kişilik orkestra gibi çalışıyordu.

Küçük Kurbağa'yı büyük oğlum Eren Devran için yapmıştım, zamanla burada çaldığımız gibi uzadı 4 bölümü olmaya başladı ve bu kayıta da bir plağın tüm yüzünü kapladı. İklimiz de ejderha burcuyuz aslında ve şarkıda bu bağlantı da hissediliyor. Bizim için çok özel bir şarkı ve çizimde onun da küçücük bir katkısı oldu; kurbağamsı yaratığı daha ejderhalaştırın dumanını ekledi. Şarkı da tütüyor hakikaten analog olunca da plaktan ısırsı daha bir hissediliyor.

AYDILGE

Hayali kardeşime öğütler...

Etrafındaki insanları iyi seç. Çoğu seni değil, onların ihtiyaçlarını karşılamayı sever. İhtiyaçlarını değil sana olan sevgileri de değiştir.

"Bu insanlar bana niye böyle davranıyor?" diye sormak yerine, "Ben bana böyle davranmalarına niye izin veriyorum?" diye kendine sor,

Mesajına cevap vermeyen, telefonuna geri dönmeyen insanlar, bunu sürekli yapıyorlarsa, belki de bu onların gerçek bir yoğunluğuna değil, bomoşluğuna işaret ediyordur. Karakter boşluğuna...

Kafası siyah beyaz akan bir insana, renkli yayın yapmaya çalışma...

Kendini de çok ciddiye alma. Bu dünya bulimiktir. İlkeleri, devrimleri, sanatçıları çoğu zaman çiğnemenen yutar, sonra hızla hazmetmeden geri kusar.

İnsanlar, seni arzularını yerine getirdiğin süreçte seviyorlarsa, onlar seni değil, hizmet edilmeyi seviyordur.

Varlığının farkında olmayana yokluğunu hediye et.

Her şey harika olacak yalanı yerine, kötü şeyler de olacak, ama ben hep yanında olacağım diyeni seç.

İçinden bir türlü uğurlayamadığın bir gidenin varsa, aşk zaman aşımına değil; kalp, aşk aşımına uğrar... Veda et...

Öldüreceklerse güzel öldürmeli insanlar aşkı. Nazıkçe, acıtmadan. Beceriksizce yok saymadan; incitmekten zevk almadan... Nefret ettirmek en kolay; kolaya kaçmadan, incelikle çıkmalı insan, bir başkasının ruhundan...

Evlenmek zorunda değilsin ama evleneceksen korkma. Evlilik aşkı ödürmez. İnsanlar öldürür.

İlla anne olacaksın, terk edilmemek için kendisine bağımlı değil, yaşama bağlı özgür çocuklar yetiştiren bir anne ol.

İnsanlar büyüdükçe hayalleri küçülür ve kendilerini affetmek için buna olgunlaşmak ister. Olgunlaşma.

Herkese eşit mesafede durmak, herkesi aynı kefeye koymak, seni tarafsız değil, şahsiyetli yapar...

Kırkayağa sormuşlar: "Nasıl yürüyorsun?". Kırkayak durup düşünmüş ve bir daha yürüyememiş... Çok düşünmekten hareket edememeye başladığında kırkayağı hatırla.

İnsanlar bazen kırıldıkları için kırarlar... Camın kırıldığı zaman kesmesi gibi. Seni kesen her şeyin, aslında birinin kırık parçası olduğunu hatırlarsan affetmen kolaylaşır.

Başkasına "lütfen kalbimi kırma" demek yerine kendi kalbini kırmaktan vazgeç çünkü aslında kıranı orada tutan, senden başkası değil.

Kimseyi gözünde çok büyütme. Birinin popüler bir karakter olması, illa bir karakteri olduğunu göstermez.

Müzik ruhun gıdasıdır ama bazen gıda zehirlenmesi de olur. Ne dindikliğine dikkat et...

Bazen kaderin, bir kişinin ağzından çıkacak karara bağlıdır. Çoğu zamansa, o kararaverdğin tepkiye.

Seni sevmeyen, ezmek isteyen insanlar hep olacak. Zorbaları çoğu zaman değiştirmek mümkün değil. Değiştirebileceğin tek şey onlarla nasıl baş edeceğindir.

Zorbalık, kibir, tepeden bakan haller, aslında insanların yaralarını saklamak için kullandığı birer maskedir. Konu senin değersizliğine ilgili değil, onların değeri hissetmek için başvurduğu yaralayıcı yöntemlerle alakalıdır. Bu senin değil, onların çaresizliğidir.

Hemen umutsuzluğa kapılma. Belki de hayatın derdi bizi düşürmek değildir. Kalkmayı öğretmektir.

Zorluklar, ruhunun antrenman salonudur.

Sana beceremezsin dediklerinde dur ve düşün. Bu senin sınırların mı yoksa onlarınkiyle mi alakalı?

Olumlu düşünmek, kötünün iyi yanlarını fark etmek, felaket tellallığı yapmadan, acı obezlerine dönüşmeden, farklı olasılıklara da göz atabilmek, hayatı daha ılık ve hoş geçirmeni sağlar. Ama bunu takıntı haline getirmek, olumsuz düşünceden kaçır olma faydadan çok zarar getirir. Çünkü karanlık

olmadan yıldızları göremezsin...

Tüm ağrılar, nasıl ki aslında seni hastalıkların ilerlemesinden koruyan sinyallerdir, canını yakanlar da bir nevi ruhsal yaralarına işaret eden araçlardır. Aracıyı serbest bırakıp, kendine bakmak, kendi yaralarını iyileştirmektir bütün mesele... "**Nasıl bir meyvenin çekirdeği, kalbi güneşi görbilsin diye kabuğunu kırmak zorundaysa, siz de acıyı bilmelisiniz,**" der Halil Cibran... Kırılma kırılma güneş ol.

Güç sandığın gölgen ile zayıflığını örtmeye çalışma. Başkasını büyütme için kendini küçültme... Yaralarına yüzleşmemek için onların üzerine arkadaşlarının, ailenin, sevgilinin ilgisiyle kapatmaya çalışman işe yaramaz. O yara daha çok büyür ve iltihaplanır.

Tüm yanlış ilişkilerine, sahte dostlarına, terk edenlerine, hayallerini mahvedenlerine, hepsine teşekkür et. Onları kaybetmek, sana kendini kazandırdı.

Çok biliyormuş gibi beylik laflar sarf eden beni de fazla gözünde büyütme. İnsanlar genellikle yapabildiklerini değil yapmak isteyip de yapamadıklarını öğretir.

İçinden bir türlü uğurlayamadığın bir gidenin varsa, aşk zaman aşımına değil; kalp, aşk aşımına uğrar... Veda et...

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

NURAN TAŞHAN

Çeyrek altın

Sana gelirken ikerişikler atlayarak merdivenleri çıktım. Koşmanın kendisine dair hep endişelerim oldu bilirsin. Yanakların aşağı yukarı sallanıp durması, burnun orantısız oksijenden yanması can acıttı. Filmlerde izlediğimiz koşma sahneleriyle benim koşuşum arasında büyük bir uçurum varmış Deniz. Zihnimde hızlı hızlı koşuyor gibiyim ama pratikte virajları dengeli bir şekilde almak ve gerektiğinde vites küçültüp durmak konusunda çok antrenmansızmışım. Düşmekten korkarkorka, hacmini bu sabah iyice idrak ettiğim cüssem ve yaşımla yine de koşmaya devam ettim. Telaşa koşunca havalı görünür sanmışım. Dizilerde izlediğimiz suçluların peşinde koşan saçları atı kuyruklu dedektifler, mingtonlerde sağa sola koşuşan bütün o insanlar hep böyle oluyordu ya. Hani yüzlerinde başkaldıran bir ifade, üzerlerinde bir kot pantolon, kıızı, erkekli böyle çevik hareketler, zehir gibi bakışlar. Sen bayılırsın. Ama ben koşarken koca kanı gibiydim.

Üstelik kendimi gazlayıp attığım son deparlar yüzünden dalığım şişti, ciğerlerim yandı. Bedenim kuyruğu dik tutmaya çalışsa da berbat haldeydi. Gırtlığım iyileşti çizilmiş gibi ağrıdı ve gözlerim yandı. Hastane kapısında nefesim düzelmesin diye son beş metreyi de gereksizce hızlanınca kusacak gibi oldum. Kusacak gibi olmakla kendini zorla kusturmak aynı değilmiş Deniz. Bugüne kadar seni ayıltmak için boğazına soktuğum bütün parmaklar için özür dilerim.

4. kata çıkıp 467 numaralı odanın kapısını çaldım.

Kapıyı daha önce hiç karşılaşmadığım bir kadın araldı. Benim kırmızı suratımın aksine buz gibi beyaz bir teni ve dingin bir duruşu vardı. Tepki vermedim. Büyük ihtimalle sizin taraftan değil. Gözümdeki yaşı, şişi fark edip telaşlanmasını bekledim. Bütün hevesimi kursağında bırakarak sadece baktı kadın. Birazcık irkildim bile.

-Doğum başladı mı?

-Bağladı

Yetişmek için yaptığım panik fark edildim. Anne ve babanın

halimi görür görmez yanıma gelip, bana bir bardak su uzatmaları ve "telaşlanma evladım, her şey yolunda" demelerini bekledim. Sonra da tanımadığım o kadına dönüp gülümseyerek senin beni çok sevdiğini, çocukluğun beri birbirimize düşkün olduğumuzu, birlikte büyüdüğümüzü, çok akli başında bir adam olduğumu anlatmalarını. Gece boyunca ben de onlarla aynı sebepten uykusuz kalmışım gibi kaygımızı yatıştırmak için çocukken yaptığımız haylazlıkları konuşmalı, şimdi senin "büyümüşteee yuvanı kurmuştaaaa anne olmuş" olmana şaşırmalıydık. Ama öyle olmadı.

Nefes nefese açıklamalar yaptım. Bütün sinirlerim boşaldı. Sanki sen o emeliyatı nadenen bir daha çıkmayacağını, seni doğum değil de ölümcül bir hastalıktan operasyona almışlar gibi beklerken durmaksızın ağladım. Bu topraklarda bir sersemi bile bu kadar ağlarken biraz şefkati hak eder Deniz. Onlarsa öylece durdular. Benim arkamdanodaya giren sevgili damatların zevzek esprilerine kahkaha atarken benden, 'nerden çıktı şimdi bu' dercesine gözlerini kaçırdılar. Bu adam senle ne kadar tanıyor ki seni en çok o seviyor gibi bahsettiler. Benim senle ilgili endişemi ise bir sahtekarı izler gibi izleyip hiç tepki vermediler.

Belki sadece kıskançlıktır benim ki Deniz. Sizinkiler ve bebek parantezinde kurduğum güvenlik çemberini kıskanmaktır belki. Ne güzel, çocuklarını hastane kapısında bekleyen aileler var. We onları sevebilen, aile kurmayı hayal edebilen, anne baba olmak isteyen ve içindeki haphaneden kurtulabilen çocukları. Sanırım ben bunca zaman direnirken gerçekten bu berraklıkla yüzüne vurmasın hazırlıklı değil dim. Bu ağlamayı durduramayacağım ortadayken kimsenin beni sakinleştirmemesi, sırtımı sıvazlamaması hoş değil Deniz.

Ağlamam gittikçe kızgınlaşa döndü. Geri zekâlar dedim içinden. Onca yol tepip, senin doğumuna yetişmeye çalışmışım. Başıma gelmedik aksilik kalmamış. Arabamı yol ortasında bırakıp koşmuşum. Koşmaktan kusacak hale gelmişim. Ben varmadan on dakika önce gimin işini zaten doğmu mu. Doğum başlama miş bile. Cerrah daha

kontrol ediyor, anesteziist yapacağı espriyi düşünüyor. Sen daha aykırı. Neden hen ben kendi yapmışım gibi daha fazla sana yap size kanıtlamayaya ihtiyacım var. Neden hen hep birken, şiz üşünüz karışında.

Hatırlıyorsun değil mi Deniz? Sadece ben çağırdığımda seni göndermezlerdi dışarı. İlle birkaç ses olacaktı. Benden başka. O zaman tamam. İkimi baş başa bırakmak seni gözden çıkarmak mı? Ben bir doğum hatası, görmezden gelinen bir diken gibi kapınızda onca yılı. "Bu çocuk da anasız babasız, ne yapalım şimdi, arkadaşdır." Ne becersem gözlerine girmek için hep şansa olmuş gibiyim. Çirkin şansı dedikleri böyle birşey mi Deniz? Söylesene ikimiz için bir ihtimal, birşüphe kırıntısı bile dökülmeli mi sence sofra bezimize. Karşı apartmanın gençleri kontrol edemedikleri libidolanıyla sızınlı kileretürlü centilmenlikler yaparken kim bilir onlara göre ben seninneyindim; yakın koruman, izbandut ekrin. Kızın kismetini de engellemese barı, kızın akınlı karıştırmasa.

Ben de bu role nasıl çabuk ikna oldum. Kendime bile sırt saktadım, haddimi bilmemi istedilerse bildim. Kapından alrı diğerlerinin yanına ulaştırırdım seni. Bütün gece Deniz' in kıyısında. Rüzgar o vakit sana nereden eserse. Deniz kola içer misin, Deniz biraz çekirdek? Deniz bak bu kitabı oku, okuyamazsan da ben anlatırım sana.

Belki terleyen bıyığım akşam yemeklerinizin dalga konusu oldu. Ya da yaz kış giydiğim postallar. Sen ipek saçlarımla kendini ele vermedin. Her akşamın sonunda tam eve girerken "en çok sana düşkünüm" dedin bana. "Senden duyduklarımı kimse anlatmıyor." "Senin gördüklerini kimse görmüyor" dedin, demedin mi?

Artık rahatlırsın Deniz. Yıllardır enseme hissettiğim bakışlarımdan özgürleştiler, bir damat ve yanında bir bebeğe bana dair bütün şüphelerinden arındılar. Seni çekip çıkardılar Deniz, baksana. Sen de "ben buyum" demedin.

Biliyor musun Deniz, aslında iyi ki sabah duşumu alıp, kahvaltım ederek gelmişim yanına. İyi ki sabahın köründe kalmamışım yola yetişeceğim diye. Keşke sen anda da panikleyip koşmasaydım. Hatta öğlen yemek saatinde on dakika ziyarete gelip iş çıkışı yine uğramış deseydim. Hiç acı çekmemiş, birlikte ağlamışım, birbirimize tutulmuş ve bırakmayacağımıza söz vermemişiz gibi bebegi yaladandan kucağıma alıp üstüne baş çeyrek altınlaştırdım.

BİR KAFES ROMANI

MALORIE

JOSH
MALERMAN

SAKIN
GÖZLERİNİ AÇMA

ithaki

/ithakiyayinlari

/ithakiyayinlari

/ithakiyayinlari

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

Memmet Ali & Akşamsefası

TÜM KİTAPÇILARDA

EMRE KONGAR

61 Anayasası kuşağı Türkiye’de bir üretim arızası mıydı?

Sevgili okurlarım biliyorsunuz, dünyada, kuşakları doğum yıllarına göre sınıflama eğilimi var.

Bu sınıflamaları yapanlar, insanların doğdukları yıllara göre, yetiştikleri toplumsal, siyasi, ekonomik ve kültürel ortamları irdeleyerek hangi davranışlara sahip olduklarını da kestirmeye çalışıyorlar:

1929-1945 yılları arasında doğanlar, “Gelenekseller”:

İkinci Dünya Savaşı’nın kanlı günlerini yaşamış veya o yılları yaşayanların kültürü ile yetiştirilmiş olan bu gruptaki insanlar, genellikle tutumlu, disiplinli, şeref ve haysiyete önem veren, güvenilir, insan ilişkilerinde istikrarlı olan, yüz yüze iletişim kuran, bu yüzden de insanlar arası ilişkilerde teknolojiyi pek tercih etmeyen kişiler olarak düşünülüyor.

1946-1963 yılları arasında doğanlar, “Baby Boomers”-Bebek Patlaması Kuşağı:

Bu grup İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra yaşanan doğum patlamasıyla başlıyor ve doğum hızının tekrar düşmeye başladığı 1964 yılında bitiyor.

Radyo iyice yaygınlaşmış, televizyon doğuyor, çamaşır makinaları ve buzdolapları yavaş yavaş evlerin zorunlu eşyası haline geliyor. Reklamlar dünyayı etkilemeye başlıyor.

Bu yaş aralığındaki insanlar genel olarak mesleklerine odaklanmış, yükselme hırasına sahip, kendi kendine yeten ve rekabetçi kişiler olarak düşünülüyor.

1964 ve 1980 arasında doğanlar, “X Kuşağı”:

Bu kuşaktaki insanlar dijital teknolojinin hızla ilerlediği ama erişimin kolay olmadığı bir zaman diliminde büyüyorlar.

İnsan haklarının yaygınlaşmasını, ırkçılığa karşı mücadeleleri, mezvii savaşları ve savaş karşıtlığını görmüşler, kadınların çalışma hayatında önemli roller yüklediği dönemi yakalamışlar. Başarıya dönük türler, çalışkandırlar, özgüvenleri yüksektir.

1981-2000 yılları arasında doğanlar, “Y Kuşağı” denilen “Millenyum” kuşağı:

Her şeyi sorguladıkları için adları, İngilizcede ki “Why” kelimesinin Y harfinden gelir.

Bunlar dijital teknolojinin içinde doğan kuşaktır. Bu nedenle kendilerine “Dijital Yerliler” (Native) de denir.

Dijital teknolojiyi ve elektronik aletleri yaşamlarının bir parçası sayarlar. Her bilgiye her an ulaşabileceklerini, her sorunu dijital teknolojiyi kullanarak çözebileceklerini, düşünürler. Derinliğine ansiklopedik tarihsel bilgi yerine, operasyonel olarak kullanılabilir

güncel bilgi peşindedirler.

2000’den sonra doğanlar, “Z Kuşağı”-“Zoomers”:

Y kuşağının arkasından gelen ve öncekilerinden etkilenen ama onları da reddeden en yeni kuşak.

Dijital teknoloji olmadan nasıl yaşanacağını bilmeyen insanlardan oluşuyor. Henüz çok genç ve bu nedenle de uyumsuzlar.

Hangi yönde gelişecekleri henüz tam belirgin değil ama, popüler kültüre bağımlılıkları, dijital dünyada gelişen kitlesel hareketler tarafından çabuk etkilenebilecekleri konusunda insanları kaygılandıran bir takım ipuçları veriyor.

Bir Sonraki Kuşak-Alfa Kuşağı

Z Kuşağı’ndan sonra alfabenin başına dönülüyor ve Alfa kuşağı geliyor deniyor.

Alfa Kuşağı demografi uzmanı ve futurist Mark McCrindle’in Avustralya’da uyguladığı bir anket sonunda adı konulan 2010’ dan sonra doğanlara verilen isim.

Daha nitelikleri tam belirlenemeyen Z Kuşağı’ndan sonra geldiği için onların birikimini hem kullanacak hem de ileri taşıyacak olan bir kuşak olarak dünyayı ne biçimde etkileyeceği henüz bilinmiyor.

Yukarda çok özetleyerek verdiğim tanımlar, elbette hem çok basitleştirilmiş ve bu nedenle çok tartışmalı bir çok genellemeyi içinde taşıyan, hem de bizim toplumdaki kuşakları sınıflamakta pek de yardımcı olmayan bir sınıflamaya ilişkin.

Üstelik her kuşağın bir önceki kuşaktan etkilendiğini ve kendinden önceki kuşaklarla birlikteliğe yaşadığını ve onlara yardım eden eğitildiğini de unutmamak gerek.

Peki, acaba, Türkiye için nasıl bir kuşak sınıflaması yapılabilir?

Yukardaki eksik ve iddialı sınıflamayı görünce, ben de, çok kaba hatlarıyla ve pek çok eksiği içinde taşıyan bir başka sınıflamayı kendi ülkemiz için nasıl yapabiliriz diye düşündüm.

Aşağıda özetlediğim sınıflamanın genellikle siyasal atmosfere göre düzenlenmiş, eksikleri, yanlışları içinde barındıran, çok kaba bir taslak

1960 ihtilali

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rante.org>

Mehmet Ali & Akşemseti

BAVUL

olduğunu özellikle vurgulamak isterim:

1890-1930 arası doğanlar, Cumhuriyetçi Kuşak:

Osmanlı'nın çöküşünü, düşman işgalini, İstiklâl Savaşı'nı, Cumhuriyet'in kuruluşunu yaşamış kuşak.

Cumhuriyet değerlerine sıkı sıkıya bağlı, çalışkan, otoriteye saygılı, kanaatkâr ama gelecek için umutlu insanlardan oluşuyor.

Toprak ağalarının ve tarikatların baskısını aşmaya, endüstrilemeye, kentleşmeye, demokratikleşmeye çalıştığı için mücadeleci bir kimliği var.

1931-1961 arası doğanlar, Demokrat Kuşak:

Atatürk Devrimleri üzerine, Çok Partili Düzen'e geçiş yaşamış, Demokrasi vaat eden Demokrat Parti'nin iktidara gelişini ve iktidarda demokrasiyi katedildiğini görmüş, siyasal idamlara tanık olmuş ve 1961 Anayasası'na yetişmiş bir kuşak.

Biz 1961 Anayasası'nın "Demokratik, Laik ve Sosyal Hukuk Devleti" olan Cumhuriyet ruhunu, tanık olarak, yaşayarak özümleyenler ve bütün hayatları boyunca bunu savunanlar bir üretim hatası mıydık?

Esas kimliği, Demokrat Cumhuriyetçilik. Mücadeleci ve umutlu.

1962-1980 arası doğanlar, Şaşkın Kuşak:

Demokrasi mücadelesi tam kazanılmış sanılırken bu mücadelenin askeri darbelerle cezalandırıldığı dönemin kuşağı. İnandığı değerler var ama bunları savunuların cezalandırıldığına görürne ne yapacağını şaşırıyor. Ama bu kuşak hâlâ umutlu, inandığı değerler için mücadeleye devam ediyor.

1981-2000 arası doğanlar, Kayıp Kuşak:

Nasıl bir toplumda yaşadığını bir türlü anlayamayan, ne yapacağını bilemeyenlerin kuşağı.

2001'den sonra günümüze kadar doğanlar, Umutsuz Kuşak:

"Bu toplumda yaşanmaz" diyerek, bütün umudunu kaybetmiş, dolayısıyla, tamamen benmerkezi tutum ve davranışları benimsemiş, ilk fırsatta yurt dışına gitmeye çalışanlardan oluşan kuşak.

Geleceğin kuşağı, bugünden sonra doğanlar, Kurucu Kuşak:

Ülkeyi, Laik ve Sosyal Hukuk Devleti niteliklerine sahip Demokratik bir yapıya

temelleri üzerinde yeniden kuracak olan umutlu, mücadeleci ve çalışkan kuşak!

Bir de BENİM KUŞAĞIM var...

Doğumu, ölümü belli olmayan, zamanları aşan Cumhuriyetçi 1961 Anayasası Kuşağı:

Tarihten gelip geleceğe uzanan bütün doğum yıllarını içine alan bir kuşak bu:

İçinde her yaştan, her meslekten her dinden, her mezhepten, her ırktan, her cinsel yönelimden insan var.

1961 Anayasası'nın öncesini, 1961 Anayasası'nın yapılışını ve 10 yıl süreyle devam eden sonrasını, yani Demokratik Cumhuriyet'i bilinçli olarak yaşamış, gözlemlemiş, özümlemiş olanlar ve onların öncülleri ve ardılları bu kuşağı oluşturuyor.

Bu kuşak içinde simge niteliği taşıyan çok kişi var ama ben sadece birini örnek olarak belirtmek istiyorum:

29 Nisan 1960 günü, polis ve asker, Demokrat Parti baskısını protesto eden Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bastığı, Korgeneral Namık Argüç, bir manga askere bizzat "Ateş" emrini verdiği ve Niyazi Bicioğlu'nun emrindeki polisler kapıları kırıp benim de bulunduğum sütunlu salona atarak edek girdiği zaman, Hukuk Fakültesinin penceresinden olaya tanık olan ikinci sınıf öğrencisi:

Ahmet Necdet Sezer, sonradan hem Anayasa Mahkemesi Bakanı, hem de Cumhurbaşkanı olarak Benim Kuşağımın simgesidir!

Mütevazı bir toplum bilim öğrencisi olan benim kendi kuşağım içinde pek bir önemim yok...

Ama yine de düşünmeden ve sorgulamadan edemiyorum:

Ahmet Necdet Sezer gibi Anayasa Mahkemesi Başkanı ve Cumhurbaşkanı olan bir kişinin yıllarca umutlu, şerefle, haysiyetle görev yaptığı, benim de bütün ömrüm boyunca korumaya çalıştığım, Demokratik Türkiye Cumhuriyeti ideali bir yanılsama mıydı?

Biz 1961 Anayasası'nın "Demokratik, Laik ve Sosyal Hukuk Devleti" olan Cumhuriyet ruhunu, tanık olarak, yaşayarak özümleyenler ve bütün hayatları boyunca

GUL CETİN

Atasözlerimizde iklim, mevsimler ve hava olayları: bireyi ve toplumu sosyal, toplumsal, kültürel yönden etkilediği gibi ekonomik hayatı da etkiler. İklimin etkisi düşünüldüğünde, tarım doğrudan mevsime, havaya, toprağa, suya bağlı bir ekonomik faaliyettir. Bu nedenle, ekim, dikim, sulama, hasat zamanları atasözlerimizde yerini alır.

"EKİM ON, GİT TARLAYA KON." ekim ayında tarlada çalışmanın başlayacağını habırlatan, tarımla uğraşan insanlar arasında üretilmiş, söylemesi pek eğlenceli bir atasözüdür.

GUL BARTMANOĞLU CETİN BAVUL

FULYA ÖZLEM

ALABORA

"Zaman varlığın ufkudur."
Martin Heidegger

Tatilde hastalanmak kadar korkutucu bir şey yok...Yok. Toprağından koparmış, başka bir yere ekilmiş bir çiçek gibisin. "Onun yeri o değil" diyorlar köktenmiş ağaçlar senin için. Oysa sen ömrünce tüm yatırımı, bugün "yerini sevmek" için yapmışsın. Başka bir iklimin çiçeği olsan da, bugün burada açacaksın.

Bahsedeceğim şey bu değil di gerçi, ama ben artık şafkı kaymış bir insanım, benden her şey beklenir; kapıldım gidiyorum talihin rüzgarına.Yok, aslında daha çok bir talihsizlik bu, üstelik de talihsiz bir tesadüfle tatilde gerçekleşen bir talihsizlik...Kare kökü talihsizlik olan bir ta-lih-siz-lik. Velhasıl sizin de benim gibi şaftımız kaymış olsa tekrara düşersiniz böyle; sonsuz bir salınımdayım, bugün sarkacında sallanıyorum bir ileri bir geri. Göğre merdiven dayadım, sonra merdivenimi çaldılar, öyle asılı kaldım bir bulutun dalında.

Aslında hiç de romantik bir şey gelmedi başında. Gözüm bozuldu. Tatilde gözüm bozuldu. Ama ne bozulmak! Nörolojik bir boyutu da olsa gerek.

İlk geldiğimiz gün deniz çarşaf gibiydi. Tatlı bir esinti saçılarımızı okşuyor, biz, koca bir baharı evde geçirmiş ve haliyle semirmiş bedenlerimizle suda oynayıyorduk. Kalabalık ve coşkuluyduk: nadir başıma gelen bir 'neşede örgütlenme' hali. Denizden çıktık, kurulandık, öğlen biraları, akşam biralalarına; patates, mezeye; yakan top, meşke evrildi, alkol su gibi içildi, eylemlerimiz beraber ve solo şarkılarla devam etti. Ve beklenen solo sarhoş oldum, olduk, biz hepimiz...

Ertesi sabah uyandım, yattığım yerden dalgaların sesini duyuyorum, ben nasıl kalkacağım şimdi? Başım çatlayacak gibi, o son cın toniği içmeyecektim...

Deniz dalgalıydı o gün, Atlantik Okyanusu'nu aratmıyordu maşallah, ayağıma gelen egzotizmin hevesiyle attım kendimi sulara... Ama dalgalarda bir gariplik vardı, daha doğrusu, nasıl söylesem: *dünyada* bir gariplik vardı. Kafam güzel herhalde diye düşündüm, afyonum patlamamış, ondan. Ama bakıyorum, tekrar bakıyorum: ufuk çizgisi yerinde yok. Ufuk çizgisinin yerinde dalgalar var, bir zıkkak, dalgalı bir zıkkak ve sürekli hareket ediyor.

misiniz? Ben de bilmiyordum, öğrendim. Dalgaların dalgalı olması bile ancak bir ufuk çizgisi varken mümkünmüş, bilmiyordum. Düz yoksa yamuk da yokmuş, bitiş yoksa başlangıç da yokmuş, nasıl nevrim döndü, biliyor musun? Sanki ayağımın altından zemini çekmişler ve öylece havada kalmışım, ne oturmak oturmağa benziyor, ne ayakta durabiliyorum. Sonsuz bir dalga beni ağıuşunda hoplatıyor ve sürekli midem bulanıyor.

Ufka baktıkça midem bulanıyor. Bakıyorum, gözlerimi ovuşturup bakıyorum, tekrar tekrar... Ufukta sonsuz bir hareketlilik var; ufuk gıvı gıvı; ufuk dinmiyor, dolup dolup taşıyor, beni yerimden yurdundan etmek için bir kompo olsa gerek bu, dünyadan bir sihirbaz numarasıyla kovuluşumun resmi olsa gerek bu: ufuksuz yer mi olur yahu? Huzurum kaçtı, içim alabora.

Nitekim cırcır böcekleri çığlık çığlığa bir şeylerin benim için hiç de yolunda gitmediğini haykırırken, ilkokuldan bozma bir polikliniğin bahçesinde sıramı bekliyorum. Göz doktoru bu ilginç vakayı inceledi. Astigmatla vertigonun ilginç bir karışımı dedi. Damlı verdi, öğüt verdi. "Madem öyle, bakmayın siz de ufka" dedi, "Önünüze bakın siz", dedi. Mevzu bir bakış açısı mevzu mu yani? "Peki kendimi

nasıl konumlandıracağım?" dedim. "Ufuk yokmuş gibi davranın, hiç olmamış gibi", dedi. "Sanki", dedi, "bugüne kadar", dedi, "gündelik hayatınızın ne kadarını ufku düşünerek yaşadınız ki?" dedi. "Yok sayın", dedi. "Olur mu?" dedim. "O benim referans noktamış, evimin direği, kaosunun sınırı, dünyamın kenarınıymış; kıymetini bilememişim ama ben şimdi sonsuznasıl yaşıyorum?" dedim. İki damla gözyaşı yanağımdan aşağı inerken, "Şimdi bu yaşlar aşağı mı iniyor, yoksa benim ayaklarım baş mı oldu, yukarı ne ki?" diye düşünüyör, o yüzden üzüntüme odaklanamıyordum bir türlü...

Öyle, tårumar bir halde, hasır şapkamın gölgesinde, toprak yolda yürüyordum ama yol mu beni yürüyordu yoksa ben mi yolu yürüyordum hâlâ bilemiyorum.

Gözlerimi yerden kaldırıncı içim bulanıyor. Tatilim berbâd oluyor. Ruhum harâb oluyor. O gün bugündür kendi eksenimde yaşıyorum, etrafa bakınca başım dönüyor.Yer nerede bitiyor, gök nerede başlıyor, belli değil. Sizin de ufunuz bir tufana kapılsa

Siz ufuk çizgisini kaybetmek nedir, bili misiniz? Ben de bilmiyordum, öğrendim. Dalgaların dalgalı olması bile ancak bir ufuk çizgisi varken mümkünmüş, bilmiyordum. Düz yoksa yamuk da yokmuş, bitiş yoksa başlangıç da yokmuş, nasıl nevrim döndü, biliyor musun?

şaftınız kayıyor, eminim; bu cümlelerin müsait bir yerinde siz iniyorsunuz çünkü bu cümle şimdi ki zamanda sürekli başa dönerek devam ediyor, ben de bir dalganın içinde sarhoş bir deniz yıldızı gibiyim: savrulmak, sabitim. Galiba beni deniz tutuyor...

İllüstrasyon: Pınar Ergün

Siz ufuk çizgisini kaybetmek nedir? Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

DOĞUŞ ŞAHİN

Dağın hikâyeleri

"Kürt isyanı sırasında askerdim. Bir gün dere kenarında bir eşkiyanın su içtiğini gördük. Adamın beyaz bir atı vardı, tüfeğini de ağaca dayamıştı. Yanımdaki iki kişi ateş edelim dediler. Yapmayın, adam su içiyor dokunmayalım dedim. Dinlemediler. 'Rıza, sen bizden daha iyi nişancısın. Biz ateş ederiz, vuramazsak adam döner üçümüzü de vurur. Ateş edeceksin.' dediler. Mecbur tüfeği doğrulttum. Birer el ateş ettik, atı bir çığlıkla kaçıp gitti. Eşkiya düşüp öldü. Yanına gidip cesede baktık. Üç kurşun deliği vardı. İkisi başına isabet etmiş, biri omzuna. Omzuna giren benimkiydi. İsteksiz atmıştım. Onu öldüren ben değilim."

Bu dedemin bana anlattığı son hikayesiydi. Bizim orada halklar arasında geçen hikayeler hep öyledir ilgilidir. Bazen düşmanlık yüzünden öldürmüşüz, bazen devlet eliyle öldürülmüşüz, çoğu zaman ise yoksulluktan ölmüşüz. Dedem, uzun süre doktor görmeden hastayattı. Su içen Kürteşiyayı vurmanın vicdan azabıyla da çektiği.

Babamın kardeşleri köyden ayrılmışlardı. Beş yılda bir defa ya gelir ya gelmezlerdi. Dedemin öleceğini anladığımızda onlara haber yolladık. Dedem, en küçük amcamdan bahsederken "Halis gelir. Ne yapar eder gelir," diyor. Şubat ayında bizim köye ulaşmak imkansızdır. Kar fırtınayla yağar, çukurlarda iki metrenin üzerinde, yükseklere eli santimetredir. Bir metre genişliğindeki yol sürekli atla gidildiği için dövülmek suretiyle. At batmaz, yolum üstünü kar kapatsa bile at koklayarak sert zemini bulur ve oradan yürür. Bu rağmen köşen seyahat etmek hiç güvenli değildir. Beyaz ısızlığın ortasında dağların hakimisi kurtlardı. Halis amcam cesaretiyle meşhurdur ama tek başına yürek soğukla başa çıkmaya yetmezdi. Dedem fazla dayanmadan öldü. Bekleyemedik, onu gömdük.

Zamanında atalarım, öldürölme korkusuyla merkezlerden kaçıp sakanmak için dağların ortasındaki bu köyü bulmuşlar. Eski bir Ermeni köyümüştü. Ermeniler, onlar gelmeden çok önce başka bir ölüm tehdidi nedeniyle köyü terk etmişler. Geriye sadece yıkık dökük kiliseleri, evleri kalmış. Uğradıkları katliamlardan sonra da çok az

görülmüş. Çocuk çocuk denilmeden öldürülmüşler. Katliamlardan kaçabilen Ermeni çocukların dağlara saklandığı rivayet edilir. Daha fazla bir şey anlatılmazdı çünkü bizim orada yaşam konusulmaya değer değildi.

Farklı dönemlerde de olsa kaçanlar hep aynı yolu izlemişler. Ne kadar uzağa gidersek o kadar dokunulmaz oluruz diye düşünmüşler. Ama kaçtığında sadece düşmandan değil, hayattan da saklanıyorsun. Bunu öğrenecek kadar çok ölüm hikayesi dinledim. Senden birileri o toprağa düştüğünde de artık bırakıp gidemiyorsun. Tüm kardeşleri gitmesine rağmen babamın kalmasının nedeni buydu. Babamın ilk eşi hamileyken doktora ihtiyaç olmuş. Mecburen Kars'a götürmeye çalışmışlar ama kışın ortasında ne mümkün! Bizim oralarda ölüm doğumdan daha yakındır, kadın doğum için çıktığı yolda Kars'a ulaşamadan ölmüş.

Dedemin ölümünden bir hafta sonra, soğuk kış akşamı Allahuekber Dağları'nın eteklerinde, köyün sisle kaplı yolunda bir karartı belirdi. Köylüler hayretler içinde bakıyor. Bu saatte hangi eceline susamış deli bu dağılmaya çalıştı? Yaklaşan karartı atıldı, herkes önce atı tanıdı. Kars'ta defalarca ciritte ve yarışlarda birinci olmuş Bulut'tu. Celep Yaho'nun atı, dağın ardındaki Kürt köyünün gururuydu. Hakkında dolaşan efsanelere göre bir eşkiyanın atıymış. Eşkiya öldürülünce at kaçıp dağlarda gezmeye başlamış. Bir gün Yaho yakalayıp onun yoldaşı olmuş.

burnundan çıkarıldığı nefesin buharına boğularak emanetini getirdim der gibi duruyordu. İşin garip yanı üzerindeki deli, Bulut'u tanıyıyordu. Adam, atın üzerinden inip yüzüne sardığı atkısı açtığında Halis amcamı tanıdım, ilk sözü "Babam nerede?" oldu.

Dedemin nasıl öldüğünü anlattık, son sözlerini söyledik. Amcam Ermeni Kilisesi'nin yıkıntıları arasına köktü, Alevi bıyıklardaki kurtı temizledi, Kürt köyünün gururu Bulut'a bakiyılmış. Benim de gözüm Bulut'taydı "Atı nasıl aldın?"

Amcam gözünü dağlara çevirip sigara yaktı "Dağın öte yanındaki köyden geçiyordum. Nereye gittiğimi sordular, söyledim. Gitme kal diye ısrar ettiler dinlemedim. Sonra da bu atı verip 'Dağda seni kurtlar yiyecek. Kürt köyünden geçmiş de misafir eden olmamış derler. Senin cesedini bulduklarında Bulut'u da yanında bulsunlar ki elimizden geleni yaptığımızı bilsinler' dediler. Ben de aldım."

Amcam yeni bir ölüm hikayesinin kahramanı olmak için yola çıkmıştı. Bu sefer yaşam ölüme galip gelmişti. Derin bir nefes çekip ciğerlerimi soğuk havayla doldurdum. O sırada dağlarda yankılanan Ermeni çocukların seslerini ilk defa duydum. Artık hikayelerin değişmevakti gelmişti. Amcama dönüp merakla sordum "Sence Bulut dedemi affetti mi?"

Amcam Bulut'a baktı, dedemi hikayesinden bahsettiğini anlamıştı.

Gülümsedi "Affetmeseydi beni buraya getirmeydi."

Ama kaçtığında sadece düşmandan değil, hayattan da saklanıyorsun. Bunu öğrenecek kadar çok ölüm hikayesi dinledim.

ZEHRA ÇELENK

Doğada pazartesi yoktur

**"Kaldırımlarda serçe ölüleri
Dideri olan tek serçe de gözlerin."
Mahmut Tuncay Çelenk**

Yaşlı adam entemesine babacanlııyla kumsaldaki mavi tekenin yansıını kapatmış. Ördekler oynayan torununun fotoğrafını çekiyor. Torunu, yalnızca çocuklara rastlanan türden o yabanıl neşeye ördeklerden birini yolarcasına seviyor. Büyük ihtimalle canı yanan ördek, kara gözlü, kıvrık kızı karşı toleranslı. Dedesi olduğunu tahmin ettiğim yaşlı adam, temkinlice takılmış maskesi ve kıpırtısız babacanlııyla güven verici.

"Pazartesi olmak için fazla güzel bir gün değil mi?" diyorum.

Yanımdaki bankta oturan kadın, içilmeden yansına kadar yanımsı sigarası, ahenksizce birbirine kanmış dalgalı saçları, yüzündeki zamana meydan okumaya hiç niyet etmemiş çizgiler, mevsiminden öncegiydiği parmaksız eldivenlerle insanda kaçınılmaz bir telafi isteği uyandırır bir hata gibi. Beklemediğim bir şey homurdanıyor, cevap niyetine. Kûfür mü etti o?

"Pardon?"
"Pazartesinin ta amina koyayım ben."

Donakalıyorum. Ama ne gereği var şimdi bu kabalığın? Bir Roy Andersson filmi karesini andıran manzaranın dozunda absürtlüğüyle beklenmedik biçimde güzelleşen günün içine etti bir anda. Kadınların uluorta cinsiyetçi küfürler etmesinden zaten hiç hazzetmiyorum. Eril zihnin kadına hakarete çevirdiği cinselliği kendi bedenine yöneltmenin ne âlemi var ki? Tabii bu konuda tartışacak değilim şimdi, masumane havadan sudan konuşma denemenden cevabımı aldım, oturdum.

Beni bir süzüp, "Kaç yaşındasın sen?" diye suskunluğuma soruyulca cevap veriyor. Yabir az kaçık ya da kötü geçen günün acısını başkalarından çıkaran kötüçüleri. İki olma ihtimaline karşılık sorusunu nezaket ve umarını sevimlilikle cevaplıyorum:

"Kaç gösteriyorum?"

Gayet iyi duyabileceğim biçimde "Ne salaksın ya..." diyor.

Gözlerimin dolmasına mani olmaya çalışarak "Neden böyle dediniz ki şimdi, derdiniz ne sizin..." diyorum. Haksızlıkla karşılaştığımda hemen gözlerim dolar, bu da gerekli öfkenin yerine kırılmalıyı koyarak beni çocuksulaştırır. Ne demeye cevap verdim bu kadına? Nezaket kesinlikle sekizinci günah artık.

"Ya kardeşim... Yani niye biri yazınıcı sorunca hemen ufalayım da cebeye gireyim şeyine giriyorsunuz. Soruyu fırsatı çeviriyorsunuz. Ne şimdi yani, ben 35 diyeceğim, sen de sevineceksin beş yaş küçük dedim diye. Hâlbuki aklımdan geçen 40. Niye bayılıyorsunuz bu kadar sahtekarlığa ya..."

Kafama yumruk gibi inen 40'ta kaldım ben. Kekelemeye mani olmaya çalışarak "Ama ben 34 yaşındayım," diyorum. Daha büyük mü gösteriyorum?"

Gözlerini kısp bir daha süzüyor. "Hi hi... Ben kaç gösteriyorum?" diyor.

"100!"

Yine beklemediğim bir şey yapıp bir kahkaha patlatıyor. Sigarasının kalanını tek nefeste bitirip yırtık sandaletinin topuğuyla ezdikten sonra kumsaldaki torunla dedeye doğru fırlatırken "Sikini götüne soktuğumun çocukları, rahat bıraksanız lan ördekleri!" diye bağırıyor. Duymadılar neyse ki. Banktan telaşa kalkıyorum. Benim günümün içine edildi ama masum torunla dedenin huzurunu kaçırılmasına izin vermeyeceğim.

"Ne yapıyorsunuz ya, kaşmayın insanlara. Sizin canınız sıkkin diye masum yavrucağın ne günahı var!"

Kalkacak gibiyken yerine oturuyor. İlgisini çekmeye başlamış gibiyim. Askısı koptu kopacak, bir zamanlar taba rengi olduğunu tahmin ettiğim eski deri çantasından sigara paketini çıkarıp bana uzatıyor. Kafamı kesin bir hayır anlamında sallıyorum.

"Bıraktım ben, 2020'nin oldu."
"Saymayı bırakmamışsın ama." Çakma Helena Bonham

Carter zincirlerle bir sigara daha yakarken orayı derhal terk etmekte

dedeyle torunun ördekli mutluluğunu koruma misyonunu sürdürmek arasında tereddütte kalıyorum.

"Ben de bi kere brakmıştım... Hayatı çok seviyorsun, di mi?"

"Yani... Seviyorum tabii. Başka ne var ki elimizde? Yaşamaktan başka?"

"Anladım anladım... Allah utandırmasın. 40 göstermiyorsun bu arada, mahsus dedim. Yaşını gösteriyorsun."

"Siz de 100 göstermiyorsunuz tabii, taş çatlasın 45."

"Nezaket sende tik gibi bir şey olmuş ha. Bu kadar cici kız olma. Dişini gösterene sen de göstereceksin. Sikerler. 58 yaşındayım ben."

"Ama gerçekten göstermiyorsunuz. Ayrıca neden bu kadar kızgınsınız, sorabilir miyim çok özel değilse?"

"Heh özel, çok özel!" diyor tıslar gibi. "Kocam beni senin yaşındaki bir kaltak için terk etti, hırsını senden alıyorum."

"Gerçekten mi? Üzüldüm ama bunun benimle..."

"Yok, bu çaresiz vaka... Kızım saf misin, her duyduğuna inanmasana...". Haffiten genç kız edasıyla tonladı son kelimeyi, gülümsememe engel olamadı. Kafesetıklımsı aslan öfkesinde olmadığında sevimli biri bile sayılabilir aslında."

Sır verir gibi benden taraf eğiliyor. "Covid testim pozitif çıktı."

Oturduğum banktan gayriihiyari fırlarken maskemi göz atlatırma kadar çekiyorum. "Ah!"

"Sakin ol lan, otur yerine. Cüzzamlı mıyız? Hani sen ayrımcılık karşıtı hoşgörülü, sevgi pıtırıcı bi' bireydin. Şu ördek olan veletle habis dedesi kadar kıymetimi kalmadı bakıyorum bir anda gözünde."

İstemeye istemeye banka geri oturuyorum.

Virüs bulaşmasından ödüm kopuyor. Salgının başlangıcından beri yapılmaması gereken her şeyi yaptım, her şeyi. Tam iki ay evden hiç çıkmadım, sonrasında da pek nadir. Saçlarını kendim kestim, sevgilimin saçlarını bile ben kestim. Hâlâ bütün ambalajlı şeyleri yıkayıp karton kutuları dezenfekte ediyorum. Ya ben günde beş tane içtiğim sigarayı bile bu sebepten bıraktım. Kırk yıldır bir akşam üstü etrafı sakin bulup yürüyüşe çıkmışım, içime bir gram yaşama sevinci düşmüş, bedeli bu deliden Covid kapamak olmamalı ya, buna izin veremem.

İç ses okuyucu konuşuyor. "Cici kız. Aramızda bir metre var, kalkıp yüzüne tükürecek falan da değilim, sakın ol. Kendimle beraber başkalarını da batıracak kadar bayılmıyorum şu hayata. Sizler gibi hayat yalakası değilim ben. Olduğu kadar işte..."

Bir an yine berbat bir şaka yaptığını düşünmüştüm ama hastalık konusunda ciddi galiba. Sözüni bitirince kuru öksürük tutuyor

Ücretsiz PDF Kitap Arsi - <https://rantey.org>

zaten, oturduğum bankın ucuna ucuna ilişirken çantamdan su şişemi çıkarıyorum. "Gerek yok," manasında el edip kağıt mendille ağzını yüzünü siliyor.

"Karantinada olmanız gerekmiyor mu?"

"Greceğim, son bi' hava alayım dedim müsaaden varsa. Tamam tamam hadi kalk ya, canı tatlı! Ay pespembe oldu korkudan."

Fazla gevşememeye gayret etsem de içime dolan empatiye engel olamıyorum. Kim bilir nasıl korkuyordur.

"N'olur metin olun. Her şeyin sonu değil ki bu. Hafif atlataın, kurtulan bir sürü insan var. Hem siz gençsinizdaha, dinçsiniz," diyorur.

"Yeme beni. Yaş 58, günde üç paket Malibu's'la insanı öte tarafa göbek atarak yollar bu şey. Neyse şimdilik idare ediyorum, ağlamaya niyetim yok, tadını çıkaracağım işte," derken yerinden kalkmaya yetkeniyor yine. "Gideyim de şu cırlak veledin elinden kurtarayım ördekleri ya,"

Hayatın tadını çıkarma anlayışı nefis. Birden дешette maske takmadığını fark ediyorum. Çantamdan ısıklı ızılıla yedek maskeyi aların bulduğumda bir bakıyorum, takmış. Benden başkasını riske atmaya niyetli değilmiş demek, rahatladım. Ama dedeyle çocuğun yanına girmesi iyi fikir değil hâlâ.

"Aman, neyse ya," deyip duruyor. "Koduğumun doğasında pazar pazartesi yok işte. Hiç huzur vermiyor." Toparlanıp giderken bir an dönüp göz kırpyor. "Hadi rüzgârın bol olsun."

Deyip hastalığından beklenmedik tazi adımılarıyla giderken arkasından bakakalıyorum bir an. O söz, o göz kırpsı... Aman Allahım, nasıl anlamadım ben bunu ya... Heyecanla aklıla telefonuma sarılıyorum. Adını başta hatırlayamasam da birkaç anahtar sözcük yazınca fotoğrafları çarşaf çözüme geliyor.

"Artık kimseye yalan söylemek istemiyorum. Efsane sunucu Aylin Dağdelen Kanal 98'den ayrılmaya karar verdi." İlgiili son haber iki üç yıl öncesine ait. Market çıkışında kameralara yakalanmış, görüldüğüm paspal hâlineyakin bir fotoğrafı. "Güzeller güzeli sunucunun son hâli yüzü burkuyor." Yerinden kalkıp arkasından koşmak istiyorum. Koşup onu hatırladığımı söylemek istiyorum. "Çok dürüst, çok güzeldiniz, hâlâ öylesiniz, sizi unutmamak, ne olur iyi olun, daha yapacak çok şeyiniz var," demek istiyorum. İnanır mı bana? Çok geç zaten.

Rüzgâr başlamış. Dede, torun ve ördek sürüsü manzarayı terk etmiş. Eve dönmeye zamanı. Yarın çok ışıqlı var. Doğada pazartesi var mı bilmiyorum ama pek çok şuhayatin adaleti. Biz unutturak hiç yok. Unutmak keskinlikle sekinizin günah sayılmalı.

Belki alışmam lazım

Hiçbir şeye şaşırmanın yürüyörüz günden güne. Kendi adma konuşabiliriz; her gün içine uyandığımız korkuncu gündeime "alışmam lazım" diye düşünüp duruyorur.

Bu ay da bir şarkının hikayesini veya yeni keşfettim çokgüzel bir müziğiyazmak istiyordum ama ben artık bir şey eğlenceli mutlu şarkı tabloları yazamam, içimden gelmiyor. Bu dönemde parmak basmamız gereken konular var bence. Çünkü bu çifte standart devam ederse yazacak yeni sanatçı veya konser falan bulamayız. O yüzden numarayı bırakıp kalemleri keskinleştirilelim.

Müziyenlerin birçoğu eskiden de çok kırılan bir ekonomi içinde hayatını idame ettirmeye çalışırken pandemiyle beraber işleri eridi bitti. Aylardır 1 lira kazanmamış müziyen var. Müzik her zaman ilk susturulan şey olur bu memlekette. O, feci 17 Ağustos 1999 Düzce Depremi olduğunda 14 yaşında ve dedemlerin Şarköy'deki yazlığında idim.

Fay hattının bir ucu Şarköy'de olmasından kaynaklı inanılmaz sarıldığımızı bugün bile hatırlıyorum. Bizim oralarda can ve mal kaybı yoktu ama Düzce, Adapazarı'nın felaket durumunu unutmamız mümkün değil. Büyük bir melankoli çökmüştü yazlığa. Hatıralarım biraz sıslı ama sanki cıvı cıvı yazlık mekandaki sokak lambatan bile daha loştu o günlerde. Kulüpler, gazinolar, diskolar kapanmıştı. Gece pazarı hala açıktı halbuki, çekirdekçiler, el işi satanlar, dondurmacılar, kokoreççiler, 2-3 günde bir hamburger yemeye gittiğimiz mekan açtı. Lunapark bile açtı ama barlar değildi. D/ler yine ışıksız demek ki. O dönem buna hiç dikkat etmedim, o yaşıta hiç alküla bile gelmedi orada çalan müziyenlerin durumu. Zaten o zaman müziyenlerin alküla farkı

kazandığını tahmin ettiğim balerına veya çarşıdan otomobil pistinin operatörü işine devam etmişti. Lunaparkın kapandığını hatırlamıyorum, kapandıysa da belki 1-2 gün kapanmıştır.

Deprem olduğu hafta arkadaşım la buluşmaya gidecekken evden Walkmen'imle çıktığımı gören dedem beni "İnsanların üzüntüsü var sen müzik dinleyerek mi yürüyeceksin?" diye uyarmıştı. İlla eğlenceli bir şeyler mi dinlemeliydim? Ya da eğlenceli bir şeyler dinlesem çok mu ayıp olurdu ki? Herkes acısını farklı şekillerde yaşayamaz mı? Şu anda düşündüğümde alküla gelen sorular bunlar ama o zaman cümle kuramamıştım. Ergenlik sınırlarıyla Walkmen'im i yatağın üstüne atıp çıktım evden.

Bunca yıl bu konularda bir adam bile ileri gilemedik. Her krizde ilk olarak müzik susturuldu. Son haftalarda çok gördünüz sosyal medyada #muziksusturulamaz etiketli paylaşımları. Bu yeni bir şey değil. Eğlence sektörünün bu ülkede sevilmesine evlat olduğunu gördük, buna her gün şahit oluyoruz. Üzgünüm ama ben artık pandeminin sektörü bitirmek için bahane ediliğinden emin gibiyim. Tiyatrolar, ufak performans salonları ardi ardına kepenk indiriyor. Ruhsatlarındaki bir kelime farkı yüzünden biri para basarken diğeri açılmayan mekanlar var, hem de yan yana oldukları halde. Her sabah alkülamız ve sessizce kabul etmemiz beklenen haberlere uyanıyoruz. Ben edemiyorum. Bu yazıyı yazmaya bir toplu taşıma aracında başladım, tıkım tıkım içerisi. Ama konser edemiyordur. Bu çifte standart sınırlendirmekten öte kalbimi kırıyor.

Kısacası 20 yıl geçti, lunaparklar hala açıktır konser iptal.

Müziyenlerin birçoğu eskiden de çok kırılan bir ekonomi içinde hayatını idame ettirmeye çalışırken pandemiyle beraber işleri eridi bitti.

Zeus ve aşkları: Io

"Argos adında birini taktılar peşime. Bu, Toprak'tan olma asık yüzlü bir çoban, adım adım izliyordu beni, sayısız gözlerini dikerek üstüme. Beklenmedik bir anda can verdi bu çoban, bense hep o belalı iğnenin zoruyla, bu topraktan o toprağa koştum durdum..."

Argos kraliyet ailesinden bir soylunun kızı olan Io, aynı şehirde bulunan Baş Tanrıça Hera'nın da tapınağında rahibeydi. Sıradan bir hayat sürmekteyken, uykusunda bir rüya görür. Rüya ona Lerna Gölü'nün kıyısına gitmesini ve burada insanların ve Tanrıların Babası Zeus'u göreceğini söylemekteydi; aynı rüyada kendisini Zeus'a teslim etmesi gerektiği de belirtilmekteydi. Bir rivayete göre bu aşk Zeus'un Io'nun güzelliğini beğendiğinden ötürü doğrudan ondan kaynaklanmaktaydı, bir başka rivayete göreyse Ekho'nun kızı lygk'sın büyüydü. Ancak her hâlükârda Io bu gördüğü rüyayı ertesi gün babasıyla paylaşır.

Babası çağın bilicilik merkezlerinden Delphoi ve Dodone kâhinlerine danışır. Zeus'un gazabını bilen kâhinler, babayı kendisinin ve ailesinin bu gazapla karşılaşmaması için verilen emre uyması konusunda uyarır. Ve nihayet tindelo, Lerna Gölü'nün kıyısında Zeus'la birlikte olur. Ancak bir süre sonra

Hera durumdan işkillenir ve Zeus bunu fark eder etmez Io'yu bir bembeyaz bir ineğe dönüştürür ve Hera hesap sorunca bu inekle bir ilişkisi olmadığına dair yeminler eder. Ama Hera kuşkularını bastıramayıp bu düenin kendisine teslim edilmesini ister ve hayvanın arkasına yüz gözü olan bir gözcü diker: Argos.

Io'nun çilesi, daha doğrusu yolculuğu bundan sonra başlar. Önde kendisi arkada yüz gözlü gözcüsü diyar diyar dolanırlar. Önce Mykenai'a, sonra Eubolia'ya gider, kısacası Yunanistan'ın güneyinde epey dolanırlar. Bu yolculuk sürerken sevgilisinin bu haline üzülen Zeus, oğlu ve hizmetkârı Hermes'i sevgilisine yardım için, yani gözcüsünden kurtulması için gönderir. Argos'un yüz gözü vardırı ve uyurken 50'sini açık bırakır. Tanrı Hermes bunu bildiği için büyüleyerek açık olan 50 gözünü de kapatır, ardından da bu devri öldürür. Argos'un ölmesine rağmen Io kurtulamaz. Hera işkencesine boyut atlatarak

gönderir. Sinek Io'nun böğrüne yapışır ve ona dayanılmaz bir rahatsızlık verir, bunun üzerine oradan oraya hareket etmeye başlar. Önce güney kıyısını aşar ve o geçtiği körfeze İonia Körfezi (Denizi) adı verilir. Ardından bu sinek Io'ya rahat vermemeyi sürdürür ve Io, Asya ile Avrupa'nın arasındaki boğazdan geçer ve bu boğaza İnek Geçidi anlamına gelen Bosporos denir. Bir rivayete göre Io Asya'ya geçtikten sonra Kafkas Dağları'nda işkenceye bırakılmış Prometheus'la karşılaşır. En az Zeus kadar kudretli olan ve Zeus'la girdiği mücadelede yenilen, ama Zeus'a da bolca zarar veren bu tanrı, Io'ya kaderinin Mısır'da yattığını, orada tekrar insana dönüşeceğini ve oraya gitmesini söyler. Bunun üzerine Io, Mısır'a doğru gider ve orada Zeus'un oğlu Epaphos'u doğurur. Herodotos'un iddiasına göre Epaphos'un Mısır'da Apis adıyla tapınım gördüğünü söylemiştir. Io ise gerçekten insana döner ve genele bakıldığında Mısır'daki Tanrıça İsis'le benzerlik gösterir.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

sezon : minimal*

küçük kadro : minimal dekor : tek perde

Melek

Rüstem Ertuğ Altınay

Yöneten: Jale Karabekir

Kısraklı Kadın

Leyla Nazlı

Yöneten: Lerzan Pamir

Geçit

Cem Düzova

Yöneten: Nihat Alptekin

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

* İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları, dünyayı etkisi altına alan COVID-19 salgınına dair tüm tedbirleri alarak, perdelerini yepyeni bir repertuvarla açacak.

Bir insanı sevmek, onun hikâyesini sevmektir

Öyküsünü anlatmak ister insan, anlatıp unutmak ister bazen, başkası hatırlasın ister öykünün ince yerlerini. Kendisine anımsatsın ister, senin dizin bundan kesik, uykuların bundan yarım, bu yüzden seversin bu çorabayı, bundandır merak etme... Yaşadın çorabı.

Belirsizlik çağı başladı artık. Müphem şeylerin çağındayız; sislerin, buğudaki camın, suda yamulan dalın çağdaşız artık. Kimse bedeninde uyumuyor. Kimse bir yere ait değil aslında, her mekân, her zaman ayrılaştık, aynı keserlerle yontuldu. Belirsizlik çağındayız, her şey alt üst olmaya elverişli ama bir o kadar da hızla hiçbir şey olmamış gibi başa dönmeye. Hafıza gereklidir. Çünkü bunları kim yaşıadı?

Kimse âşık değil artık. Kimse deli divane değil. Kimse ölmek istemiyor, ölmek de... Sadece cinayet var, canı var, can yok. Beden bakıyorlar kendilerine mezatlarda. Kendilerine ruh arıyorlar kısa ve özlü sözlerin arasında. Kimse kendi bedeninde değil 'profil' fotoğraflarında çevrimiçi artık. Kimse kimseyi özleyemez herkesteği herkes ve herkesten çok var. Birinden sıkılınca diğeri başlar, biri bitince bir diğeri. Herkes herkesin nesnesi... Belirsizlik çağında belirgin kılacak olan, bedeni kontur atacak olan neydi? Neydi sesi farklı tutacak bağırsı? Neydi kanın parmak izi.

Oysa sonsuz kere sonsuzdu adaletsizliğin can bezdiren gündeliği. Oysa haksızlık çok haksızdı. Oysa zorbarlar daha zorba, mahzunlar ise paramparçaydı. İşte bunca kederin berraklığında belirsizliğin içine nasıl atıldık biz. Nasıl acı berrak olup da sevinç belirsizleşti.

Ey sevi, ey sevgili... Ey vedalaştığım sürgün. Ey giden, gitmekten başka bir şey bilmeyen... Beni kim aklında tutacak şimdi? Benim gece unuttuğum terli nefessiz saatlerimi kim avucuyla ovacak. Kim bana kahraman olduğumu söyleyecek, bana kahramanlığımın fotoğraflarını kim gösterecek. Kim. İşte bu boğgun çağın içinde nefesimiz kesik kaldık.

Oysa çocuklar mevsimlik işçi idi, oysa garsonların aklıktan bayıldığını biliyordum, oysa kadınların sinesine paslı bıçaklar vuruyordu biliyordum. Ben bunları hep bildim saçlarını böylece kırılındı. Gözlerin neden öyle bakıyor, dediler bana. Ben diyemedim ki gördüm, gördüm inanin en alçak halini. En korkunç sesini duyduğum. Mezbahaları bildim, insanın

et diye pazarlandığını bildim, çocukların parçalandığını bildim, köpeklerin aşıldıktan birbirini parçaladığı ormanlarda gezdim.

Ben kahramandım. Senin kahramanın, ben şimdi bilmem ki nasıl görkemli olacağım. Ben bilmem ki sokulup kanepenin kenarında uyurken üstümü kim örtecek, sayıklayınca kim bana serin sular verecek. Ağzım kuruyacak, ağzım çöl olacak işte ben bilmem.

Beni ben yapan hafızamdır. Bizi biz yapan da... Bizden biz kuran o ortaklık. Bizim

kendimize bile söylemediğimiz o büyük ihtimal budur. Belirsizlik çağında

hafızası iyi olanları yenemezler ki.

Kimse bedeninde uyumuyor artık. Bedenler evimiz değil, sürekli değiştirmek istediğimiz mobilyalar. Herkes hazzı arıyor ama hazzetmiyor kimse bundan. Kimse derinlik istemiyor artık çünkü yasaklandı. Çünkü köleler ve efendilerin gizli bir toplantısıyla karara bağlandı bu. Derinlik yasaklandı. Derinlik ihtiva eden her nevi beşer aşağılanmak suretiyle itildi zamanın dışına.

Hafıza yetmediğinde çünkü derinlik yetişir imdadına. Derinlikle yüzyüzeriz

Kimse kendi
bedeninde
değil 'profil'
fotoğraflarında
çevrimiçi
artık.

ALİ DENİZ USLU

YIKILIYOR ÜZERİME GÖKYÜZÜ

zamani, zamana
tapanların kafasını
karıştırma becerimiz buradan gelir.
Budur bizim güzelliğimiz, şehvet
uyandırmamızın sebebi budur işte.
Derinlik çünkü içine çeker. Metro
raylarına atlamak ister insan,
viyadük bulsa kendini bırakmak
ister yanılmayın bu mütehir
olmak değil bu başka türlü bir
meydan okumadır. Ölümsüzlük
talebinin ölümlü sınavıdır
ve derinliğe benzer işte... içine
çeker, içinde bulursunuz kendinizi
bir bakmışsınız bir iç kalmamış,
bir içre... Derinlikten ve onun
bakışından dökmüşsünüz.
Ağaçlara benzemekti bu.
Ağaçlara. Büyüdü ağaçlara.

Belirsiz bir gaddarlığın için ki kim
gaddar? Herkesler işte. Belirgin
bir beden varsa gölgeler içinde,
bakınız o şifacıdır. O mehdidir. O
boynuna paslı tel bağlanmış
boğdurulmuş peygamberi
çocuktur. Güzeldir güzler
güzeli. Derinlik güzelliğe
benzer ama onu aşar,
cesaretlidir ve cüretkardır
ve kanlıdır ve kahırlı ve kahkası
korkunçtur ve teri iğdeler gibi
kakar ve rahminde demirden
yapılmış bir kitaptır.

Ey sevi, kuşların meclisinde
ben dilsizim. Bana unutmak
vaat edildi tüm bunları. Bana
öleceksin genç, öleceksin
ve yaşlı bedeninde bu kök
salmış hafızayı taşımak
zorunda kalmayacağını
dendi. Ben ölmedim.
Ölmedim işte... Ölmedim
akranlarım öldü. Arkadaşlarımı
gömdüm. Bana unutmak ödülünü
verecektiniz ama istegitti.

Aynı yüzünde çizgiler var. Çiçekler
bozuk. Gökdelenler ıssız. Kalbimin
atışını dinliyorum.

Sadece ağaçlara sarılıyorum
artık, sadece ağaçlara, onların
köklerinde büyük bir masal var.

Uyuyamadığım gecelerin uyanamadığım sabahlarında
Gecenin karanlığı sokuluyor koyunuma
Yorganın altında dalgalar kırılıyor
Tül gibi yıkılıyor üzerime gökyüzü
Çünkü rüyalarım benden gerçek
Yaşamı konuşmaktan korkup ölümü yazıyorum
Kuraklığım çatlatıyor dilimi
Yutkunamadığım için tüküremiyorum kelimeleri
Diriltiyorum gömdüklerimi
Martılar huzursuz,
Çıgırlarında çıg birikiyor
Aşk giyotinin son merdiveni
Burası işini seven cellatların şehri
Benimse ellerim terli
Sırtımda beni hiç terk etmeyen bir ürperti
Kulağımdaki dinmeyen ses
Göğsüme batıyor aldığım her nefes
İki sözcük itiyor beni uçuruma
Aklım Beyoğlu kadar kalabalık
Çocukluğum koşturuyor ıssız sokaklarında...

Mehmet Ali & Akşamsefası

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rante.org>

SEÇKİN ERDİ

Kanije'nin yerinden doğrulduğudur

Tek başına kalabileceği bir odası, ilk giyinin o olduğu kıyafetleri, isteğine göre yaptırıldığı bir saç tıraşı ve bizzat benim diyebileceği bir oyuncak olmadığa gibi, resmi kayıtlara göre onbirinci yaşını doldurduğu o yaz Kanije'nin henüz kendine ait bir adı da yoktu. Kurumdaki: Mehmetler, Alâler, Umutlar ve diğerlerinden herhangiisi, kısaca "pişşştabisi"ydi.

Elbette 'abisilik' de sadece ona ait değildi. Olsun da istemeydi zira 'abisilik' her durumda bela getirirdi. Kanije yediği mebzul miktarda tokatın acısından sonra, ki on bir yıl iyi bir pratik eğitim süresiydi, 'abisilik' seslenişini verilmemesi gereken tepkiye dair kendince bir reçete geliştirmeye çalışıyordu: Kalabalık bir çocuk grubu olarak, mesela ön bahçenin, üzerinde baklava desenli telleriyükselen alçak duvarına yaslanmış, önünüzde uzayan E-S'tenbelli bir sürede en çok hangi marka araba geçecek oyunu oynuyorsanız (Kanije her zaman mercedes sayardı, kaybedeceğini bilir, ama o tofaş sayan, reno sayan garantici çocukların bile mercedes hayranlıkla bakmasından kendine gururlu bir pay çıkartmakla yetinirdi) ve şehirdeki okuldan dönen büyükler "pişşş abisi" diye size seslenirse, kafasını ilk çeviren çocuk "gel bakiyim buraya"yı duyarveyanlarına gidince tokat yer. Kanije bir süre hiç kafasını çevirmemi. Ancak mesela arka bahçede, öndekinin aynı telli duvarın ardında, ancak bu kez sık dikilmiş bir sar ağacınarsına dizilmiş onlarca çocuk, vardiya bitmiş kâğıt fabrikası işçilerinin nizamıye-kapisından çıkıp bezginlikledaddeden yürüyüşünü, asla sahip olamayacakları babalarını izler gibi ilerlerken, köşede sigara sotesinde takılan büyüklerden gelen "pişşş abisi"ne dönüp bakmazsanız, sesin sahibi yanınıza gelip "kime diyom piç" illetokadı aynı anda yüzünüze aşkedebilir. Kanije bazen kafasını çevirip, bazen de çevirmemeye başladı, ama hâlâ kesin bir

yönemi yoktu. Ve işler daha da karışabilir, zira bazen "pişşş abisi" bir değil iki kişidir. Büyükler kendileri tokatlamakla uğraşmaz, iki çocuğu, birini "ne baktın"la, ötekini "ne bakmıyon"la yanlarına çağırır, çocukları birbirlerine tokatlatırlar. Kanije bir keresinde, köşedeki sigara sotesine böyle çağırılmış, kurumun yarındaki öğretmenevinin genellikle boş olan arka bahçesinden sürpriz bir misafir, üst dudağını örten rakı ve sigara lekeli bıyıkları kadar gür sesiyle "Evladım ne yapıyorsunuz siz, Umud sen misin o, ardından utan, adından!" diye bağırıp, hem işçilerden rica minnet dilendiklerisigaralarınıvere atmak, hem de utanması gerekenin hangi Umud olduğunu anlamak zorunda kalan büyüklerin keyfini kaçırana kadar tamı tamına on üç tokat atmış ve on dört tokat yemişti.

Çareyi bu vakanın hemen sonrasında buldu. Madem ki öyle ya da böyle bu tokatlar yeniliyordu, neden başkası vursundu ki? Bir pazar günü öğle yemeğinden sonra herkesin yemekhanede kalması istendi. Kurumun içindeki birden beşe karma eğitim görülen ilkökul sınıfındaki siyah beyaz televizyon oraya getirildi. Tüpü ısınıp açılana ve gözetmenler anten yuvasına yerleştirdikleri sigara folyosuyla karlı ekranı devasa bir orkestranın görüntüsüne sesine çevirine kadaryemekhaneye, geçen ayki gibi yine kovboy filmi mi izleyeceğimiz hayecanıyla, mutatomayan bir sessizlik hâkimdi. Duyduğum önceki sessizlikten mi yoksa şimdi duyduğum tuhafmüzikten mi daha fazla rahatsız olduğunu bilmiyor, ama bir şeyin yaklaşmakta olduğunu hissediyordu. Orkestra gittikçe yükselir, bütün enstrümanlar gevezegeze, koşturakoşturacılarırken gözetmenlerden biri sandalyenin üzerine çıktı. Başkentteki kurumdaki çocuklardan bir koro kurulduğunu, as sonra televizyona, "Pazar Konseri" isimli programa çıkacaklarını, birlikteleoneları izleyeceklerini, bunun hepsi

için bir gurur vesilesi olması gerektiğini, belki anasız babasız, kimsesiz, ama yalnız olmadıklarını, devletin her zaman yanlarında olduğunu yemekhaneye duyurdu. O sözlerini bitirip sandalyeden iner inmez müzik de bitti ve Atatürk televizyona çıktı. Kanije onu kanlı kanlı ilk kez görüyordu ve resimleri her yerde olmasına rağmen şimdiye kadar televizyonda izlettilmemesine anlam veremedi. Atatürk, çocuk korosunun seslendireceği şarkılardan bahsedip, tertemiz giysileri, düzgün taralı saçları ve bir örnek duruşlarıyla kurumdan olmaları imkânsız, hiç de şu an yemekhaneyi doldurmuş kendilerine benzemeyen çocukların dikildiği sahnede elindeki çubuğu küçük hareketlerle sallamaya başladı. Çocuklar kendisine saygıda kusur etmemek için "Türküz, Atatürkçüyüz" sözleriyle bir şarkıya girdi. Gözetmenler bir süre ekrana baktı, "heyhe heyha" diye yükselen nakarat sırasında Atatürk'e arkalarını dönerek sigara içmek için dışarı çıktı. Onların yokluğunda yemekhaneyeyavaşyavaş bir uğultu hâkim oldu. Bu uğultuya, az önceyarım bıraktıkları tabldotları yıkama işini bir an önce bitirip top oynamaya gitmek isteyen nöbetçi çocukların telaşlı şangırtıları müzik gibi eşlik etti. Kanije uğultunun akabinde ne geleceğini biliyordu: "Pişşş abisi!" Kanije ayağa kalktı ve sesin geldiği yer ekafasını çeviren kendisini tokatlamaya başladı. Uğultu bir anda kesildi ve odada bir süre sadece Kanije'nin ters bir armutla benzeyen koca kafasının sarkık coğrafyasını oluşturan beyaz yanaklarında şaklayan tokat sesleri yankılandı. Çelimsiz bedeni ve çöp bacaklarıyla olduğu yerde zıplayarak dört yana dönüyor, "ehe ehe ehe" diye sesler çıkarakelleriniyüzüne vururken herkesin kendini görmesini istiyordu. Büyükler gülmeye başladığında Kanije kıpırmıyordu ve o gülmüyordu. Reçete buydu, Kanije kendini deliliğe vurdu. ...

Devamı önümüzdeki ay

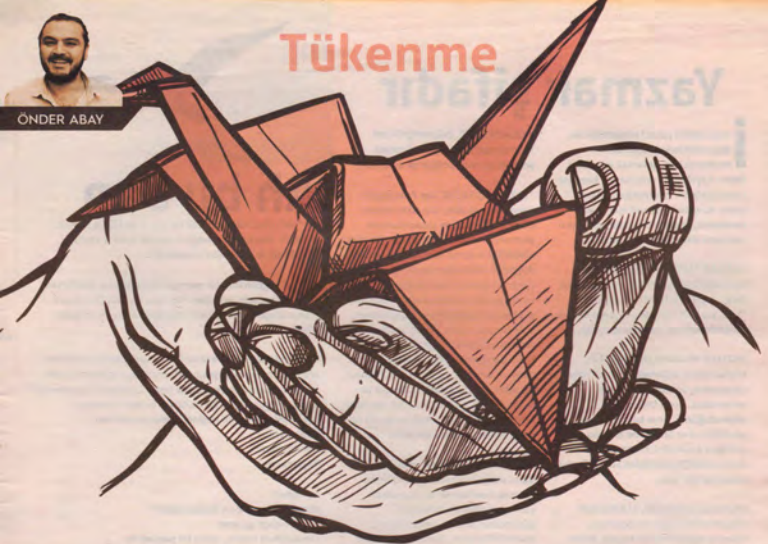

*Madem ki öyle
ya da böyle
bu tokatlar
yeniliyordu,
neden başkası
vursundu ki?*

ÖNDER ABAY

Tükenme

**'Sana yepyeni türküler verdim
Uzak dağların ötesinden gelen
Sana yepyeni çiçekler verdim
Kıyırı aç bulutlar girsin
Gülmeyi bilen çocuklar geldi
Tükenme..'**

Son yıllardagün içerisinde birkaç kez umutsuzluğa kapılıyor, içini karamsarlık mı kaplıyor. Issız bir çölün ortasında haritasız bırakılmışın gibi mi hissediyorsun. Bir labirentin içine itilmişsin sanki hangi köşeyi dönsen karşına yine aynı duvar mı çıkıyor? Deniz kenarındasın ama ıssız bir adada, ağaçlar var ama içinden uğultular geliyor? O kadar korkuyorsun ki uğultulardan keyif almamayı mı unutuyorsun? Tükenme, yalnız değilsin.

Bir konuşmaya başlasan neler anlattırın, ama ağzını açmaya derman mı yok? Bağırmak istediklerini yutmaya başladığını, sözcüklerin boğazına yumru gibi oturduğunu mu düşünüyorsun? Bir çukurun içindeyiz çıkmaya çalıştıkça çukurun derinleştiğini hissediyorsun. Daha da derinlere iniyorsun çukurun içinde, hayatı bu derin çukurun içinden izleniyormuş gibi mi geliyor? Tükenme, bu hepimizin çukuru.

Çürümeye mi başlayoreskiye dair her şey. Kültür çürüyor, estetik küçümseniyor ve vasatı yüceltenlerle mi karşılaşıyorsun.

Sana nasıl yaşayacağını, nasıl konuşacağını nasıl güleceğini anlatan öğreticiler mi sardı hayatını. Nereye kaçacağını hangi karanlığa saklanacağını bilmediğin, her yerde izleniyormuş gibi hissediyormusun? Tükenme, bu yarayı hep birlikte saracağız.

Suçluların cezasız kalmasından, suçluların kendilerini haklı görmesinden, adaletin suçluların tarafından olmasından bıktın mı? Hayvanın ve doğanın hakkı çalınmasını içine sindiremiyor musun? Birilerinin sırf kendi menfaatleri için kocaman bir ormanı yakabilecek kadar kötü olabileceğine alışmak istemiyor musun? Alışmak istemediklerin yaşatılan olaylardan fazla mı olmaya başladı? Güçlü olmak değil adil olmanın doğru olduğunu mu düşünüyorsun? Tükenme, adalet ancak bizimle mümkün.

Yalnız mı kaldın. Büyük kentlerin ortasında, kalabalık evlerin, otobüslerin, sokakların içinde kendini yalnız mı hissediyorsun. Yalnızlığını paylaşıp birinin olmadığını mı düşünüyorsun. Kaçmak, nereye olduğunu bilmeden yolda olmak her yerden herkesten uzaklaşmak sana iyi mi gelecek. Ülkede

mutluluğunun yasaklanmış gibi herkesin olumsuz olmasına neden olan siyasiler olduğun mu düşünüyorsun? Tükenme, yalnızız kalabalığız.

Tükenme, bize yaşatılan hiçbir şeyi hak etmiyoruz. Bizi ülkemizden, kentimizden, birbirimizden soğutmaya çalışıyorlar.

Tükenme sakın, onlar haklı değil. Kalabalıklar belki ama dağılmaya

müsaait bir kalabalık onlar.

Bizim gibi bağırlı yok.

Yanyana gelemeyecek kadar birbirinden nefret eden kalabalık onlar.

Onların saldırılarından

ükrüp tükenme sakın

bizim haklılığımızla baş

edemeyecekler. Yanmış

bir ağacın, kurutulmuş

derenin, vurulmuş bir

hayvanın baş edemez onlar.

ahıyla baş edemez onlar.

Tükenme, karanlık bir koridordan

geçiyoruz. Biz yürümeye başladıkça ışıkları

açılacak koridorun, bu karanlık biz yürüdükçe

dağılacak. Okuduğun kitapları ezberlediğin

şiiirleri, o şiiirlerde anlatılanları unutup

tükenme sakın. Serin bir bahar akşamı

taze cümlelerin üzerine uzanıp barış türküleri

okuyacağımız günleri düşün. Annesinin

yanında oynayan yavru bir hayvanı, göz

almaz ormanları düşün. Tükenme. Sakın

tükenme.

**Onların
saldırılarından ükrüp
tükenme sakın bizim
haklılığımızla baş
edemeyecekler.
Yanmış bir ağacın,
kurutulmuş derenin,
vurulmuş bir
hayvanın ahıyla baş
edemez onlar.**

Yazmak şifadır

İnsan neden yazar? Hissettiklerini, düşündüklerini, yaşadıklarını anlatmak için, anlamak için yazar. Bazen hayallerini, umutlarını, bazense çaresizliklerini ve umutsuzluklarını yazar. Acıyı balı yemek için, dünyasını derlerine, hayatınacılara, varoşsal sancılara dayabilmek için yazar...

YAZMAK TEMASTIR; bağ kurmaktır, hem kendile, hem ötekiyle... Stephen King, yazmanın temel misyonunun "hem yazanın hem de okuyanın hayatını zenginleştirmek" olduğunu söyler.

YAZMAK KENDİNE DÖNMEKTİR; keşfetmektir, anlamaktır, anlatmaya çalışmaktır, anlatırken kendini anlamaktır... Joan Didion, "Ne düşündüğümü, neye baktığımı, ne gördüğümü ve bunun ne anlama geldiğini anlamak için yazıyorum. Ve de ne istediğimi ve neden korktuğumu anlamak için" der...

YAZMAK HAFIZADIR, TARİHE NOT DÜŞMEKTİR. Bazen bir peçeteye, öylesine koparılmış bir kağıda, bazen bir bileten üzerine, bazen artık az bulunur olan saman kağıdına, belki badezen bir kartpostala, hattabazen öylesine ruhsuz bir çizgili defter sayfasına yazılmış satırlar tarih, hafıza olur. Yıllar hatıralarımların, tahta sandıkların, tenekeler kurtulardan ya da kitap sayfalarının arasından çıkarılır, hatırlar size kendini, o anı ve de o ana, o döneme dair her şeyi. O sırada hissettiğiniz, düşündüğünüz, yaşadığınız her şey, tüm tazeliliyle canlanır yeniden ruhuñuzda ve bedeninizde. Bu bazen ağlar, bazen de kahkaha attırır...

YAZMAK SEVİŞMEKTİR, AŞKTIR; zira sevişmek her zaman ve sadece bedenlerin temasıyla sınırlı değildir. Bazen kelimeler üstünde sevilir, hem de tutkuya, hem de tek bir erotik kelime bile kullanmaya ihtiyaç duymadan. Kelimeler dokunur, nefestir, sestir... Truman Capote, "Benim için yazmanın en güzel zevki, yazının ne hakkında olduğun değil, kelimelerin kendi içindeki müzikleridir" der...

YAZMAK AKTARIMDIR, MİRASTIR. Bilginin, kültürün, tarihin, tarihi tanıklıkların nesilden nesile aktarımır.

YAZMAK SAVAŞMAKTIR,

MÜCADELEDİR, DAYANIŞMADIR. Yazmak aktivizmdir, bir direnme şeklidir, yazmak politik bir eylemdir.

"**YAZMAK ŞIFADIR**" der Psikolog Dr. James Pennebaker; hissettiklerinizi, düşündüklerinizi ve yaşadıklarınızı yazmanın rahatlatıcı hatta iyileştirici olabildiğine işaret eder. Çünkü yazmak, duyguları ifade etmeye ve dışavurmaya yardımcı olan bir araçtır, duygu boşalımı ve duygu düzenleme aracıdır. Yazmak, yaşananları işlemek, bütünlük, önce-sonra, neden-sonuç bağlarına yazdırılabilmektedir. Yazmak, insanın kendi deneyimine mesafelenebilmesi, olaya ve kendine dışardan bakabilmesi demektir. Bu da anlamlandırmak ve yeniden çerçevlendirebilmek demektir. Anladığımız ve anlamlandırdığımız bir şeyle de baş etmekte daha kolay olur...

Araştırmaların ve klinik gözlemlerin işaret ettiği bulgulara göre, düzenli yazmak, özellikle de dışavurumsal yazmak, bağırsık sistemi güçlendirir, kronik hastalıkların seyrini iyileştirir, ağrıları ve somatik yakınlamaları azaltır, yaşam kalitesini, memnuniyeti ve dengeyi olumlu yönde destekleyen bir deneyimdir...

Bilgisayarlar ve akıllı telefonların günlük hayatımıza bu denli girdiğinden beri kağıt kalem kullanmak neredeyse unutuldu. Oysa araştırmalara göre klavye kullanmak yerine kağıt kalemle not almak öğrenmeyi, işlemeyi ve hatırlamayı kolaylaştırıyor ve yaratıcı düşünme becerisinin gelişimini destekliyor. Her şeyden önce kalem kağıt kullanarak yazmak, düşünme, üretme yazma sürecini yavaşlatıyor, işte bu yavaşlamada hissetmeyi, düşünmeyi, fark etmeyi daha mümkün kılıyor, deneyimi derinleştiriyor...

Peki ya siz? Yazar mısınız? Neden yazarsınız? Neler yazarsınız? Teknoloji ve dijital araçları sevenlerden misiniz, yoksa kırtasiye de kendini kaybedenlerden mi? En son ne zaman kağıt kalem kullanarak not aldınız? Hep yazın diye taşadığınız, bazen akınıza gelenleri, bazen hissettiklerinizi, bazen de beğendiğiniz bir şiiri, bir cümleyi yazdığınız bir defteriniz var mıdır, bir "karakapı"nız?

Kaleminiz kağıdınız hep yanınızda olsun, yazın, yazın, şifanız olsun.

DENİZ KARAĞAÇ

Ah bu ben

Bir "an"ı düşünüyorum tek bir anı, o en küçük zaman dilimini, onu nasıl yaşadığımı, sonra o anlar zincirini, öncekileri ve sonrakileri, yaşamımı...

Bir şeyi beğenirken, bir yere gitmeyi dilerken, üzülürken, sevinirken, birini severken hep aynı kişi miydim, yoksa o anın oluşumuna hizmet eden elementlerin birleşimi miydim?

Ebeveynlerimin bir devamı olarak varlık amacım onların arzu ve isteklerini taşıyıp aktarmak mı, seçimlerim artık kendini oluşturmuş bağımsız özgür birinin mi seçimleriydi? Oysa geçmiş denen bu mülkiyet bırakır mı insanı? Peki kimin niyetinin peşinden koşuyorum ben Onların mı Kendimin mi Yaşamın mı?

Ey kader!
Bıçtığın şu zamanın ölçüsü nedir?
İçinde ne var şu anın
Onun içinde miyim, onun bir parçası mı
Bu bitimsiz, bu sonsuz şimdide
adımın başka, sahip olduklarımdan başka kimim,
onlar siz neyin ben?
Her anı düşünüyorum, her bir anımı
Köy meydanında taş bir evin duvarına sırtını yaslayıp
huzurlatıldığını için bir ihtiyaç gibi...
Sıradan görünen nefes alışlarımı
Soluk soluğa kaşılarımı, buz gibi bir ırmağa yalınayak
koşuşlarımı
O yolda gördüğüm binlerce detayı
yaşama dolu her bir anımı...

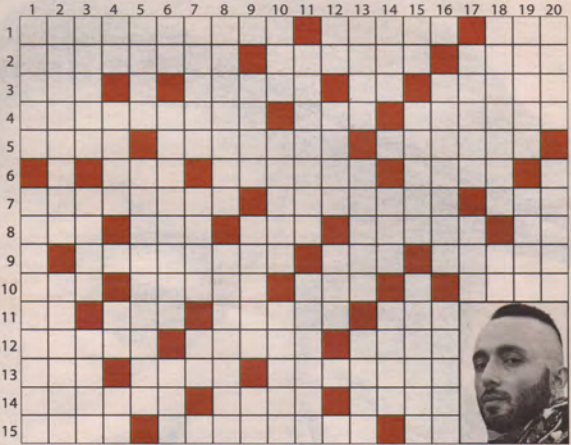
Öncesiz ve sonsuz olamayacak şu anın içindeyim işte,
Benden önceki tüm benlerle
Ellerini uzat bana, al, ellerim burada, senin, şimdi.

- İmtiyaz Sahibi: Birgün Yayıncılık ve İletişim Tic. A.Ş. adına İbrahim Aydın
- Yayın Kurulu: Önder Aboş, Ümit Bektaş
- Editöryal Danışman: Haydar Ergülen
- Editörler: Özgür Akın, Mustafa Kömür
- Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Sefer Selçuk Özbek
- Reklam ve İletişim: bavlireklam@birgun.net, bavl@birgun.net
- Kapak: İllüstrasyon: Ethem Onur Bilgiç
- Grafik Tasarım: Barış Can Sarıtaş
- İletişim: 0546 2883328 - iletisim@bavliedergi.com - bavl@birgun.net
- www.bavliedergi.com
- Adres: Gülbahar Mahallesi, Avni Diligil Sokak, Özden Apartmanı, No: 14/3 Mecidiyeköy/Siğir İstanbul
- Basılı: UNİPRINT Basım Sanayi ve Tic. A.Ş.
- Adres: Ömerli Mah. Hadimköy - İstanbul Cad. No:159
- Hadimköy Ambarı/İstanbul 35550 İstanbul / TÜRKİYE
- Tel: +90 212 798 2840 / Faks: +90 212 798 2065 - www.bavliedergi.com
- Genel Dağıtım: Turkuvaz Dağıtım Pazarlama A.Ş.
- ISSN: 2149-8113 Aylık yayın sıklığıyla yayılır.

Bavul Bulmaca

Çözümü sizinbavulunuz@gmail.com adresine gönderenler arasında yapılacak çekilişte kazanana bez çanta, rozet ve kitap hediye...

Hazırlayan: İlker Mumcuoğlu

SOLDAN SAĞA

1. Resimdeki şarkıcı – Püskürtme ereğiyle kullanılan araç – Şaman. 2. Orkestra, koro ve solo sesler için bestelenmiş, kutsal nitelikli müzik yapıtı – Eski Mısır inanışında, baştanrı – Parasal. 3. Bir uğur simgesi – Sahne oyunu – Bağışlama – İpek ve benzeri parlak kumaşların üzerinde bulunan tel tel iplik. 4. Evlilik korkusu – Sıvılaştırılmış petrol gazı – Ayakkabı çekeceği. 5. Adalet – Çoban ısırlığı – Tek kulplu ve geniş ağızlı su kabı. 6. Bir otomobil parçası – Aldırışsız – Şehzade eğitmeni. 7. Çağdaş Türkü'nün bir şarkısı – Çaresiz – Uçurum. 8. Antrakt – İspanyol sevinç ünlemi – Kalça kemiyi – Asıl, unsur, hipostaz – Bir bağlaç. 9. Japon intihar uçağı – Karabiber ağacı – Simge, sembol. 10. Peygamber sopası – Doğuştan meme ucu yokluğu – Yapma, etme – Kiş mevsimi. 11. "Yazıklar olsun" ünlemi – Dinsel inançları olmayan – Amazon'daki bataklık, sık ormanlar – Adale. 12. ABD'de bir eyalet – Yonca Evcikim'in bir şarkısı – Yorgunluğu gidermek için durma. 13. Aşağı, değersiz – Kesici bir silah – Koordinat sisteminde dikey olan eksen. 14. İkileme düşme, dilemma – Kurucu – Bir tür şekerleme. 15. Göl ördeği – Vadi rüzgarı – Namuslu.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Eski Yunan felsefesinde bölünemez, parçalanamaz birlik – Yanılsama. 2. Bir fotoğraf sanatçısı – Bir bulmaca türü. 3. Kiremitlerin altına konan ince tahta – Tahta cilası – Doğu Anadolu'da bir göl. 4. Spielberg'in bir filmi – Geçerli, yürürlükte – Beddua – Bir nota. 5. Tatlı su gelinciği – Bir şeyin çıkardığı sese benzer seslerle oluşturulan sözcük. 6. En gelişmiş röntgen – Kader – Gözleri görmeyen. 7. İstanbul'un en yüksek tepesi – Kayıkta dümen kolu – Hile, entrika. 8. İzmir'in bir ilçesi – Bir masal kahramanı. 9. Verdi'nin bir operası – Tropical Afrika'da (Gabon) yetişen bir ağaç – Bir kan grubu. 10. Çok sarhoş – Afrika'da yetişen bir ağaç – Ekvator bölgelerinde yetişen bir meyve ağacı. 11. Poşet çaya verilen diğer bir ad – Hardal gazı. 12. Bir nota – And Dağları'nda yetişen, 60-70 yılda bir tek çiçeğini veren bitki – Tropical Afrika'da yetişen, odunu marangozlukta kullanılan bir ağaç. 13. Çekya'nın başkenti – Çanakkale'deki antik kent – Vizon. 14. Kuzey Fas'taki sıradağlar – Athena'nın yaptığı müzik türü – Mevzu. 15. Notada durak işareti – İnce olmayan – Bir İspanyol şarabı. 16. Bakışım, simetri – Pazar. 17. Dişi geayik – Bir ilimiz. 18. Konya'nın bir ilçesi – Bir nota. 19. Mersin'de bir çay – İllerle, acil hastalık. 20. Kumarda ortaya konulan para – Yüksek makama sunulan mektup, dilekçe.

Sayı: 60

Bavul Bulmaca
Çözümleri

SOLDANSAĞA

1. Adalet Ağaoğlu – Teoman. 2. Hayır – Us – Üç Beş Kişi. 3. Anakonda – Alın. 4. Ra – İsi – Nisa – Çakal – M. 5. Bar – Keanu Reeves – Kan. 6. Yul – Er – Kros – Er. 7. Artemis – Zaten – Er.

8. Zn – Basite – Anot – Nota. 9. Sudan – Ba – İkeban – Eza. 10. Abece – Ki – Erik. 11. Nikita – Anar – Lama. 12. Polen. 14. On – Arakari – Sınan. 15. Fikrimin İnce Güllü.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Ahar – Yaz Sonu – Of. 2. Danaburnu – İran. 3. Ava – Akıddar. 4. Uğur – Baki. 5. Nikris – Can – Am. 7. And – Eksibe – Bakı. 8. Anam – Tasa – Yan. 9. Au – İneze – Entari.

10. Osasuna – İlah – İn. 11. Lar – Tak – Rop. 12. Lüp – Ekenek – Rose. 13. Uç – Çer – nobil – Lig. 14. Bravo – Ta – Avenü. 15. Te – Kese – Nominal. 16. Eşhas – Rna – Ap – Nü. 17. Okul – Ego. 18. Mim – Krater. 19. Aşama – Nazi. 20. Nirengi – Ak.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://ranteey.org>

BAVUL

"Cardona Köyü'ndeki komşularının bakış açısına göre, yaz kış aynı elbiseyle dolaşan Toto Zaugg müthiş bir insandı: Toto asla soğuk almaz, diyorlardı. Toto bir şey demiyordu. Soğuk alıyordu. Alamadığı şey paltoydu."

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://rantey.org>

EDUARDO GALEANO